THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT.

Seventeenth day of the Fifth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

---

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Saturday, the 14th August 1965.

The House met at Half past Eight of the Clock

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

REMUNERATION PATELS IN BHADRACHALAM TALUK

431—

*1265 (6343) *Q.*— *Sarvasi A. Sarveswara rao (Eluru) and V. Satyanarayana (Pengonda)* :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that there are about 60 Patels (Village Officers) out of 350 Patels of the Badhrachalam who were paid between 12 paise to Rs. 20 per year, and

(*b*) whether any upward revision in pay scales was made recently for the above?

The Minister for Revenue (Sri N. Ramachandra Reddy) :- (*a*) There are about 62 Patels who are receiving remuneration ranging from 12 P. to Rs 38-50 per annum in Bhadrachalam Taluk.

(*b*) No, Sir

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ·—12 nP. నుంచి 30 రూపాయలవరకు ఉంది అంటున్నారు వారికి పెంచడంకోసం ఆలోచన ఉన్నదా అంటే లేదు అంటున్నారు. 12 పై. లతో ఎలా బ్రతకమనండి ఈ రాజ్యంలో? 12 పై. లతో కాంగ్రెసు రాజ్యంలో ఎవరైనా బ్రతుకుతారా ?

Sri N. Ramachandra Reddy:—Upward revision in pay scales was made recently. అంతే 'No' అన్నాము. Consideration లేదు అని చెప్ప లేదు. 62 మందికి 12 P నుంచి Rs 30.50 ఉన్నది. అవరే లేనివారు 296 మంది ఉన్నారు. 296 మందికి అసలు ఏమీ పనిలేదు. వీరు అవసరమే లేదు. తీసివేయాలని

Collector report చేసినాడు. ఈ 62 మందిలో 30 మంది (illiterate) నిరక్ష రాస్యులు. మిగతా 32 మంది ఉన్నారు. ఆ 32 మందిని ఎట్లా absorb చేయాలని చూస్తున్నాము.

శ్రీ పి సుబ్బయ్య (ఎఱ్ఱగొండపాలెం)·—అసలు పనిలేకుంటే తీసివేయడం మంచిదిగాని 12 పై.లు యిచ్చి అది ఒక ఉద్యోగంగా ఏర్పాటుచేస్తే బాగా ఉండదు. అసలు వారి విధులు ఏమిటి? విధులు ఎక్కువగా కల్పించి వారికి పెరిమమైన వేతనాలు యివ్వడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి —ఈ 32 మందిలో లెక్కతీస్తే 6 గురే qualifie. 62 మందిలో 30 మంది illiterate ఆ 32 మందిలో ఆరుగురే qualified. చేస్తున్న పని - birth and death registers వ్రాస్తున్నారు

శ్రీ ఎ సర్వేశ్వరరావు·—ఇప్పుడు అక్కడ పని చేస్తున్నారు అని వారు చెప్తున్నారు వారు birth register వ్రాయవచ్చును, death register వ్రాయ వచ్చును మనిషి అయిన తరువాత పనిచేస్తున్నారు ఆ పని చేయడానికి కనీసం ఆ qualification ఉన్నప్పుడు తిండి తినడానికి qualification లేకుండా ఎందుకు పోతుంది తిండి పెట్టే బాధ్యతనుంచి మీరు ఎందుకు తప్పించుకోవాలి? ఇన్నాళ్ళ నుంచి ఎలా బ్రతుకుతున్నారు-అనుకొంటున్నారని లేకపోతే యింకో source ఏమైనా వాళ్ళకు అదనంగా create చేశారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి —Interim relief యిచ్చినాము.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు —అది ఎంత? ఎటువంటి relief? ఎన్నాళ్ళనుంచి యిచ్చారు? దాని స్వభావంకూడ చెప్పండి-

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి —నెల 1 కి 8 రూపాయలు.

శ్రీ డి సీతారామయ్య (మదనపల్లి) —ఒక మనిషి జీవించేదానికి 8 రూపాయలు చాలుతుందా? ఇంకా అతనిని యితరత్రా corruption కు గురిచేయడం తప్ప ఈ 8 రూపాయలు చాలదని ప్రభుత్వానికి తెలియదా? తెలిస్తే దానిని ఎక్కువ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

Sri N. Ramachandra Reddy —They are not full-time servants, Sir. వారు వేరే వృత్తి చేసుకుంటున్నారు వ్యవసాయమో ఏదో చేసుకోడానికి అవకాశం ఉన్నది. చేసుకోమనికూడా చెప్పి ఉన్నాము. ఇప్పుడు 8 రూపాయలు యివ్వడం జరిగింది. Survey and settlements జరుగుతున్నాయి Survey and settlement operations అయిన తరువాత viable ఏమిటి అనేది ఆలోచనచేసి ఆ విధంగా qualified వాళ్ళను fix up చేస్తే వెంటనే retrenchment సమస్యకూడ ఉత్పన్నం అవుతుంది. వీటన్నిటిని చేయవలసి ఉంటుంది

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు (తవనంపల్లె) —Groups చేస్తేనేగదా retrenchment వచ్చేది; లేకుంటే ఎందుకువస్తుంది?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—మొత్తం భద్రాచలం తాలూకాలో 152 Government Villages. 159 taken over estate villages ఉన్నాయి పీటన్నిటికి పట్వారీలు లెక్క తీస్తే 22 మంది ఉన్నారు పట్వారీలు 22 మంది ఉంటే పటేల్‌లు ఎంతమంది ఉండవలెనో; ఎందుకంటే పట్వారీలకు చాల పని ఉంటుంది పటేలుమాత్రం birth and death registers వ్రాస్తున్నారు. కనుక అంతకంటే ఎక్కువ పెట్టటానికి వీలులేదు పెడితే ఆ 22 మందినే పెట్టాలి. ఇప్పుడు ఉన్న pattern ఒప్పుకొననట్లయితే - లేకుంటే viable economic unit ఏమిటి కారకు; Administration Land Revenue basis గాని, area basis గాని, అది చూచు కొన్నప్పుడు చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి):—పట్వారీలకు ఎంత మంది ఉండాలి? ఆ proportion మా area లో పట్వారీ ఒకరు ఉంటే ముగ్గురు నలుగురు కూడ పటేల్స్ ఉన్నారు 8 రూపాయలు ఏమిటి? నెల జీతం 8 రూపాయలా? ఇది ఏమైనా human problem మేనా? లేకపోతే మరచిపోయినారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి.—నెలజీతం 12 పైసలే 8 రూపాయలు కాదు. అది interim relief.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—నేను కాస్త మర్యాదగా మాట్లాడాను.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి.—అసలే లేనివాళ్ళు 296 మంది ఉన్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—వెట్టి చేస్తున్నారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి.—పని ఏమీలేదు. పనిలేదు. జీతంలేదు. ఏదో ఉన్నారు. ఎప్పుడు appoint చేసినారో? Collector report వ్రాసినారు వీళ్ళందరిని ఎవరు appoint చేసినారు, ఎప్పుడు చేసినారు. ఎందుకు చేసినారు; పేరుకు అక్కడ దాఖలా ఉన్నది గాని ఏమీ పని లేదు వీళ్ళకు. తీసివేయడం మేలు అని వ్రాసినారు.

Issue of Pattas to Harijans

432—

*1039 (4303) Q.—*Sarvasri V Satyanarayana and P. Shyamsundar Rao (Achanta)* :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that the Harijans and Arundhaties of Alamuru in Tanuku taluk have applied for issue of pattas in respect of the sites under their occupation in R. S. No. 292/2 for the last over 30 years, and

(*b*) if so, what action was taken by the Government on these applications?

Sri N. Ramachandra Reddy :—(a) No, Sir ;

(b) Does not arise.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—'No, Sir,' అంటారు ఏమిటి? ఆలమూరు అనే గ్రామంలో 30, 40 సంవత్సరాలనుంచి Position లో వున్నారు. వాళ్లు application

పెట్టుకుంటే కలెక్టరుగారు వచ్చి enquire చేశారు తాసిల్దారు వచ్చి enquire చేశారు మీరు వ్రాస్తే enquire చేయమని క్రిందికి వ్రాస్తే వాళ్ళు పట్టాలు యివ్వడం కోసం ఏడిపిస్తున్నారు తప్పితే issue లేదంటారు ఏమిటి?

శ్రీ ఎన్. రామ చంద్రారెడ్డి.—గౌరవ సభ్యులు వేసిన సర్వే నంబరు తప్పు. అందులో లేదు అన్నాను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ —ఏ సర్వే నంబరో చెప్పండి.

Sri N. Ramachandra Reddy —The site in survey No 296/2 and 297/2 are under the occupation since more than 40 yeares but not in survey No. 299/2.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ —ఇప్పుడు position ఏమిటి?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి —వారికి అప్పుడే యిచ్చినారు. 40 సంవత్సరాల క్రితమే పట్టా యిచ్చినారు కాని వాళ్ళు houses construct చేసుకోలేదు. చేయలేదు కనుక దానిని resume చేసినారు మరల యిప్పుడు ఆలోచిస్తున్నారు.

Mr Speaker .—Now again they are reconsidering the matter.

ASSIGNMENT OF HOUSE-SITES-IN VETAPALEM TOWN

433—

*1052 (4999) Q—*Sri J.L N Chowdary (Put by Sri C V Satyanarayana)*:—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether the house-sites at Toofanpet, (2) Abadnagar, (3) Neelakantapuram. (4) Dantampet of Vetapalem town in Bapatla taluk have been assigned to the dwellers, and

(b) how long it will take for the assignment of the same ?

Sri N. Ramachandra Reddy:—(a) No.

(b) In about a month's time.

ESTABLISHMENT OF PRINTING PRESS TO PRINT MAPS

434—

*1044 (4955) Q.—*Sri P. V. Ramana (Kondakarla)* —Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state.

(a) whether there is any proposal to establish a printing press to print maps, in Hyderabad;

(b) if so, the estimated cost ; and

(c) how it will be met ?

Sri N. Ramachandra Reddy. - (a) The answer is in the affrmative,

(b) The estimated cost of machinery is Rupees 5,65,000 The estimate for the construction of the building for Central Survey Office is being prepared

(c) The question as to how to meet the expenditure will be considered at the time of sanctioning the expenditure.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య.—ఈ ఒషన్ మాదిరి ఏ ఒషన్ తెప్పిస్తున్నారు? జింకో ప్లేట్ మిషన్ తెప్పిస్తునారా? లేకపోతే లైనో ఒషన్ తెప్పిస్తున్నారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి —ఫోటో జింకో process adopt చేయడానికి దానికి సంబంధించిన విషయం తెప్పిస్తున్నాము

శ్రీ పి రాజగోపాలనాయుడు :—సర్వేమాప్స్ ప్రింట్ చేయబోతున్నారా: టోపోగ్రాఫికల్ మాప్స ప్రింట్ చేయబోతున్నారా? బ్రిటిష్‌వారు టోపోగ్రాఫికల్ మాప్స ప్రింట్ చేశారు. అవి యిప్పుడు ఔట్ ఆఫ్ స్టాక్ అందువలన సర్వే మాప్స‌తోబాటు, వాటిని కూడా ప్రింటుచేయడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి·—ఇప్పుడు యివి మన రాష్ట్రంలో ప్రింటుకావడం లేదు. ఈ కలర్డ్ మాప్స అన్నీ కూడా మద్రాసులో ప్రింటు అవుతున్నవి. మనం చార్జెస్ యిస్తున్నాం ఇప్పుడు నూతనంగా సెంట్రల్ సర్వే ఆఫీసును ఏర్పాటు చేసుకున్న తరువాత, మెషినరీ తెచ్చుకున్న తరువాత యిక్కడనే వాటిని ప్రింటు చేసుకోవచ్చు. అందుకు సైట్ మాత్రం ఎక్వయిర్ చేశాము. ఎస్టిమేట్సు తయారవుతున్నవి

శ్రీ పి.వి రమణ·—ఏ సంవత్సరంలో ప్రారంభించి, ఏ సంవత్సరంలో పూర్తి చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు? ఈ మెషినరీ ఇన్‌స్టాల్ చేయడం ఏ సంవత్సరంలో జరుగుతుంది?

శ్రీ ఎస్ రామచంద్రారెడ్డి.—ఎస్టిమేట్సు కంప్లీట్ అయిన తరువాత, బిల్డింగు ముందు పూర్తి అవుతుంది ఇంక, మెషినరీ రావాలంటే అందులో ఫారిన్ ఎక్‌ఛేంజ్ కూడా అవసరముంటుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వ్రాసి పంపించాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) — దానికి బడ్జెటు శాంక్షన్ యిచ్చారా? కేంద్రప్రభుత్వానికి ఫారిన్ ఎక్‌ఛేంజ్ విషయమై వ్రాసి పంపించారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—బడ్జెటులో యింకా యివ్వలేదు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఫారిన్ ఎక్‌ఛేంజ్ విషయమై వ్రాసిపంపించాము. I have to verify whether it is included in the budget or not.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం (మాడుగుల).—మన స్టేట్ తాలూకుమాప్స్, రోడ్డు మాప్స కూడా, కొనుక్కోవడానికి కూడా దొరకడంలేదు మెంబర్సుకు ఫ్రీగా సప్లయి చేయాల్సింది, కాని అవి కొనుక్కోవడానికి కూడా దొరకడంలేదు. వాటిని కనీసం కొనుక్కోవడానికైనా అవైలబుల్‌గా వుండేట్లు చూస్తారా? ఈమధ్య, పాకిస్తాన్ ఇన్ వేజన్ సందర్భంలోనో చైనా ఇన్ వేజన్ సందర్భములోనో టాప్ వచ్చింది. ఇట్టే అమ్మడం. ఆపేశారు. రోడ్డుమాప్స కూడా దొరకడంలేదు. అవి కొనుక్కోవడానికైనా లభ్యమయేట్లు చూస్తారా?

Sri N. Ramachandra Reddy.—I do not know about this I have to verify and I will see that they are supplied at cost

REPORT ON THE COLLAPSE OF THE BRIDGE AT NAGARJUNASAGAR

435—

*735 (5674) Q.—*Sarvasri A Sarveswara Rao and K Satyanarayana (Repalle)*—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

(a) whether the Venkataraman Committee appointed to enquire into the causes for the collapse of the bridge at Nagarjunasagar submitted its report to the Government, and

(b) if not, how long will it take to submit its report?

The Minister for Public Works (Sri A.C. Subba Reddy):—(a) Yes, Sir,

A copy of the Committee's Report is placed on the Table of the House.

(b) Does not arise.

REPORT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

REPORT OF THE NAGARJUNASAGAR BRIDGE COLLAPS ENQUIRY COMMITTEE

Introduction.

The heavy floods, which occurred in some districts of Andhra Pradesh, viz., Mahbubnagar, Krishna, West Godavari and Guntur and adjoining areas of Mysore towards the end of September, 1964 resulting in considerable loss of life and property, were the result of very heavy rains caused by a deep depression which formed over the Bay of Bengal and moved westwards across Andhra Pradesh between September, 27 and October 1, 1964

The depression developed over the Bay of Bengal and on the morning of September, 27, it was centred about 850 Kms, to the east of Kakinada. Intensifying into a deep depression and moving westward, it was centred about 150 Kms, east-south-east of Kakinada on the morning of September, 28. It crossed the east cost the same night near Kakinada and was centred over Andhra Pradesh between Hyderabad and Khammam on the morning of 29th September 1964. Weakening thereafter it was centred as a depression near Mahabubnagar on the morning of 30th September and gradually became reduced by the evening of October 1.

The occurrence of heavy rainfall was first reported on the morning of 28th September from some stations in the coastal Andhra Pradesh but the area of heavy rainfall was mostly confined on this day to a rather narrow belt comprising Krishna district and the southern parts of East and West Godavari districts on this day. The heaviest rainfall associated with the depression occurred during the subsequent 24 hours. By the morning of 29th September heavy rainfall had extended westwards along the catchment of the Krishna river upto Raichur but again the area of heavy rainfall was a rather narrow belt extending to

about 50 miles on either side of the Krishna river. The heaviest rainfall on this day appears to have occurred in and around Rentachintala covering the extreme northern portion of Guntur district and adjoining parts of Krishna district This concentration of heavy rainfall in a narrow belt covering Krishna district and adjoining parts of Guntur Godavari districts on 28th and 29th September, 1964 gave rise to the floods.

As the depression moved westwards, the area of heavy rainfall also shifted westwards and on September, 30th the maximum rainfall was in Raichur district and adjoining parts of other districts in interior Mysore North, Telangana and Rayalaseema. As the depression weakened rainfall showed a very sharp decrease over Mysore and Andhra Pradesh after September, 30.

The Krishna river was in floods from 27th September, 1964. The water level in the reservior formed upstream of Nagarjunanagar Dam, under construction rose rapidly from 374.00 at 1 00 a.m on 30th September 1964 to a maximum of 388 80 at 5.00 a.m on 1st October 1964 The discharge over the spillway portion of the Dam increased rapidly The water level at the site of the bridge across the river about 400 feet below the dam, rose almost to top of piers with heavy waves striking the super-structure and oblique flow deflected from the right margin impinging on the piers in the right side portion of the Piers began to tilt and to collapse from 10-15 a.m on 30th September 1964 with consequent collapse of the spans and by evening on 1st October 1964 spans 17 to 31 had completely collapsed

The Government of Andhra Pradesh decided to appoint an Expert Technical Committee to enquire into the causes for the collapse of the bridge, and to give its recommendations on the reconstruction of the bridge.

Appointment of the Committee and terms of reference

This Committee was constituted by the Government of Andhra Pradesh in G.O. Ms. No 309, P.W.D. (Projects Wing), dated, 9th October, 1964. The Committee consists of the following members:

Chairman

1. Sri A.R. Venkataraman, Member, Central Water and Power Commission

Members.

2. Sri S.L Bazaz, Additional Consulting Engineer, Government of India, Ministry of Transport.

3. Sri C. Krishna Reddy, Chief Engineer, Buildings and Highways
4. Sri M. A. Rahman, Chief Engineer, Srisailam.

The terms of referene of the Committee are:—

(i) to determine the causes of the collapse of a part of the bridge

(ii) whether the collapsed portion of the bridge is to be reconstructed to ensure that the progress of Nagarjunasagar Project is not hampered, if so, with what precautions;

(iii) whether the collapsed portion of the bridge is to be reconstructed at the same place or whether a new bridge is to be constructed at some other location; and

(iv) if the reconstruction of the collapsed portion of the bridge or construction of a new bridge is not considered essential, what alternative arrangements, are suggested to ensure that the work on the Nagarjunasagar Project is not hampered

The Committee was requested to supply the report on or before the 15th of November, 1964 As considerable and extensive data had to be collected and model experiments done at the Andhra Pradesh Engineering Research Laboratories, periodical extensions of time were given to this Committee and latest extension of time given is till the end of May, 1965.

Meetings and inspections by the Committee :

The Committee met for preliminary discussions and 'on the spot' inspections at Vijayapuri on the 9th, 10th and 11th of November, 1964. C. Krishna Reddy, Chief Engineer (Buildings and Highways) was present on the 9th and 10th November, 1964 and Sri M A. Rahman, Chief Engineer, Srisailam was present on the 9th November and Sri S. L. Bazaz, Additional Consulting Engineer on the 10th and 11th of November, 1964. The collapsed bridge site was inspected and discussions were held with local officers, particularly Sri A P Sri Ranganathaswami, Chief Engineer, Nagarjunasagar Dam, and the other officers, who were actually present at the time of collapse of the bridge including Sri B V. Narsimhaswamy, Executive Engineer, who had been in-charge of the construction of the bridge The sequence of events at the time of failure of the bridge spans, details of the precise time of failure of different spans of the bridge, flow conditions at the time of failure, etc., were discussed The calculations and designs of the bridge were gone through in a general way It was decided by the Members of the Committee to have model experiments done at the Andhra Pradesh Engineering Research Laboratores reproducing actual state of flow condition as closely as possible before they came to a conclusion on the causes for failure of the bridge A preliminary set of model experiments immediately after the collapse of the bridge was done with certain assumed bed levels and these experiments could not there fore be fully relied upon. The Chief Engineer, Nagarjunasagar Dam was requested to furnish the relevant information necessary for conducting the model experiments such as a correct survey of the river and margins with actual bed and marginal levels at close intervals between the Nagarjunasagar Dam and the collapsed bridge and for some distance downstream of the bridge. He was requested to take actual soundings at the site of the bridge to know the scour depth due to floods As th river was in low floods this information could be collected in a complete shape and furnished to the Research Laboratories only on 12th January 1965. Meanwhile the results of preliminary experiment

carried out by the Andhra Pradesh Engineering Research Laboratories were studied. On the 13th of November 1964, the earlier experiments conducted by the Andhra Pradesh Engineering Research Laboratories on the data available were asked to be repeated Sri C. Krishna Reddy and Sri M A Rahman, along with the Chairman of the Committee were present during these experiments. Sri Bazaz also witnessed the experiments on 11th November 1964.

An extensive series of model experiments were done reproducing various conditions of flood discharge and various alternative designs for the portion of the bridge to be reconstructed and with different protective arrangements in the river bed and margins for ensuring smoother flood flow conditions, minimising wave action and minimising oblique impact on the piers at the site of the collapsed bridge.

The Chairman of the Committee again inspected the collapsed portion of the bridge on the 14th and 15th of December, 1964 and more favourable conditions of river flow as by that time a temporary approach by an earthen bank in the river bed had been formed from the right margin of the river to the existing bridge. Further experiments were done at the Andhra Pradesh Engineering Research Laboratories on the lines of instructions given by the Members of the Committee. These experiments were repeated and witnessed personally by the Chairman Sri M.A Rahman was present on 18th and Sri C. Krishna Reddy on the 15th February 1965. Final experiments were witnessed by the Chairman, Sri C. Krishna Reddy and Sri M A. Rahman on the 22nd of March, 1965.

ANNEXURES.

The results of experiments done at the Andhra Pradesh Engineering Research Laboratories are given in Annexure I. Site survey with bed levels of the river upto the site of infall of the Tiger valley drain, the elevation of the bridge as constructed with details of the superstructure, bed levels of the river at site of bidge to indicate scour depth after the collapse of the bridge are given in Annexure II. Annexure III gives the list of photographs enclosed taken before and after collapse of the bridge Annexure IV gives the bed levels at the site of the bridge during construction and the depths obtained by soundings after collapse. These soundings could be completed only about 108 days after the collapse of the bridge.

History of construction of the bridge and salient features of the bridge :

With a view to cater to the movement of materials and construction equipment in the execution of Nagarjunasagar Dam Project and to provide easy access from one side to the other of the Krishna near the dam site, a bridge across the river was felt as an essential adjunct to the Nagarjunasagar Project It was earlier thought of constructing a rail-*cum*-road bridge at the site downstream of the present road-bridge near Lankamotu, but could not be pushed through even though the Railway Board had approved the proposal to lay a BG/ML. Railway line connecting Kazipet and Nellore via Nagarjunasagar Project.

The present site for the location of the bridge appears to have been selected after considering several alternative alignments and the site where the collapsed bridge is now situated was considered to be the most suitable place both from the foundation point of view as well as approach conditions

The bridge consisted of 33 simply supported spans with R C C. decking on prestressed concrete beams and plum concrete piers 31 intermediate spans were of 66 feet, and the end spans of 63 feet 6 inches. The total length of the bridge was 2,173 feet The bridge was designed for a flood discharge of 10 88 lakhs cusecs. The designed M.F L. at the site was assumed as +278 00 and allowing a free board of 3 feet the top of the bed block was kept at +281.00 The bridge carried a roadway 37 feet 10 inches wide at top between kerbs and the top level of decking was kept at +286 00 The work on the bridge was taken up from 9th April 1956 and was completed at a cost of Rs. 36.37 lakhs The bridge was inaugurated and finally thrown open to traffic on 28th November 1957. The construction of the bridge was entrusted to Messers Andhra Cement Construction Company.

Sequence of events leading to the collapse of the bridge :

Due to the unprecedented floods in September, 1964, in the wake of continuous and heavy downpour of rain for more than 36 hours in the Krishna catchment and in the vicinity of Nagarjunasagar Project and its environs, the swollen river Krishna roared through the narrow and restricted width of 720 feet wide spillway section of the Nagarjunasagar Dam under construction causing turbulence near the bridge. Under the impact of swirling waters, 15 out of the 33 spans of the bridge (span Nos 17 to 31 and pier Nos. 17 to 30) were washed away on 30th September 1964 and 1st October 1964 This resulted in the cutting off of communication across the river. The damage caused to the bridge is estimated at about Rs. 20 lakhs.

A detailed oral enquiry was made by the Committee during its sitting at Nagarjunasagar Dam from 9th to 11th November, 1964 regarding the sequence of events that led to the collapse of the bridge. Discussions were held with first hand eye-witnesses including the Chief Engineer, Nagarjunasagar Dam and officers of Nagarjunasagar Dam Organisation and others who were on the bridge on span No 24 at the time of collapse on various points such as condition of the bridge prior to failure anticipation and warnings if any on the collapse of the bridge, nature of flow conditions during the floods, and details of failure of the bridge etc. In the preliminary report sent to Government and copy supplied to the Enquiry Committee, the Chief Engineer, Nagarjunasagar Dam had stated as follows :—

"Heavy rain was experienced during 27th to 29th of September, 1964. A rainfall of 6 75 inches was recorded at Vijayapuri North on 28th in one day, which is unprecendented for this area. The water in the reservoir started rising from a level of +348 at 6.00 a.m. on 29th September 1964 to +362 by 6.00 p.m. At 7.00 p.m. the water level in the reservoir was rising at the rate of 3 feet per hour, when the reservoir level was at +366.50,

On the morning of 30th September 1964, some subsidence in the 10th span from right side was noticed On an examination it was noticed the main R.C. prestressed beam had sheared at the ends and displaced from its original position and rolled off the bearings. The pier was also found to have been tilted. At 10-15 a.m. when this was being examined, the 17th span suddenly collapsed into the river without any warning Thereafter in a matter of seconds 8 more spans collapsed At this time the water level in the reservoir was at + 380 00. The other spans towards right side started falling and by th first evening 15 spans have collapsed out of 33. The approximate cost of damage is nearly Rs 20 lakhs."

The discharge over the spillway block including construction-sluices computed by Chief Engineer, Nagarjunasagar Dam Organisation with C=2 7 in the formula Q=CLH 3/2 was 3.53 lakhs cusecs at the time of failure of the bridge

The water levels observed upstream of the Dam at the left flank before and after the time of failure of bridge on 30th September 1964 and 1st October 1964 were as follows:

STATEMENT OF WATER LEVELS

Date	*Time*		*Water levels upstream on Dam on left flank*
30—9—1964	1 00 A.M..	..	374.00
	2 00 ,,	..	375 00
	3 00 ,,	..	375 00
	4 00 ,,	..	376 00
	5 00 ,,	..	376.50
	6 00 ,,	..	377 30
	7.00 ,,	.	378.20
	8 00 ,,	..	379.00
	9 00 ,,	..	379.40
	10 00 ,,	..	380.00
	11.00 ,,	..	380.40
	12 00 Noon	.	381.10
	1 00 P M.	..	381.50

1	2		3
	2 00 ,,		382 20
	3.00 ,,		383 10
	4 00 ,,		383.90
	5.00 ,,	.	384 80
	6 00 ,,	.	385.15
	7.00 ,,	.	385.80
	8.00 ,,		386.40
	9.00 ,,	.	386 70
	10.00 ,,	..	387 10
	11 00 ,,	.	387.50
	12.00 Mid night		387 50
1—10—1964	1 00 A.M.	.	388.10
	2 00 ,,	..	388 40
	3 00 ,,	.	388.50
	4 00 ,,	..	388 50
	5 00 ,,	..	388 80
	6 00 ,,	..	388.80
	7.00 ,,		388 80
	8.00 ,,	..	388 80
	9.00 ,,	.	388 70
	10 00 ,,	.	388 60
	11.00 ,,	.	388 55
	12.00 Noon	.	388 40
	1.00 P M.	..	388 30
	2.00 ,,	..	388.10
	3 00 ,,	.	388.00

(1)	(2)	(3)
	4 00 P M, .	387 90
	5 00 ,, .	387.80
	6 00 ,, .	387 50
	7 00 ,,	387.30
	8 00 ,, .	387 20
	9.00 ,, .	387 10
	10 00 ,, ..	387 00
	11 00 ,,	386.70
	12 00 Mid night	386.40

After examining a number of eye-witnesses, Sri C. Rajan, the Telephone Wire Man who was on the bridge, when the collapse occurred, was examined. According to him, the first collapse occurred on the 21st span and the other spans to its left collapsed successively. Initially he stood on pier No. 20. He subsequently ran to 19th, 18th and 17th spans towards the left According to him, the failure of spans from 21st to 17 spans took place in about three to five minutes, and no vibration was felt in the spans. The Chief Engineer, Nagarjunasagar Dam, during the discussion stated that the pier No. 28 had tilted and that they were observing the pier No. 23 standing on span No 24.

After sifting the evidence it is felt by the Committee that the first failure might have occured in Span No. 21 and proceeded towards left up to 17th span after which the spans started falling from 22nd span towards right up to 31st span by the morning of 1st October 1964 The exact time of first failure of the bridge, as narrated by the various witnesses including the Chief Engineer, Nagarjunasagar Dam was 10-15 a m on 30th September 1964.

Findings of the Committee.

The Committee gives its findings on the various terms of reference as under ;—

(i) *To determine the cause for the collapse of a part of the bridge :—*

The Committee finds that the actual cause for the collapse of the part of the bridge from span 17 to span 31 including piers 17 to 31, was due to severe oblique impact of flow of the river from the spillway discharge and severe wave action, the location of the axis of the dam is such that the greater portion of the flow over the spillway on the right side would hit the right margin of the river upstream of the bridge get deflected after striking the right margin towardsthe right side of the bridge creating oblique flow to the piers which in turn would cause considerable amount of side thrust for which the piers were not fully designed. The conditions were aggravatedby the nature of the

spillway discharge whichobtained when the collapse occured. The spill over the dam was between L S Ch. 106. 90 to for the length of 720 L S. Ch. 114 10 feetwith varying crest levels from 310 to 366 0 against the final designed spillway of 1550 between L S. Ch. 99.45 to L.S, Ch. 114 95 and crest level at +546. The flow from the rear of the dam was also a shooting flow with very little dissipation of energy as observed from the model experiments The model experiments also clearly established severe oblique flow and wave and considerable difference in water level and on either side of the piers which collapsed aggravating the side thrust on the piers The spillway section as it existed during the time of the collapse of the bridge was reproduced in the model and the model was run with the estimated flood discharge of about 9 lakhs c/s passing over the spillway when the collapse occured The experiments indicated that the maximum average velocity occurred at pier Nos 25 to 16 and was of the order of 28 5 feet per second. the maximum velocity being 30.5 feet per second The angles of the oblique attack of the flow at the bidge were approximately 17 at pier 27, 25 at pier No 24 and 47 at pier No 16. The maximum flood level in the model was near the top of the bridge with occasional over-toping of the deck slab at the zone of concentration of flow. The flow was concentrated from spans 17 to 33, and spans 1 to 16 passing very little discharge. Soundings taken after the subsidence of the floods indicated no undue scour in spans 17 to 28 and scour up to foundation level or probably more round piers 29 and 30 . Calculations for the maximum stresses developed for the above conditions indicate that the piers would have failed under the very severe stresses developed It is also to be noted that all the collapsed piers had fallen towards the left confirming the severe oblique impact from the right. Where piers were founded on rock as in the case of pier Nos. 17 to 28 the piers had sheared at horizontal planes at varying heights above the respective foundation levels as the photographs enclosed clearly indicate. Where the piers were founded on dis-integrated rock as in the case of pier Nos. 29 and 30, the piers had over-turned at foundation levels, carrying a part of the sub-soil also along with them . The scour to foundation level in the case of these piers is a possible contributory cause for the over turning of the piers.

The calculations for the design of the bridge assume a maximum flood of 10.88 lakhs cuses and a maximum flood level of 278.00 at the bridge site. The design for the bridge generally flollows standard

I.R.C. specifications and code of practice for road bridges. The piers were designed for a force due ot water currents parallel to the pier (P=KAV2) and a force due to water current normal to the pier (P=1/5 KAV2) The velocity adopted for the design is 22.27 feet per second and the equivalent skew angle is tan - 1/5= 11°—11- 15′. The value of the coefficient K was taken as 0.66 for both parallel and normal flow.

In the design of the piers a nominal value was taken for the thrust due to cross currents, which is considered adequate only for essentially axial flow through the bridge vents. The conditions of flow which occurred during the collapse were not anticipated and no additional provision was therefore made for the side thrust in the design.

The piers were constructed of plum cement concrete of mix. 1·2 47 2.68 with graded granite metal varying in size from 3/16 inch to 3/4 inch– 50 per cent of 3/4 inch to 3/8 inch and 50 per cent of 38/ of 3/8 inch to 3/16 inch and with 52 4 per cent of plums of 6 inches to 8 inches cubes of hard quartzite. From the inspection of the collapsed portion of the bridge, the Committee members are satisfied that there is no fault in the quality of the work as specified. The calculations on the design of superstructure were also gone through in a general way and from the nature of the failure observed the Committee was of the view that there is no fault in either the design or construction so far as the superstructure of prestressed concrete beams, is concerned

The Committee also feels that the site at which the bridge had been constructed is too near the dam and that the oblique impact of the spillway discharge during the construction stage which could perhaps have been visualised was unfortunately not anticipated by the Engineers incharge of construction of the Dam.

(ii) *Whether the collapse portion of the bridge is to be reconstructed to ensure that the progress of Nagarjunasagar Project is not hampered if so with what precautions* —

A series of experiments were done to see if it would be feasible to reconstruct the bridge at the same site as the collapsed bridge, retaining the existing portion of the bridge The obliqe impact on the portion to be reconstructed could be minimised if the bridge in the collapsed portion is reconstructed skew to the original alignment with right abutment shifted down stream, the skew being at an angle of 24″ to the original alignment.

The flood discharge obtaining at the time of failure was observed to be about 9 lakh cusecs which increased to a maximum of about 11 lakh cusecs Since the normal flood is of the order of 5 to 7 lakh cusecs, model experiments were carried out for the discharges of 5, 7, 9 and 11 lakhs cusecs.

In view of the skewness of the flow, it was proposed to study the effect of adopting for piers in the realigned portion twin tapered cylindrical columns 6 feet diameter at the top with 73 feet spans and single circular column with 54 feet span. These expriments were done for varying conditions as under :—

(1) Without any special devices in the river bed ;

(2) With baffle wall in the river bed ; and

(3) With a guide wall located at the 16th pier to separate the flow between the existing vents and realigned portion of the bridge.

These studies were made both for unfinished crest of 1965 stage and for the completed crest. Observations were made on the general flow conditions and velocity of flow at each pier and differential pressures on selected piers. Experiments were later on also conducted on single circular columns of 12 feet diameter at 54 feet centre to centre and with a series of short guide walls in the existing portion of the bridge.

These experiments indicated generally that the oblique flow was considerably reduced in the portion of the bridge to be reconstructed with skew arrangement adopted but there was a considerable oblique flow in the portion of the bridge on the left side left intact.

The broad conclusions drawn from these experiments are that the superstructure consisting of the deck and the longitudinal girders will have to be raised to a deck level of at least + 295 to avoid direct impact even for a discharge of 11 lakh cusecs This would present the construction problem of bodily lifting the existing spans of the bridge and strengthening the existing piers or in the alternative dismantling the superstructure, raising and strengthening the piers and forming a new superstructure in the existing portion of the bridge

If, however, the existing structure is retained this would involve a negotiation of a difference in level of 9 feet, i e (+286 to +295) between the existing and the reconstructed portion In addition to this it is very problematic if the existing piers could be considered safe against the oblique impact under the higher velocity which would obtain as the Spillway crest gets raised These piers would require strengthening. There is a crack observed in pier 16 and this pier would either have to be reconstructed or strengthened It is a gain to be noted that the difference in water levels as observed in the model experiments on either side of the piers was as much as 15 to 29 feet, on 8th and 15th pier respectively. Further the cost of even a 12 feet width of bridge in the portion to be reconstructed worked out to about Rs. 25 lakhs.

By the time the model experiments were completed, it was also out of question to take up reconstruction of the bridge in the collapsed portion and complete the construction of the piers before 1965 flood season. It is also to be noted that for the recommended main dam spillway capacity of 15 lakhs cusecs the present brige would get completely submerged

Considering all these factors the Committee considers that it is not worthwhile to reconstruct the collapsed portion of the bridge at the existing site

Another question to be considered is whether the progress of Nagarjunasagar Dam will not be hampered without a bridge.

So far as the movement of construction materials for the construction of the dam is concerned, the main bottleneck would be the movement of sand from left side of the river, the movement of cement from the right to the left side, the main source of supply of cement being at Macherla on the right side The Chief Engineer, Nagarjunasagar Dam has however, made arrangements for moving all the sand required from the left to the right side prior to the monsoon. Necessary arrangements are also being made for the movement of cement either through the drainage gallery in the dam or by barges in the reservoir during the monsoon season. *Under the circumstances the Committee considers that it is not absolutely necessary to have the collapsed portion of the bridge reconstructed to ensure unhampered progress of on the Nagarjunasagar Dam.*

(vi) Whether the collapsed portion of the bridge is reconstructed at the same place or whether a new bridge is to be constructed at some other location

The Committee feels that the best site for a permanent bridge would be much lower down below the existing bridge just upstream of the confluence of the Tiger Valley drain entering the left side of the river Here obliquity of flow in the river so pronounced at the site of existing bridge will practically disappear and the entire flow will be more or less be parallel to the axis of the river, as the river above the new site suggested is in a confined course between two high margins for an appreciable length. A few experiments will have to be conducted at the Andhra Pradesh Engineering Research Labs before fixing the final location of the bridge. Borings will also have to be taken at the site of the river where the construction of a permanent bridge may be taken up in order to decide on a suitable alignment with reference to foundation conditions From visual observations sound rock may be expected to be met with at a reasonable depth below bed level *The Committee feels that a new bridge at the site suggested will accelerate progress in construction, make for greater economy and will be very desirable from the point of view of maintenance of road communications from the left side to the right in the general interest of the public also* A suitable allocation of the cost of this bridge may have to be made between the bridge and general revenues.

(iv) If the reconstruction of the collapsed portion of the bridge or construction of new bridge is not considered essential what alternative arrangements are suggested to ensure that the work on the Nagarjunasagar Project is not hampered:

This has been dealt with under reference (ii) above Necessary arrangements will have to be made for the movement of the required quantity of sand from the left to the right side and for stocking the same on the right bank prior to the moonsoon season. In the present working season, from December to June, Temporary acess by way of earthen bund in the collapsed portion of the bridge has been made to permit vehicular traffic. In the next working season the Chief Engineer, Nagarjunasagar has proposed another bund right across the river immediately downstream of the dam The stone required is available on either side of the river and the collection of this will present no problem either in the monsoon season, or in post-monsoon seasons No difficulties are therefore anticipated for ensuring the desired progress of work in the next working season. In the monsoon seasons of 1965 and 1966 the cement required on the right side will have to be obtained from the Shahbad or Mancherial cement factories as was done for about a month or so immediately after the collapse of the bridge or alternatively arrangements will have to be made for the transport of cement from Macherla Cement Factory from the right side of the river to the left side either by punts or boats in the reservoir or through suitable arrangements in the drainage gallery. The Chief Engineer is taking steps for such movement both by punts and by pumping of the cement from the right side to left side through a pipe line. It is therefore anticipated that there would be no serious difficulty in getting the materials required for the construction of he dam for the monsoon seasons of 1965 and 1966 and the low flow

season from November 1965 to June 1966 *It would however be desirable to have a permanent bridge constructed before 1967 monsoon season as this will facilitate transport of materials, machinery and labour from one side of the river to another and will be very useful from the interests of public traffic.*

Acknowledgments :

The Committee wishes to place on record its gratitude to the Government of Andhra Pradesh for the facilities extended during the visit of the Committee to Hyderabad and Nagarjunasagar Dam in connection with the enquiry

The Committee expresses its thanks to and places on record the services rendered by Sarvasri H Ahmed Kabir Khan, Director, Inter-State and Designs, and Secretary of the Enquiry Committee for having undertaken the overall and the onerous duty of collecting and furnishing the data required by the Enquiry Committee and arranging meetings of the Committee, Dr J Purushottam, Deputy Director, Civil Designs for collecting and compiling the data and checking the designs and analysis of the data for compilation of report and Annexure, Sri R. Bhairava Sastry, Supervisor and Sri S Subba Rao, Superintendent, Directorate of Inter-State and Designs for helping in the correspondence of the Enquiry Committee, Sri S V Sarma and Sri S A. Gaffoor for typing the correspondence and report of the Enquiry Committee and Sri N. Suryanarayana Rao, Modellor and Photographer for having taken the necessary photographs of the bridge The Committee thanks Sri J R Prasad, Deputy Bridges Officer for the assistance rendered in checking the bridge design

The Committee also thanks Sarvasri Dr Iqbal Ali, Director, K Ramachandran, Research Officer, and A. Lakshmanaswamy, Research Officer and B. Bhavanarayana, Assistant Research Officer of Andhra Pradesh Engineering Research Laboratories for having undertaken the work of conducting necessary model experiments connected with the bridge and furnishing the results to the Committee.

The Committee also thanks to Sri B T A. Sagar, Deputy Director, Central Water and Power Commission and Sri Venkata Rao, Assistant Director, Central Water and Power Commission for having assisted in checking the design of the bridge

Lastly the Committee expresses its appreciation for the spirit of welcome, accommodation and the co-operation shown by the Engineers in charge of Nagarjunasagar Project especially Sarvashri A P Ranganathaswamy, Chief Engineer, Nagarjunasagar Dam, D. Narasimhaswamy, Executive Engineer and V. Subramanyam, Assistant Engineer, Designs, and other officers of Nagarjunasagar Project Organisation.

Chairman

(Sd.) A. R. Venkataraman, Member, C. W. & P. C 28-5-1965.

Members

(Sd.) M. A. Rahman, Chief Engineer, Srisailam
28-5-1965.

(Sd.) C. Krishna Reddy, Chief Engineer, Buildings and Highways.
28-5-1965

(Sd.) S. L. Bazaz, Additional Consulting Engineer, Government of India, Ministry of Transport.

(Annexures to this report consisting of several big charts and plans are not enclosed)

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—ఈ కాపీని యిప్పుడే ప్లేస్ చేశారు. This question may be taken up tomorrow Sir. 15, 20 పేజీలు ఉన్నది. చదవడానికి చాలా టైము పడుతుంది. అందువలన దీనిని రేపటికి వాయిదా వేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—రెండు నిమిషాలు పడుతుంది దానిని చదవడానికి.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—If it is possible it may be taken up to-morrow.

Mr. Speaker:—Why?

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—Just now they have placed a very big report, Sir.

Mr. Speaker:—No. Once it is included in the list, it must be answered.

Sri Tenneti Viswanatham:—The report has been just placed. It was printed some time ago. I do not think that was received by the Government only yesterday. It should have been received some time ago. If it were placed on the Table of the House two or three days prior, we would have gone through it.

Mr. Speaker:—On principle, once a question is included in the list, I do not like to postpone it.

Sri Tenneti Viswanatham:—Then I may ask you Sir, to instruct them that whenever the reports are placed, they may be placed on the Table of the House two or three days in advance than exactly on the date on which the question is put.

Mr. Speaker:—Particularly if they are lengthy reports, I will see that they are placed on the Table of the House one or two days in advance. Of course, if it is only a matter of one page or two pages....

Sri Tenneti Viswanatham:—It is fairly a big report and an important one.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—This report is of 16 pages.

Mr Speaker —Whatever supplementaries the hon Member wants to put, he can put I will dispose of the question. If you think, it is very important, I will give you half-an-hour discussion.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు —మంత్రిగారు రెండు నిమిషాలు పడుతుంది అన్నారు. కాని, ఇది 15 పేజీల రిపోర్టు. అంతా సమగ్రంగా చదవడానికి చాలా టైము పడుతుంది. అందువలన విశ్వనాథంగారు చెప్పినట్లుగా చేయండి.

Mr. Speaker :—If all the Members feel like that, certainly I will consider that question.

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం) —ఈ రిపోర్టులో దగ్గరగా కట్టడంవలన యీ ప్రమాదం జరిగిందని, అయిదవ పేజీలో—డామ్ కట్టడంలో మధ్యలో కొంత భాగం ఉండిపోవడంవలన, కొన్ని స్పాన్సు పడిపోయినవని అన్నారు మొట్టమొదట కట్టేటప్పుడే యీ ప్రమాదాన్ని ఊహించడం జరగలేదా? తుంగభద్రలో మనకు గతంలో వున్న అనుభవాన్ని దృష్టిలో వుంచుకొనడం జరుగలేదా?

శ్రీ ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి.—వాటన్నింటినీ పరిశీలించారు. రామకృష్ణరావు ముఖ్య మంత్రిగా వున్నప్పుడు ఆ కంట్రోలు బోర్డు ఒక వారం రోజులపాటు కూర్చుని, తర్జనభర్జనలు చేసి, యిక్కడ కన్‌స్ట్రిక్ట్‌చేస్తే కాస్ట్ ఆఫ్ ట్రాన్స్‌పోర్టు రెండు కోట్లకు తగ్గుతుందని అందువలన యిక్కడనే కడదామని. అన్నారు ఫ్లడ్స్ అంటే ఆరు సంవత్సరాల కొకసారి వస్తాయిక నుక పర్వాలేదుఅని యీ రిస్క్ తీసుకున్నారు

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: —10 వ పేజీలో "Where the piers were founded on dis-integrated rock as in the case of pies Nos 29 and 30, the piers had over-turned at foundation levels, carrying a part of the sub-soil also along with them The scour to foundation level in the case of these piers is a possible contributory cause for the over turn ing of the piers". అన్నారు. ఇక్కడ "the Committee was of the view that there is no fault in either the design or construction so far as the superstructure of prestressed conciete beams, is concerned" ఈ రెండూ చదివితే ఎవరికీ బాధ్యత లేదని అర్థం చేసుకోవాలా? అక్కడ తప్పు వుందని, యిక్కడ తప్పు లేదని అంటున్నారు. దాని అర్థం ఏమిటి?

Mr. Speaker:—None of them are responsible.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.— క్రింద ఫౌండేషన్‌లో పొరబాటు వుంది కొబట్టి దాని కారణంగా కొట్టుకుపోయి వుండవచ్చునని చెప్పారు. ఇక్కడ ఎవరి జవాబుదారీ లేదు అన్నారు అక్కడ ఫౌండేషన్ వేసినవారు జవాబుదారియా? రెండవది, వాటర్ పోవడానికి వందు యిచ్చినప్పుడు స్పీడు ఎక్కువగావుంటే అంత వెలాసిటీ వచ్చివుంటేది కాదు. షోర్సు ఎక్కువ కావడంతో కొట్టుకుపోయింది. వీటన్నింటి [illegible]యంగూర్చి ఎప్పుడైనా ఆలోచించారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—క్లియర్‌గా తెలుస్తున్నది, యీ రిపోర్టు చదివితే. [illegible] 17 డిగ్రీల యాంగిల్‌లో కొట్టినందువలన పిల్లర్సు [illegible] 1,500 స్పిల్లోవర్ పారవలసినది, 750 స్పిల్లోవర్ [illegible] the velocity of the current that hit the

pillars was 27 feet per second or so అందువలన పోయినది మెయిన్‌గా. 17 వ పిల్లర్‌ను ఎప్పుడైతే కొట్టినదో, బై ఇంపాక్ట్ ఆఫ్ ది ఫోర్స్. పడిపోయినదని యిందులో క్లియర్‌గా వున్నది. అందువలన, అన్ని యాస్పెక్ట్స్‌వారు చూస్తూ, యిది కూడా వున్నదని చెప్పారు. అంతేగాని, కన్‌స్ట్రక్షన్‌లో డిఫెక్ట్‌వలన కాదని మనవి జేస్తున్నాను

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు:—ఈ రిపోర్టులో కొత్తగా ఒక బ్రిడ్జి కట్టాలని రికమెండ్ చేశారు దానికి కాస్ట్ ఎంత సుమారుగా?

శ్రీ ఎ సి సుబ్బారెడ్డి·— దానికి సంబంధించి యింకా డిసైడ్ కాలేదు. డిటెయిల్స్‌లో వున్నది; ఎక్కడ కట్టాలనేది వున్నది. వాడపల్లివద్ద కట్టవలయునా, మరెక్కడైనా కట్టవలయునా అనేది యింకాడిసైడ్ చేయలేదు. ఎక్కడ కట్టాలనేది నిర్ణయమైన తరువాత, వివరాలు తయారవుతాయి.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు:—ఇంతకుముందు బ్రిడ్జి కాస్ట్ ఎంత?

శ్రీ ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి:—సుమారుగా 36 లక్షలు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం.—17 డిగ్రీల యాంగిల్‌లో ఫ్లో వుండడంవలన పోయింది అంటున్నారు. 17 డిగ్రీల యాంగిల్‌కే పోతుందా? మామూలుగా స్క్రూపైప్ ఆఫ్ బ్రిడ్జెస్ కడతారు, ఆ యాంగిల్‌లోనే వాటర్ స్ట్రయిక్ చేస్తుంది. ముఖ్యంగా ఫౌండేషన్ సరిగావుంటే ఏమీకాదు; అందుచేత, ఈ మాత్రానికే పోతుందని అనుకుంటున్నారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—ఆ పైప్‌లో పిల్లర్స్‌పై ఇంపాక్ట్‌లేకుండా వుండడానికి డ్యాం కడతారు. అయితే, యిది ఆ మాదిరిగా కట్టినది కాదని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— 17 డిగ్రీల ఇంపాక్ట్‌కే పోతే ఫౌండేషన్స్ వీక్‌గా వుండాలి కదా?

Sri A C. Subba Reddy—For any impact on the project i.e., on the sides it would not stand" అని ఇంజనీర్స్ అభిప్రాయం.

శ్రీ పిల్లల మర్రి వెంకటేశ్వరులు:— రిపోర్టులోని పదవ పేజీలో "The conditions of flow which occurred during the collapse were not anticipated and no additional provision was therefore made for the side thrust in the design," అని వుంది. డిజైను చేయడంలోనే కండిషన్స్ అఫ్ ది ఫ్లో యాంటిసిపేట్ చేయకపోవడం, అందువల్ల అడిషనల్ ప్రొవిజన్ చేయకపోవడం కూడ యీ బ్రిడ్జికి డామేజ్ కలగడానికి కారణమని దీనివల్ల స్పష్టమవుతోంది. మరి, ఎందుకు యాంటిసిపేట్ చేయలేకపోయారో ఇంజనీర్స్ ఎక్స్‌ప్లయిన్ చేశారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి·— యాంటిసిపేట్ చేయాలంటే —after the alignment of the dam has come 740 వుంది. కన్‌స్ట్రక్షనులో ఆ మాదిరి వచ్చింది. యాంటిసిపేట్ చేయడానికి ఇప్పుడు యీ కమిటీవారు అట్లా వ్రాయవచ్చు గాని అప్పుడు వీరేవుంటే కూడ యాంటిసిపేట్ చేసివుండక పోవచ్చును.

శ్రీ పిల్లల మర్రి వెంకటేశ్వరులు:— ఈ కమిటి అప్పుడు వుంటే యాంటిసిపేట్ చేయలేకపోవడం అంటే అది యీ కమిటీకి బ్లేమ్ కాదు, ఇంజనీర్లకు కాంప్లిమెంటు కాదు. ఇంజనీర్సు తప్పకుండా యాంటిసిపేట్ చేసివుండవలసిందని సూచిస్తున్నారు, యాంటిసిపేట్ చేయలేదని స్పష్టంగా చెబుతున్నప్పుడు వారుకూడ చేసి వుండేవారుకాదు అనేదిసరైనసమాధానంకాదు. 11వ పేజీలో—The calculation on the design of super structure were also gone through in a general way and from the nature of the failure observed the Committee was of the view that there is no fault in either the design or construction so far as the superstructure of prestressed concrets beams, is concerned అని ఉంది పైన చేపినసూపర్ స్ట్రిక్చరుకు సంబంధించినంతవరకు జనరల్ గా యిది లేదన్నారు. క్రింది దాంట్లో అక్కడ కొంత డిఫెక్టివ్ గా వుందని ఇండికేట్ చేస్తున్నారు. ఈ రెండూ కలిపి చదివినప్పుడు డిజైనింగ్ లో జాగ్రతలు తీసుకోకపోవడం జరిగిందని తెలుస్తోంది కదా.

శ్రీ ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి — అది అయితే—రాజు పెద్ద భార్య ఏదో అన్నట్లుగా వుంది.

శ్రీ పిల్లల మర్రి వెంకటేశ్వరులు.— అధ్యక్షా, మాకు టైము యిస్తే ఇదంతా చదువుకొని చేప్పేవారము, ఇక్కడ అడగడంవల్ల చిక్కు వస్తోంది ఇది అనుమానం కలిగే టట్లుగా వున్నది కాబట్టి మంత్రిగారు ఎక్స్ప్లయిన్ చేయగలిగితే బాగుంటుంది

శ్రీ ఎ సి సుబ్బారెడ్డి — ఆ రిపోర్టులో థ్రస్ట్ అనేది చాల ఇంపార్టెంటు. వాటర్ ఫ్లో 17 డిగ్రీలు వుంటే ఏ బ్రిడ్జికూడ వుండడం కష్టమనేది—ముఖ్యమైన పాయింట్ నేను క్లారిఫై చేశాను. సైడ్ థ్రస్టు వున్నదనేది మెయిన్ గా వుంచి—డిగ్గింగ్ గురించిగాని, ఫౌండేషన్స్ గురించిగాని, కన్ స్ట్రక్షనులో సిమెంటు, స్యాండ్ ప్రపోర్షనుగాని—డిటెయిల్డుగా నోటు యిచ్చారు సూపర్ స్ట్రక్చరు విషయంలో అక్కడ ఫాల్టు ఏమీ లేదంటే మిగతా వాటిల్లో ఫౌండేషన్స్ లోను అన్ని ఫౌండేషన్సు బాగానే వున్నాయి రెండు పిల్లర్సు మాత్రమే క్రింది నుంచి లేచిపోయాయి అని చెప్పారు. సిమెంటుస్యాండ్ మిక్స్చరులోకూడ ఫాల్టు లేదన్నారు. The only main point is the flow on the pillars at 17 degrees at 27 ft. per second.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం.— బ్రిడ్జి కట్టినప్పుడు రివర్ ఫ్లో—90 డిగ్రీల యాంగిల్ లో పెట్టారు కదా ఇప్పుడు సైడ్ థ్రస్టు రావడానికి కారణం ఏమిటి? రెండు పిల్లర్స్ ఫౌండేషన్సుతో లేచిపోయాయంటే కన్ స్ట్రక్షను చేసినవారిది, దానిని సూపర్విజన్ చేసినవారిది శుభ్రమైన తప్పు అని రిపోర్టులో వ్రాసినదానిని బట్టి మంత్రి గారు అర్థం చేసుకుంటారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి.— లేదు. 90 డిగ్రీలలో కట్టారా అంటే రివర్ సాధారణంగా ఫ్లో అయితేనే. కుడిప్రక్క 740 ఫీట్ నుంచి వాటర్ ఫోర్స్ ఛేంజి అవుతుంది కనుక ఇది జరగలేదు. రెండు పిల్లర్స్ లేచిపోవడం మిగతావన్నీ రాక్ ఫౌండేషన్సుగా వున్నాయి. స్యాండ్ ఫౌండేషన్స్ లో చాలదూరం పోయారు. River was diverted by constructing this dam. థ్రస్టు లేకుండా—ఇది చాలని అభిప్రాయపడ్డారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం·— అధ్యక్షా, తాము చెప్పినట్లు హాఫ్ అవర్ గాని వన్ అవర్ గాని డిస్కషను చేసుకోవలసిందే.

Mr Speaker —I wil' allow that Ultimate'y who has to be blamed for this nature?

Sri. A C Subba Reddy —The Control Board that has sanctioned this ...

RECONSTRUCTION OF BRIDGE ON RIVER KRISHNA NEAR NAGARJUNASAGAR

486—

*1367(4782-E)Q -*Sri P Parvatha Reddy (Put by Sri K Ramachandra Reddy)* —Will the hon Minister for Public Works be pleased to state ·

(*a*) whether it is a fact that a decision has been taken not to reconstruct the bridge over the Krishna River at Nagarjunasagar which has collapsed , and

(*b*) whether the Government is of the view that the construction of the project can be completed within the contemplated time without reconstructing the same ?

Sri A C Subba Reddy —(*a*) Yes, Sir. However, instructions have been issued to the Chief Engineer, N.S. Dam, to examine alternative sites at Wadapalli, Pondugula and just upstream of the confluence of the Tiger Valley drain entering the left side of the Krishna, for construction of a permanent bridge.

(*b*) Yes Alternative arrangements have been made to keep up the targetted programme of construction of the Dam.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఆల్టర్నేటివ్ ఆరేంజిమెంట్స్ చేశామంటున్నారు. డ్రెయినేజి గాలరీద్వారా సిమెంటు పంపిస్తున్నాము అంటున్నారు ఇంత వరకు సిమెంటు పైపులు కట్టలేదు, తలమోత మోయాలి. ఎట్లా చేస్తున్నారు ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—సిమెంటు మోసుకుపోవడంలేదు. ఆల్టర్నేటివ్ అరేంజిమెంట్స్ అంటే డ్రెయినేజి గాలరీద్వారా పంప్ చేస్తున్నారు. లెఫ్ట్ సైడ్ నుంచి మంచిర్యాల ఇంకా ఇతర ఫ్యాక్టరీలనుంచి లారీలలో తీసుకువెళ్ళి-టార్గెట్ కు ఎప్పుడు కూడ తక్కువ లేకుండా ఆల్టర్నేటివ్ అరేంజిమెంట్స్ చేశాము. One of them is by sending through the infiltration gallery.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—డ్రెయినేజి గాలరీద్వారా ఎంత క్వాంటిటీ పోతున్నది ? ఎట్లా పోతున్నది, ఎట్లా పంప్ చేస్తున్నారు ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి·—డ్రెయినేజి గాలరీద్వారా ఆ సైడ్ నుంచి యీ సైడ్ కు పంప్ చేయాలి. The capacity of the pumps is not sufficient. We have ordered for the pump. As the ordered pump comes then we can pump the entire quantity from that side to this side. Now we are pumping atleast a portion of it from the gallery.

APPLICATIONS FOR LIFT IRRIGATION IN ROMPERU AREA

438—

*433 (3930) Q.—*Sri P Rajagopal Naidu* —Will the hon Minister for Public Works be pleased to state

(a) whether any applications were sent to the Government from the people in Romperu area to have lift irrigation by oil engines and electric motors during 1964-65 ,

(b) if so, the number of applications received; and

(c) the number of applications sanctioned ?

Sri A C Subba Reddy —(a) Yes, Sir

(b) Five

(c) Two

శ్రీ పి రాజగోపాలనాయుడు —రెండు శాంక్షన్ చేశాము అన్నారు. వాటి cost ఏమిటి? వాటిని takeup చేశారా ?

శ్రీ ఎ సి. సుబ్బారెడ్డి·—అది ప్రయివేటు పంపింగ్ స్కీములు-Not Government schemes.

VAMSADHARA PROJECT

437—

*834 (6323) Q —*Sri K Satyanarayana [Put by Sri K. Govindarao (Anakapalli)]* —Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state·

(a) when was the foundation stone laid for Vamsadhara Project;

(b) whether clearance was obtained from Central Water and Power Commission for this Project , and

(c) the reasons for the delay in obtaining clearance for the Project ?

Sri A.C Subba Reddy —(a) On 11-2-1961

(b) Not yet, Sir.

(c) The delay is mainly due to the fact that the estimate for the project had to undergo revision with a view to minimise submersion in Orissa State and also to meet the comments of the Central Water and Power Commission

శ్రీ కె. గోవిందరావు·—వంశధార ప్రాజెక్టుక్రింద ఇంతవరకు క్లియరెన్సు రాలేదని చెప్పారు. ఎప్పటిలోగా వస్తుంది? నాలుగవ ప్రణాళికలో include [illegible] స్పష్టంగా చెబుతారా ?

శ్రీ ఎ సి సుబ్బారెడ్డి.—నాలగవ ప్రణాళికలో పోయింది It s one of the schemes which the Provincial Government have sent to the Central Government. I cannot definitely say whether this will be included in the Fourth Five Year Plan or not. But we are requesting the Central Government so that they can include it.

శ్రీ టి. పాపారావు (నాగరికటకం).—మూడవ ప్రణాళికలో పోచంపాడుతో పోటీ పెట్టడంవల్ల వంశధారాప్రాజెక్టు రాలేదని నాలుగవ ప్రణాళికలో వస్తుందని గౌరవనీయ మంత్రిగారు అనేకసార్లు సెలవిచ్చారు. ఇప్పుడు నాలుగవ ప్రణాళికలో చేర్చే పరిస్థితులు లేవు అంటున్నారు. ఎప్పటికైనా వస్తుందా అనే అగమ్యగోచరపరిస్థితిలో పడింది.

శ్రీ ఎ సి సుబ్బారెడ్డి·—తప్పకుండా వస్తుంది. మన time లో కాకపోతే మన మనుమల time లోనైనా వస్తుంది

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మీరు ఎప్పుడు క్లియరెన్సుకు అప్లయి చేశారు ? Comments ఎన్నిసార్లు మిమ్మల్ని అడిగారు ? మీరు ఎన్నిసార్లు వ్రాసారు ?

శ్రీ ఎ సి సుబ్బారెడ్డి —ఈ స్కీము చాలా పాతది. Comments ఇవ్వవలసిందిగా 1962 లో ఒకసారి అడిగారు దానికి రిప్లయి ఇచ్చాము. తరువాత 1964 లో ఒకదఫా వచ్చింది, దానికి రిప్లయి ఇచ్చాము ఇప్పుడుకూడా comments కోసం మరల వచ్చింది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు — ఆంధ్రరాష్ట్రం కర్నూలుకాలంనుంచి యీ స్కీము పెండింగ్‌లో ఉంది అప్పుడే foundation stone వేశాము ఇన్నిసార్లు వ్రాయవలసివస్తున్నది అంటే మనం వ్రాయడంలో వారికి సంతృప్తికలగడంలేదా, లేక ఏదోవిధంగా delay చేయాలని కేంద్రం చూస్తున్నదా ?

శ్రీ ఎ సి సుబ్బారెడ్డి.—Delay చేయాలనికాదు కొన్ని ఇబ్బందులుకూడా ఉన్నాయి. First of all ఇది inter state project ఒరిస్సాలో కొంత submersion ఉంగడంవల్ల inter-State project అనే trouble వచ్చింది తరువాత కొంత తగ్గించడానికి ఎస్టిమేటువేసి ప్రయత్నం చేశారు Upper Sileru, గుంటివాడకు సంబంధించి recent గా Chief Ministers' Conference అయినప్పుడు రెండు రాష్ట్రాలు compromise కు వచ్చి వారికి 50% మనకు 50% water తీసుకునేటట్లు decide అయినది. ఈ మధ్యనే 1963 లో సంజీవరెడ్డిగారి time లో జరిగింది Inter-State dispute ఇద్దరమూ compromise అయినాము కాబట్టి నాలుగవ ప్రణాళికలో చేర్చాలని latest report centre కు పోయింది.

మిస్టర్ స్పీకర్·—"Foundation stone" అట్లాగే ఉన్నదా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి·—ఉందో లేదో నాకు తెలియదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ —ఇట్లా కొన్ని సంవత్సరాలు జరుగుతూంటే తీసివేయడం better గా ఉంటుందేమో !

శ్రీ ఎ సి సుబ్బారెడ్డి _Chief Minister గారు వేశారు వారికంటె పెద్ద వారు పోయి ceremonial గా చేయవలసి వుంటుంది :

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:- Foundation stone వేసేదు అనుకోండి. చెరి ఒక 50% తీసుకోడానికి agreement కు వచ్చాం అంటున్నారు దానిని జాయంట్ ప్రాజెక్టుగా చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి —50% వారికి ఎప్పుడుపోతుందో తప్పకుండా జాయింటు ప్రాజెక్టు అవుతుంది, ఇక్కడ information లేదు

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—జాయింటు ప్రాజెక్టు అయితే రిజర్వాయరు ఎక్కడ కడతారు ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ఇప్పటి స్కీము —గొట్ట దగ్గర కడతారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం —గొట్టదగ్గర రిజర్వాయరువల్ల ముంపు ఉంటుంది తప్ప ఒరిస్సాకు నీళ్లు వెళ్లవు

శ్రీ ఎ సి సుబ్బారెడ్డి :—గొట్ట దగ్గర reservoir is there Now I remember it, Sir జాయింటు స్కీము అంటే 50% water విషయం decide చేసుకున్నాము, వారు ఎక్కడైనా కట్టుకోవచ్చు, మన ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు it should be limited to 50% water in Vamsadhara

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం —గొట్ట complete గా మన రాష్ట్రంలో ఉన్నది. అటు 50% water ఎట్లా వెడుతుంది ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి .—వెడుతుందనికాదు, We have constructed a dam, only for 50 per cent of water.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—50% water అంటే వంశధార water లోనా, గొట్ట రిజర్వాయరు దగ్గర collect అయ్యే water లోనా

శ్రీ ఏ సి. సుబ్బారెడ్డి :—50% ఇక్కడనుంచిలేదు In the river at Gotta, according to our records, there is about 50 T.M.C. of water Even if it is taken for granted that you have to construct a project, it is only for 25 T M C of water and not for 50 T.M C of water.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం — గొట్టకు రెండు వైపులా ఆంధ్రరాష్ట్రం, గొట్ట రిజర్వాయరునుంచి అటు ఎట్లా తీసుకువెడతారు ?

శ్రీ ఎ సి. సుబ్బారెడ్డి —విశ్వనాథంగారు అట్లా అడిగితే —river లోనికి వచ్చే water లో 50%—Suppose you construct for 50 T.M C we do not get 50 T.M C. of water. That is why this construction of a bigger project, which will be half of the cost. That is the understanding

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—నేరడివద్ద ఏమైనది ? గొట్టవద్ద తరువాత [illegible]వద్ద అన్నారు. అందులో ఏ ఏ స్కీములు పోతాయి.

శ్రీ ఎ సి సుబ్బారెడ్డి — ఏపీహోవు, గొట్ట రిజర్వాయరు ఉన్నది, నేరడి బారెజి రెండూ ఉన్నాయి, అక్కడనుంచి left canal, r ght c ınal

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — మధునాపురం ?

శ్రీ ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి —నేను చెప్పేది water మాత్రం 50% divide చేసు కున్నాము, గొట్టవద్ద రిజర్వాయిరులో the entire use of the water is phased and that storage should not be more than 50 per cen. of the flow of the Vamsadhara River

శ్రీ కె. గోవిందరావు —అధ్యక్షా, గొట్ట దగ్గర రిజర్వాయరు క్రింద expected ayacut ఎంత ఉంటుంది ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి —ఆయకట్టులేదు Cost of the s heme ఉంది. Exact Ayac it I cannot tell now.

CONSULTING ENGINEERS FOR KOTHAGUDEM THERMAL SCHEME.

439—

*769 (5877) Q —*Sarvasri C D Naidu (Chittoor), P. Rajagopal Naidu and K Narasimha Reddy* —Will the hon Minister for Public Works be pleased to state.

(*a*) who are the consulting engineers for Kothagudem Thermal Scheme;

(*b*) whether any amount is being paid to them for these works if so, the amount paid to them so far,

(*c*) whether any training was given to the Engineers of our State in England for the purpose of utilising them in the construction o thermal stations in our State;

(*d*) the number of the trained Engineers returned to India; and

(*e*) the number of such engineers whose services are taken in Kothagudem thermal scheme?

Sri A.C Subba Reddy.—The matter relates to the Andhra Pradesh Electricity Board As ascertained form them the reply is a follows (*a*) M/s. Embank & Partners Limited, London.

(*b*) Yes, Sir. Rs 32.58 lakhs for the 1st Stage and Rs. 3 86 lakhs for the 2nd stage.

(*c*) Yes, Sir

(*d*) Six.

(*e*) Six.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—మన ఇంజనీర్లను appoint చేసిన తరువాత foreign engineers అవసరం ఏమి కలిగింది, మన ఇంజనీర్లకు వారి ఇంజనీర్లకు ఇచ్చే జీతాలలో భేదం ఉందా ?

శ్రీ ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి — వారి ఇంజనీర్లు జీతాలు మనం యిప్వము M/s Embank & Partners Limited, London వారు appoint చేసిన ఇంజనీర్లకు వారే జీతాలు యిచ్చుకుంటారు మనకు తెలియదు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు — మన ఇంజనీర్లకు ట్రయినింగు యిస్తున్నారా? లేకపోతే విదేశముల టర్మ్ అయిన తరువాత కూడా వారే ఉండవలసి వస్తుంది కదా.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—Main question లో ట్రెయినింగు యివ్వబడుతున్నదా అనే ప్రశ్నకు 'yes' అని జవాబు చెప్పాను

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —అధ్యక్షా, Progress ఏ stage లో ఉందో చెబుతారా?

Sri A C Subba Reddy —I am thinking of bringing the first 60 MW set before this plan period.

CHANGE IN RULES FOR TENDERS.

440—

*484 (4565) Q.—*Sri A Sarveswara Rao* —Will the hon Minister for Public Works be pleased to state

(*a*) whether the State Branch of the Builders' Association of India (Hyderabad) requested the Government during this year to revise the rules and conditions of accepting tenders by the Government;

(*b*) whether the State Government agreed to do it, and

(*c*) if so, what are the changes made in the rules?

Sri A.C. Subba Reddy :—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) and (*c*) Do not arise

PROMOTION TO CIRCLE INSPECTORS FROM SUB-INSPECTORS.

441—

*277 (6486) Q.—*Sri Pillalamarri Venkateswarlu*.—Will the hon Minister for Home be pleased to state:

(*a*) the number of persons that were promoted as Circle Inspectors from Sub-Inspectors, since January, 1965, up to 1st June 1965; and

(*b*) the principles on which such promotions are made?

The Minister for Home (*Sri Mir Ahmed Ali Khan*) :—(*a*) 36.

(*b*) Such promotions are made on grounds of merit and ability, Seniority being considered only when merit and ability are approximately equal.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu —Will the hon Minister be pleased to state how the Government are going to decide about this merit and ability ?

Sri Mir Ahmed Ali Khan —All Superintendents of Police, including those of the C I D and Railways, Deputy Commissioners of Police and Principal, Police Training College, will submit every year to the Deputy Inspectors General of Police/Commissioner of Police, a list of sub-inspectors who have put in minimum service of 6 years (4 years for rank promotees) The Deputy Inspectors General of Police/ Commissioner of Police, after receipt of the recommendations form all the Superintendents of police and other officers, will each from a board consisting of himself and all the Superintendents of police under him and consider the cases of each of the sub-inspectors in his jurisdiction The Board will give each sub-inspector marks on the record of his service for the entries in the current year and the 5 years immediately preceding (hundred being the maximum) and submit to the Inspector-General of Police, lists showing the marks awarded to each sub-inspector In February, every year, after receipt of recommendations from Deputy Inspectors General of Police/Commissioner of Police, the Inspector General of Police will consider the cases of sub-inspectors individually and finalise the list of sub-inspectors selected for the whole State—

Sri Pillalamarri Venkateswarulu :—As we understand from the reply, it seems the Board will give certain marks and according to the marks the Inspector-General of Police will select the candidates May I know, when the marks were being tabulated, whether the promotions were also being made strictly according to the marks obtained by the candidates

Sri Mir Ahmed Ali Khan —Generally, they the marks given by the Board are approved—but the final authority is the Inspector-General of Police.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu —Were there any exceptions when the marks were not observed or they were simply overlooked ?

Sri Mir Ahmed Ali Khan —The details as to in which case the Inspector-General of Police did differ with the Board's recommendations are not before me, but it is reported that generally they are accepted.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu :—Sir, may I know if the Inspector-General differed with the Board and if so in how many cases and has he given any reasons for expressing different views ?

Sri Mir Ahmed Ali Khan —Those details are not before me. The procedure is there.

Sri P. Rajagopal Naidu .—Sir, may I know the difference between merit and ability ?

Sri Mir Ahmed Ali Khan :—Ability means his qualifications and merit is according to the services whatever he has done.

Mr Speaker :—Meritorious service One must have the ability to do what he says, then you say he has got the ability and then because of his ability he is able to do some meritorious service Then, it will be considered That is what I understand One might be an incapable person and one might be an able person He may have ability, but then he may not have the interest to do it

Sri Pillalamarri Venkateswarulu :—That is true, Sir The whole point is, I wanted to know those cases where I G P differed

Mr Speaker :—He has not got information on that point.

Sri Mir Ahmed Ali Khan :—I will furnish to the hon. Member

Mr Speaker .—Some time later on

Sri Pillalamarri Venkateswarlu .—May I request him through you to place that information before this session is over.

Mr. Speaker :—I am not interested. If you want, I will ask him to pass on that information to you.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu :—I can ask him only through you. If it is given to the House, it is all right. But he may pass on that information only to me. I request that the information may be given to all the members What is the use of giving it to me only?

Mr. Speaker :—If he is prepared to do it, I have no objection

Sri V Ramachandra Rao (Medchal) :—Are there cases of sub-inspectors who have put in more than 18 years of service and who in spite of their long services are still in that grade only and not given promotions ?

Mr. Speaker :—I think it is like this. I think it is not only on the basis which he has informed the House I think they also hold written tests or examinations and some of them are selected according to the marks. Then usually only those people according to the merit or rank are given promotions. I think he has not given that information. They hold written tests for all the Sub-Inspectors who have put in more than 15 years of service.

Sri Mir Ahmed Ali Khan :—Yes, they hold an examination.

Mr. Speaker :—That was the previous procedure.

Sri Mir Ahmed Ali Khan :—They are given marks not only on records, but there is also an examination in writing and viva voce All these marks are combined.

Mr. Speaker :—That is what I am saying. A written test is held

श्री रामचन्द्र राव देशपांडे (नारायनखेड):— मैं यह जानना चाहता हूं कि क्या [illegible] में [illegible] को भी [illegible] है।

شری میر احمد علی خاں :- مارکس کی بنیاد پر ترقی دیجاتی ہے۔ سمارتناب
کا سوال نہیں ہے۔ جتنے بھی سپرنٹنڈنٹ پولس ہیں انہیں آئی - جی - بی - اور
ڈپارٹمنٹ اپنے اپنے طور پر مارکس دیتے ہیں - اور ان مارکس کے لحاظ سے ترقی
دیجاتی ہے۔

Sri V. Rama Rao (Chevella):—Are there any scheduled caste candidates who have been promoted as circle inspectors?

Mr Speaker:—He wants to know the number of scheduled caste or scheduled tribe candidates who have been promoted as inspectors?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—I have not got That detail. A separate question may be put.

LORRY ACCIDENT IN RAJAMPET VILLAGE, CUDDAPAH DISTRICT.

442—

*252 (6111) Q.—*Sri S Vemayya (Put by Sri Vavilala Gopala Krishnayya)*:—Will the hon Minister for Home be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that some people, who were asleep on the night of 31-3-1965 in Rajampet village, Rajampet taluk, Cuddapah district were run over by a lorry,

(*b*) if so, the number of persons died and the number of them sustained injuries; and

(*c*) the circumstances that led to the accident?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) Two persons died and five persons sustained injuries.

(*c*) A lorry APD 153 belonging to Sri V Subbaiah of Chittoor loaded with jaggery left Chittoor at 7 p m on 30-3-1965 and reached Rajampet at about 1 a m on 31-3-1965. While the coolies were unloading Jaggery, the Driver Sri S.A Munaf slept on a stone nearby. The owner of the lorry had also left for his brother's house to arrange for some load to carry In the absence of the Driver and the owner, the cleaner Sri Adeppagari Adinarayana started the lorry to take it to the bus stand. The lorry picked up speed and went out of control It dashed against a pial, ran over 3 cots nearby and finally stopped after dashing against a wall.

QUARTERS AT KALADERA COLONY.

443—

*135 (5088) Q.—*Sri Vavilala Gopalakrishnayya*:—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state:

the reasons for not alloting so far the 93 blocks of houses constructed 2 years back in Kaladera Colony?

The Minister for Panchayat Raj (Dr M.N Lakshminarsayya) :—The number of quarters constructed at Kaladera Colony are 92 quarters and not 93 quarters as stated by the hon Member. These quarters have already been allotted to the eligible persons on 31-3-1965 and 1-4-1965.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya —Who are the qualified persons to whom the quarters were given ?

డాక్టరు యం. ఎన్ లక్ష్మీనరసయ్య — ప్రెయారిటి లిస్ట్ వుంటుంది నిన్న గాక మొన్న కాంప్రెహెన్సివ్‌గా ఆన్సర్ చేశారు తెలంగాణా ఆంధ్రాకు రేషో వుంది దానిలో ప్రెయారిటి లిస్ట్ వుంటుంది.

Mr Speaker :—There also, Andhra, Telangana proportion is maintained ?

Dr. M N Lakshminarasayya —Yes, Sir 2 : 1.

SUB-LETTING OF GOVERNMENT QUARTERS.

444—

*140 (5121) Q—*Sri P Gunnaiah (Put by Sri Vavilala-Gopalakrishnayya)* —Will the hon Minister for Panchayat Raj be pleased to state.

(*a*) whether there is any supervisory staff to check the misuse or sub-letting of Government quarters allotted to the employees in twin cities ;

(*b*) if so, whether any cases of misuse or sub-letting of the Government quarters by the allottees have been detected by them, and

(*c*) the action taken against such employees for the sub-letting?

Dr M N. Lakshminarsayya —(*a*) Yes, Sir There is a Zonal Inspector to check up the cases of misuse or sub-letting of Government quarters.

(*b*) A few such cases have been detected

(*c*) (*i*) If the allottee shares the quarter with the other Government employee, action is taken to recover 50% of compensatory allowance from the latter in addition to the recovery of rent from the allottee as provided in the rules,

(*ii*) If on the other hand the quarter is sublet to a private person, action is taken to cancel the allotment order and get the allottee evicted from the quarter.

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు —ఎంతమంది మీద యాక్షన్ తీసుకొన్నారు ?

డాక్టర్ యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :— ఆ లిస్ట్ లేదు. Very few cases

ENTRUSTMENT OF AUDIT OF ZILLA PARISHADS TO THE ACCOUNTANT-GENERAL.

445—

*238 (5041) Q.—*Sri P. O Satyanarayana Raju (Kosigi)* :—Will the hon Minister for Panchayat Raj be pleased to state:

(*a*) whether there are proposals before the Government to entrust the audit of Zilla Parishads and Panchayat Samithis to the Accountant-General, and

(*b*) if so, the stage at which the matter stands ?

Dr. M N Lakshminarsayya :—(*a*) and (*b*) The matter is under consideration of Government.

Sri P O. Satyanarayana Raju —How long will it take to finalise the system, Sir ?

Dr M.N. Lakshminarasiah:—It is before the Cabinet Sub-Committee.

PRIMARY HEALTH CENTRE AT YADIKI, TADPATRI SAMITHI.

446—

*34 (3729) Q.—*Sri L Chinnappa Reddy (Put by Sri P.O. Satyanarayana Raju)* —Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state

(*a*) whether it has been decided to open a Primary Health Centre at Yadiki in Tadpatri Samithi, Anantapur district;

(*b*) when was the public contribution paid; any

(*c*) the reasons for the delay in opening the centre ?

Dr. M.N. Lakshminarasiah :—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) 14-10-1963

(*c*) Orders have been issued for the location of Primary Health Centre at Yadiki on 26-5-1965.

PRIMARY HEALTH CENTRE AT VUYYALAWADA VILLAGE, KOILKUNTLA TALUK.

447—

*12(1626) Q.—*Sri S. Jayaraju (Put by Sri P O. Satyanarayana Raju)* :—Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state.

(*a*) whether there is any proposal with the Government to open a Primary Health Centre at Vuyyalawada village, Koilkuntla taluk; and

(*b*) if so, when ?

Dr. M N. Lakshminarasiah :—(*a*) and (*b*) Yes, Sir. Orders have since issued in May 1965 sanctioning a Primary Health Centre at Uyyalawada village

AGRICULTURAL CO-OPERATIVE SOCIETY, KOLANUPAKA, BHONGIR TALUK.

448—

*1245 (6171) Q.—*Sri A Ramachandra Reddy (Bhongir)* :—Will the hon Minister for Co-operation be pleased to state.

(*a*) whether it a fact that Sri Chilkuru Narsimha Reddy, Ex-Secretary of the Agricultural Co-operative Society of Kolanupaka, Bhongir taluk, Nalgonda district was arrested by police for non-payment of the sum of Rs. 1,200 due to the Society one year after he had paid the same in the bank;

(*b*) whether any representation has been made to the Registrar of Co-operative Societies and the Minister for Co-operation by the Members of Legislative Assembly, during March, 1965 for withdrawing the case; and

(*c*) if so, the action taken thereon ?

The Minister for Co-operation (Sri T Ramaswamy) :—(*a*) Sri Chilkurty Narasimha Reddy, Ex-Secretary of the Agricultural Co-operative Society, Kolanpak, Bhongir taluk, Nalgonda district was arrested by the police on 20-3-1965, and released on bail on 22-3-1965, in connection with a criminal case filed for non-production of cash balance of the society to the extent of Rs. 1,713.

(*b*) Yes, Sir.

(*c*) The Registrar of Co-operative Societies forwarded the petition given by Sri A. Ramachandra Reddy, Member of Legislative Assembly to the Regional Joint Registrar, Secunderabad for disposal., As a police complaint had already been filed against the ex-Secretary the Regional Joint Registrar considered it not desirable to interfere with the investigation in the Public Interest.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి :—డబ్బు కట్టిన సంవత్సరం తర్వాత ఆయన అరెస్టు చేయబడ్డాడు నల్గొండ డెప్యూటి రిజిష్ట్రారు 100 రూపాయలు ఇస్తే నీమీద కేసు రాదు. లేకపోతే నీ మీద కేసుపెడతాము అని చెప్పి ఆయన 100 రూపాయలు ఇవ్వక పోతే పోలీసులకు రిపోర్టుఇచ్చి అరెస్టు చేయించారు నేను 31—3—65న ఎసంబ్లీలో మాట్లాడుతూ ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చాను ఫైనాన్స్ మినిస్టరుగారి దృష్టికి తీసుకువస్తే వారు నాకు లెటర్ వ్రాస్తూ ఉపసంహరించేట్లు చూస్తామని వ్రాశారు ఆ లెటర్ కాపిని కోపరేటివ్ మినిస్టరుగారికి పంపాను. నాలుగు సార్లు వారి దర్శనం చేసుకొన్నాము. లీగల్ డిపార్టుమెంటువారు ఆలోచిస్తున్నారని చెప్పి ఇప్పుడు అది కాదంటున్నారు. ఎసంబ్లీఫ్లోర్‌లో ఫైనాన్స్ మినిస్టరుగారిచ్చిన ఎస్యూరెన్స్‌ను దృష్టిలో వుంచుకొని, ఆ లెటర్‌ను దృష్టిలో వుంచుకొని ఇప్పటికైనా రీకన్సిడర్ చేసి విత్‌డ్రా చేస్తారా ?

Mr Speaker —As a last resort, he has come to the House for remedy What ha e you got to say?

శ్రీ టి రామస్వామి —ఫైనాన్స్ మినిస్టరుగారికి రిప్రజెంట్ చేసినమాటనిజమే. వారు నాకు పంపించారు. లా డిపార్టుమెంటు వారితో నేను కన్సల్టుచేశాను. "ఇన్ దిస్ కేస్ ఇట్ ఈజ్ నాట్ డిజైరబుల్ టు విత్‌డ్రా ది ప్రాసిక్యూషన్" అని వారు సలహా ఇచ్చారు.

శ్రీ ఎ రామచంద్రారెడ్డి.—డబ్బు కట్టిన సంవత్సరం తరువాత అరెస్టు చేయటం ఏమిటి ?

శ్రీ టి. రామస్వామి:—లీగల్ డిపార్టుమెంటువారు ఫాక్ట్స్ విచారించి ఇది విత్‌డ్రా చేయటం న్యాయంకాదని చెప్పారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు·—డబ్బు కట్టిన వారిని అరెస్టు చేస్తూ డబ్బు కట్టనివారిని వదలివేయటం ఏమిటి ?

శ్రీ టి రామస్వామి —ఆయన సెక్రటరీగా వుండగా ఆయన వద్ద రూ 1912–00 నిల్వవుంది. 30-7-62 న ఆయనను తీసేస్తే మరొకరిని ఎన్నుకొనటం జరిగింది ఎన్నుకొన్న తరువాత ఆయన కాష్ బ్యాలెన్స్ ప్రొడ్యూస్ చేయలేదు. 15-2-63 న డెప్యూటి రిజిష్ట్రారు అడిగితే నా దగ్గర రెండువందల రూపాయలు వున్నాయి, తరువాత కడతానని చెప్పారు. అంటే–nearly 9 months after he ceased to be the Secretary, he paid Rs 200 On 6-6-1963 he paid the balance of Rs 1,5-3 సెక్రటరీగా సీజ్ అయిన తరువాత కట్టాడు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు —డబ్బు కట్టిన తర్వాత అరెస్టుచేశారా, డబ్బు కట్టకపూర్వం చేశారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి:—డబ్బు కట్టిన తరువాతనే చేశారు.

శ్రీ ఎ రామచంద్రారెడ్డి —డెప్యూటి రిజిష్ట్రారు 100 రూపాయలు అడిగారు. ఇవ్వకపోతే అరెస్టు చేయిస్తానని అన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ —లోయర్ లెవెల్స్‌లో అయితే సులభంగా అవుతాయి. హైయ్యర్ లెవెల్స్‌లో అయితే చాలా బాధ పడవలసివస్తుంది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం·—10 వేల రూపాయల వరకు బాకీవున్న కేసుల్లో యాక్షన్ తీసుకోనివి వున్నాయా? యాక్షన్ తీసుకోవాలని ప్రపోజ్ చేస్తే కూడా అక్కర లేదని వదలివేసినవి వున్నాయా ?

Mr. Speaker :—In the usual course, they seem to have consulted the Legal Department and then after the Legal Department expressed their opinion naturally I think the matter is still under the consideration of the Minister I would ask him to reconsider the matter. In view of the fact that he had paid the money one year before, there was no point in arresting him and subjecting him to all sorts of criminal proceedings. I would ask him to reconsider the matter. It is, of course, left to the discretion of the Government.

Sri Tenneti Viswanatham —In view of the observations from the Chair, will the Government take necessary action?

Mr Speaker —The House cannot compel the Government to do a particular thing In view of all these things, one can only ask the Government to reconsider. Nothing beyond that

Sri Tenneti Viswanatham —Then, may I ask the hon Minister whether he would follow the advice given by the hon. Speaker?

Mr. Speaker.—How can he?

శ్రీ టి రామస్వామి —మేము లీగల్ డిపార్టుమెంటును అడిగాము ఈ కేసు విత్‌డ్రా చేయటం న్యాయంకాదు. "It is neither desirable nor proper to interfere with the course of justice by withdrawing the prosecution at his stage." అని సలహా ఇచ్చారు.

Sri Tenneti Viswanatham May I submit the sentence which the hon. Minister has read does not add to the light of the House in any way It is only an assertion But is the advice of the Legal Department uniform in all such cases? Can he kindly tell me?

Sri T Ramaswmy —Yes.

Mr. Speaker·—How far is his Department concerned? If the hon. Member puts a separate question, he migh be able to answer.

Sri Tenneti Viswanatham —Is the hon Minister able to assert that such advice has been uniform in all such cases?

శ్రీ టి రామస్వామి —దీనికి అఫ్‌హాండ్‌గా ఏమి చెప్పగలను ?

Mr Speaker:—I think the best thing is, we will ask him to reconsider the matter.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు·—Deputy Registrar వున్నారు. బాకీలున్నటువంటి వారిమీద కేసులు పెట్టకుండ ఎగ్గొటినవారిని వదిలిపెట్టి, డబ్బు చెల్లించిన వారిమీద కేసులు పెడుతున్నటువంటి Deputy Registrar conduct ను విచారణ చేయడానికి మంత్రివర్గము పూనుకుంటుందా?

శ్రీ టి రామస్వామి —గౌరవ సభ్యులు instances దృష్టికి తీసుకువస్తే విచారణ చేస్తాము.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి·—వేములవాడ మున్సిపల్ Vice-Chairman శ్రీనివాస రావుగారు రూ 26,000 లు కొట్టేస్తే విచారణచేస్తే రుజువు అయిన తరువాత ఆయనను అరెస్టుచేశారు. 9 కేసులు పెట్టారు, 9 కేసులు నడుస్తున్నప్పుడు ఆ కేసులన్ని ఉపసంహరించబడ్డాయి. ఈనాటివరకు ఒక్కపైస కట్టలేదు. ఇక్కడ ఆయన స్థలమంతా అమ్ముకొని డబ్బు కట్టాడు. Legal Department దీనికి withdraw చేయడానికి అనుమతి ఎందుకు యివ్వలేదు ?

Sri Tenneti Vishwanatham —The hon. Minister has asked for a specific case, and Sri Ramachandra Reddy has given a specific case.

Mr. Speaker:—It is for the Minister for Co-operation.

Sri Tenneti Vishwanatham —This is with reference to the advice given by the Law Department I have been asking whether the advice of our Law Department has been uniform in these cases and why the Minister should be so particular to accept the advice of the Law Department in some cases

మిస్టర్ స్పీకర్ —విశ్వనాథముగారు, రామచంద్రారెడ్డిగారు ఏదో Municipal Chairman 20 వేలు, 30 వేలు వాడుకున్నప్పటికి పది కేసులు పెట్టి withdraw చేసుకున్నారు అంటున్నారు How does the Minister know about Municipal administration? He is Minister for Co-operation.

శ్రీమతి ఎ. కమలాదేవి (ఆలేరు) —అధ్యక్షా, Co-operative Department సంగతి చెబుతాను, కొలనుపాకకు నాలుగు మైళ్ల దూరములో వున్న సాయిగూడెం అనే గ్రామములో President 60 వేలు మ్రింగాడు, అతనిని యిదివరకు అరెస్టు చేయలేదు 3 years అయింది, వసూలు కూడా చేయలేదు, అతని పేరు ప్రతాపరెడ్డి, Large-scale Co-operative Society, President.

శ్రీ టి. రామస్వామి —Details యిస్తే తప్పకుండా విచారణ చేయించి action తీసుకొంటాము.

శ్రీమతి ఎ కమలాదేవి·— మేము చాలాసార్లు యిచ్చాము. ఎన్నో questions ఈ House లో వచ్చాయి.

(No Answer)

శ్రీ ఎ రామచంద్రారెడ్డి —బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు Co-operative Minister గా వున్నప్పుడు వారివద్దకు మూడుసార్లు వెళ్లాము మళ్లీ దృష్టికి తీసుకురమ్మంటున్నారు. మూడు సంవత్సరములనుండి యింత కట్ట వుంది.

Mr Speaker —That is a separate thing altogether

శ్రీ కొండా లక్ష్మన్ బాపూజీ (చిన్నకొండూరు):— అధ్యక్షా, సహకార సంఘాలలో పనిచేసేవారు అక్కడక్కడ డబ్బు అపహరణ చేస్తున్న సంగతి తెలుసు. అటువంటి విషయములో చాలా కేసులుకూడా డిపార్టుమెంటులో pendingగా వున్నాయి. అపహరణ స్పష్టముగా వున్నప్పటికి వేలకొలది రూపాయలు తీసుకున్నప్పటికి cases పూర్తి చేయడము లేదు. పోలీసులకు అప్పగించడములేదు. నేను వ్యక్తిగతంగాను public meetingల ద్వారాను చాలా విషయాలను యీ Minister గారి దృష్టికి తెచ్చాను ఈ case లో ఎలాగైతే పట్టుదలతో డబ్బు యిచ్చినా prosecution withdraw చేసుకోకుండా అరెస్టుచేసి పంపించారో అదే మోస్తరుగా pending cases అన్నిటినికూడా police కు అప్పగించి అదే attitude adopt చేస్తారా ? చెప్పండి రేపే list పంపిస్తాను.

శ్రీ టి రామస్వామి:—తప్పకుండా చేస్తాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—సంవత్సరములనుండి pending లో వున్నటువంటి కేసులకు సమాధానము చెప్పమంటే చెప్పకుండా, 60 వేలు కాజేసిన తరువాత ఇప్పుడు చూస్తామంటే మీ ఎదుట తీసుకువచ్చి చెప్పారు, Pratapa Reddy అని చెప్పారు, ఊరు చెప్పారు. Why does not he take action?

Sri K. Brahmananda Reddy—There is no point in hurling allegations like that If necessary, it is up to them to bring it to our notice by putting a question or by a motion under Rule 74 or somthing of the kind. It gives an impression that people are not being prosecuted. My submission is that either by a motion under Rule 74 or by a short notice question or by an ordinary question (starred question) Members are entitled to ask for information and on that they can put questions.

Sri P. Rajagopala Naidu.—I want to know from the hon. Minister whether Sri Ramchandra Reddy brought this to the notice of the Minister.

Mr. Speaker—Please put a separate question.

Sri P. Rajagopala Naidu—He is here, Sir.

Mr. Speaker.—Of course, he may be here Offhand, how can one expect him to answer this question He must call for the file and verify whether the said complaint or report has been sent and what action has been taken.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు —మూడుసార్లు represent చేశామంటున్నారు.

Mr Speaker.—It may be a fact, but straightaway how can he answer?

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు —మూడుసార్లు representation యిచ్చామంటున్నారు. Action తీసుకోలేదని చెబుతున్నారు If the representation is there, will he take action? We feel we have given twice, no action has been taken

Mr. Speaker—To whome is the hon Member putting this question? I do not know whether this procedure is allowed When one question has to be answered by another Minister, I do not know, anywhere in any Legislature, whether members are allowed to put questions to another Minister with regard to the same thing

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు.—Chief Minister గారు interfere అయి సాధ్యము కాదని చెప్పారు. వారికి representation యిచ్చినప్పుడు వారు చేయవచ్చు

Mr. Speaker :—The hon. Chief Minister is objecting to the procedure that is being followed in the House. He says that if hon members have given any representation to the Chief Minister or to any of the other Ministers, please put it in the form of a Short Notice question or a motion under Rule 74, and they are prepared to answer That is what he says. What he says is, there is no point in every member getting up and saying 'I have done such a thing' and then making all allegations. Please send a question tomorrow The contention is that in this case though the man had paid money they are prosecuting the man, while in more aggravating cases no action is being taken.

Sri Tenneti Vishwanatham—A further point has been made. When the Minister said that 'if instances are brought to my notice, I will take action'. Then the Member said "there are already representations made in your office and will you take action?".

Mr. Speaker :—True, but he was not in the office then.

Sri Tenneti Vishwanatham .—That does not matter, Sir. The Department is the same ; he ought to know it.

Sri K Brahmananda Reddy .—My Submission is what does the 'term' taking action mean ?. Does it mean that what they say should be carried out by the Government ? It is not so. What they write must be considered and the Government must come to a decision ? Whether there is prosecution or no prosecution or whatever it is, if any member is aggrieved, he may put questions to elicit information.

Sri Tenneti Vishwanatham —While we agree with the hon. Chief Minister, the point made here is that after making representations nothing has been done so far, and no reply has been received by the member as regards the representation made by him Is it action or inaction ? That is the whole point The hon Members have alleged that they have sent representations, it is proper for the Minister to say that he will look into them instead of saying " give the complaints again ".

Mr. Speaker —No, No,

Members can easily put a question saying ' Is it a fact that a representation has been made to the Minister , if so, what action has been taken ? " If the member is not informed within 3 months the result of the action or the nature of the action taken by the concerned Minister he is at liberty to send a question immediately.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధము —అది సరే, ఇటుపైన అలా చేస్తారు. —having learnt this that they do not reply

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఇటుపైన కాదు. ఇంతకుముందుకూడా చేస్తున్నారు. They have been doing it even previously also

Co-operative Credit Society, Lakshmineswaram, Narsapur Taluk.

450—

*1012 (4807) Q —*Sarvasri V. Satyanarayana and P. Shyamasundara Rao* .—Will the hon Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Multipurpose Service Co-operative Credit Society of Lakshmineswaram in Narsapur Taluk, West Godavari District, is overdue by Rs. 35,000 to the Central Co-operative Bank Eluru since two years ,

(b) whether it is also a fact that stocks of Ammonium Sulphate worth Rs 20,000 have disappeared in this society and to this date the value of these stocks have not been credited to the society ; and

(c) what action has the Government taken for recovering the amount due to the society ?

†L.A. Q No 449 is not put and answered, hence included under the heading written answers to questions.

Sri T. Ramaswamy :—(a) No Sir The Society was not in overdues on 1-7-1963 and 1-7-1964. On 14-5-1965, however, it was in overdues by Rs 44,333.

(b) Stocks of Chemical fertilisers to the tune of Rs 8,817 60 P. and stocks of manures and pesticides to the tune of Rs 9,249 85 are reported to have been misappropriated The value of the stocks has not been credited to the society so far.

(c) A statutory enquiry has been conducted and the Deputy Registrar, Bhimavaram has been directed by the Regional Joint Registrar, Kakinada for submitting a report in the prescribed form in respect of the misappropriations for launching prosecutions against the concerned. Action is being pursued vigorously

Subsequently the Regional Joint Registrar has sanctioned prosecution against delinquents and a case was also filed with the police on 3-8-1965.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ — అధ్యక్షా! ఆయనేమి అరెస్టు అయ్యారా? 20 వేలపై చిలుకు mis-management అయిందని ప్రభుత్వ రిపోర్టుద్వారా తెలుస్తుంది. Misappropriation అయినదని మీరు స్పష్టముగా చెప్పారు. చట్ట ప్రకారము ఆయనను అరెస్టు చేయాలి అరెస్టు అయినారా? లేకపోతే మళ్లీ ఆయన జిల్లా Co-operative Cantral Bank Director గా promote అయ్యారా లేదా?

శ్రీ టి. రామస్వామి — ఆయన అరెస్టు అయ్యారో లేదో తెలియదు. 3-8-65 న పోలీసు వారికి Complaint యిచ్చారు_Police వారు enquiry చేసిన తరువాత, అరెస్టు చేయడమో మానడమో వారు చూసుకుంటారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు — ఇంకొకదానికి reply చెప్పలేదు My request is, was he promoted or appointed as Director of the Central Bank? ఈ misappropriation చేసిన పెద్ద మనిషిని, police case launch చేసిన తరువాత, డైరెక్టరు ఆఫ్ సెంట్రల్ బ్యాంకుగా appoint చేశారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— ఆ సంగతి నాకు తెలియదు. This is not with me.

శ్రీ బి. విశ్వేశ్వరరావు.— Co-operative Act ప్రకారము overdue అయిన తరువాత ఆతను Central Bank Director గా వుండకూడదు. మరి వారు ఎలా function చేస్తున్నారు? మంత్రిగారు తెలియదంటున్నారు. Question లో వుంది. అటువంటప్పుడుకూడా తెలియకుండా ఎలా పోతుంది?

శ్రీ టి. రామస్వామి.— Separate question వేస్తే answer చేస్తాము. ఆతను సెంట్రల్ బ్యాంకు డైరక్టరు అవునో లేదో నాకు తెలియదు

Sri K. Brahmananda Reddy —Whether he is a Director or not it is not a question of promotion by Government or any body It is election, Sir, and in that election, he might have been elected-we do not know.

Sri V Visweswara Rao —My submission is, he should be removed from the Board. Has the Department done it ? I am asking it. Though he was elected by the general body, when the matter was brought to the notice of the Department, he must be removed from there Has that been done ? ఎన్నికలనేవి కరక్టుగా డిపార్టుమెంటు దృష్టికి వచ్చినవా ?

Sri T. Ramaswamy —First of all, I do not know whether he is a Director of the Central Bank or not I take the information from the hon Member and I will take necessary action in the matter

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు·—పోలీసు వారు కేసు పెట్టామని చెప్పారు. ఇందాక ఒక క్వశ్చన్‌లో అరెస్టు చేశామని మనకు చెపుతున్నారు. ఈ కేసులో 20 వేలు మిస్‌ఎప్రొప్రియేషన్ చేసి డబ్బు కట్టకుండా వుంటే ఎందుకు అరెస్టు చేయలేదు?

శ్రీ టి. రామస్వామి —పోలీసువారు కేసుపెట్ట లేదు. A case was filed with the police

Sri Pillalamarri Venkateswarlu —My question is, why was he not arrested ?

Mr Speaker —Please hear me From the answer read out by the Minister, it is clear that prosecution has been sanctioned by the Registrar or somebody In pursuance of that order, they have preferred a complaint to the police on 3-8 1965, i e, about 10 days back or 11 days back. When a complaint has been preferred to the police, it is for the police to lay a charge-sheet, arrest this man, haul him up before the Court. What is the point in asking the Minister, "why did not the police arrest him" If the police does not do it, it is for some other superior officer to take action against the Police. What is the point in asking the Minister "why have you not arrested him ?" He will certainly be arrested The law has been set in motion against him and it will take its own course

Sri Pillalamarri Venkateswarlu —That is true. పోలీసు యేమైనా complaint చేశారా అని కాదు 20 వేలు misappropriation చేశారు కనుక అరెస్టు చేయడానికి ప్రభుత్వం యేమైనా చర్య తీసుకుంటుందా ?

Mr Speaker —It is for the Police to take action

శ్రీ టి. రామస్వామి.—పోలీసువారు enquiry చేసిన తరువాత అవసర మైతే అరెస్టు చేస్తారు.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ —అధ్యక్షా, misappropriation చేయబడినదవి మంత్రిగారి దృష్టికి ఏ తారీఖున వచ్చింది. Action తీసుకోమని ఎప్పుడు తెలియ పరిచారు. పోలీసుకి యీ case ఎప్పుడు refer చేశారు.

Mr Speaker —I think he must have heard the answer correctly He said on 14-5-1965 or in April 1965, to the tune of nearly Rs. 17 thousands,—was not credited

శ్రీ టి. రామస్వామి —14-5-65 న అండి.

Mr Speaker —Later on, the matter was sent to the Deputy Registrar for enquiry He sent up a report and subsequently, prosecution has been launched If they wanted to help this man, they could have found out their own method of helping this man and see that no prosecution is launched It is not as though they are trying to spare that man

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ —తమకు యీ question పంపించిన తరువాత యీ వ్యవహారం సాగింది అధ్యక్షా. సుమారు రెండు సంవత్సరాలయింది యిది జరిగి.

Mr Speaker —Anyhow they moved in the matter and they are taking action

Sri Pillalamarri Venkateswarlu —When the matter is pending for the last 2 years, why did the Department keep mum ?

Sri T Ramaswamy —It was not pending for the last 2 years It came to our notice on 25-4-1965.

Sri V Ramachandra Rao — The police has been moved in the matter, It depends on the nature of the complaint made to the police If the complaint is genuine and in proper form, they will investigate the case and they will go before a court of law. But if the complaint itself is defective, one fine morning they come with the statement that it is a case of a civil nature and therefore they cannot do anything in the matter. Will the Minister say what is the nature of the complaint made before the Police?

Sri T Ramaswamy.—Misappropriation, Sir.

Mr. Speaker —He has been charged for misappropriation.

శ్రీ ఎల్ లక్ష్మణదాసు (పాతపట్నం) — అధ్యక్షా, చాలా ముఖ్యమైన information మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. question hour అయింది కదండీ.

Mr. Speaker —Not yet, there is one short notice question, We shall take that up now.

SHORT NOTICE QEUSTION AND ANSWER

STRIKE NOTICE BY THE PROVINCIAL ELECTRICITY EMPLOYEES UNION.

460—A.

S.N.Q.No.1432-R –*Sarvasri P.V Ramana and P Shyamasundar Rao* – Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state ;

(a) whether the provincial Electricity Employees Union (Reg. No. 1104) has given a strike notice dated 24-7-1965 that all the electrical workers employed under the Andhra Pradesh State Electricity Board, Government of Andhra Pradesh and the Building Division of the Public Works Department will go on strike , and

(b) if so, what is the action taken by the Government to avoid the strike ?

Sri A.C. Subba Reddy :—(a) Yes, Sir.

(*b*) Efforts to avert the strike are being made by conciliation as provided under the Industrial Desputes Act.

శ్రీ పి వి. రమణ.—N G. O's కు యిచ్చినటువంటి merger of D. A. తాత్కాలిక allowance, వీళ్లకుకూడా ఇస్తే యీ strikes రాలేమో? ప్రభుత్వం ఇది consider చేస్తుందా?

శ్రీ ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి —నేను నిన్న దీనికి సమాధానం చెప్పాను.

శ్రీ డి. సీతారామయ్య —అధ్యక్షా, జవాబిస్తూ కన్సిలియేషన్ మీటింగు యీ రోజు జరుగుతుందని మంత్రిగారు చెప్పారు. అది జరిగిందా? ఇరుపక్షాల వాదనలలో యేమి తేలిందో సెలవిస్తారా?

Sri A C Subba Reddy.—Separate question Sir.

Mr. Speaker.—Answers to the rest of the questions will be placed on the Table.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

Working of the Consumers Co-operatives in the State

449—

*1264 (6835) Q —*Sri P O Satyanarayana Raju* :—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that a Sub-Committee has been appointed by the Government to go into the working of the Consumers Co-operatives in our State ;

(*b*) if so, the strength of the committee ;

(*c*) when is the report likely to be submitted to the Government ; and

(*d*) whether a copy of the report be placed on the Table of the House ?

Sri T. Ramaswamy :—(*a*) Yes, Sir

(*b*) Five

(*c*) Before the end of July, 1965.

(*d*) Government will have to examine the report in the first instance.

Number of Persons Convicted by Courts during 1964-65.

451—

*152 (5179) Q —*Sarvasri K. Mara Reddy and P. Narayana Reddy* :—Will the hon. Minister for Law and Prisons be pleased to state :

(*a*) the number of persons convicted during 1964-65 (*i.e.*,) 1-1-64 to 31-5-1965 in the Sessions Courts in the State ;

(b) a number of persons awarded death sentences during 1964-65 (i e 1-1-1964 to 31-5-1965), in the Sessions Courts and confirmed by the High Court ; and

(c) the number of persons awarded life imprisonment during 1964-65 (i e 1-1-1964 to 31-5-1965) . in the Sessions Courts in the State ?

A.—

(a) 1647

(b) 4

(c) 391.

CONSTRUCTION OF GODOWNS FOR KEEPING RICE

452—

*958 (4022) Q—*Sarvasri G. C Kondiah, (Nellore), P O. Satya. narayanaraju, K Marareddy and S. Vemayya* —Will the hon-Minister for Agriculture be pleased to state

(a) whether the Central Government has sanctioned any money during 1964-65 or earlier for the construction of godowns to keep rice purchased in Andhra Pradesh ;

(b) if so, the names of the places and the number of godowns built in Andhra Pradesh ,

(c) the cost of each godown and the time within which they have to be completed ; and

(d) whether the State Government spent any money towards this and if so, how much ?

A :—(a) No, Sir.

During 1964-65, the State Government however, undertook construction of godowns for storage of foodgrains in the State on behalf of the Central Warehousing Corporation

(b) (c) and (d) A Statement is placed on the Table of the House.

Clause (B) :

STATEMENT PLACED ON THE TABLE

Vide ANSWER TO CLAUSES (b) (c) AND (d) OF LEGISLATIVE ASSEMBLY QUESTION No. 452 [*958 (4022)]

Clause (b) :—Names of places and the number of Godowns etc., proposed to be constructed in the State on behalf of the Central warehousing Corporation.

S. No.	Name of the Places	No of godowns	Total Capacity in tonnes.	
1.	Nizamabad .. .	4	20,000	
2.	Bodhan	4	20,000	
3.	Nandyal (Kurnool District) .	4	20,000	
4.	Tadepalligudem (West Godavari district).	5	25,000	
5.	Rajahmundry (East Godavari district).	5	25,000	
6.	Vijayawada (Krishna District)	5	25,000	The works are in various stages of progress.
7.	Gudivada, (Krishna district) ..	5	25,000	
8.	Masulipatnam (Krishna district).	3	15,000	
9	Mahaboobnagar . ..	5	25,000	
10.	Renigunta (Chittoor district). .	5	25,000	
11.	Nellore	4	20,000	
12	Vadlamudi, (Guntur district) ..	4	20,000	
13.	Suryapet (Nelgonda district) ..	2	10,000	
14.	Medak	2	10,000	
15.	Siddipet (Medak District) ..	2	10,000	
16.	Karimnagar	2	10,000	
17	Cuddapah	2	10,000	
	Grand Total ..	63	3,15,000	..

Clauses (c) and (d) At Rs. 5 32 lakhs for each godown of 5,000 tonnes capacity (excluding the cost of the site and the cost of the staff). Each godown is to be completed by the contractor within a period of four months from the date of handing over site to him by the Department . The State Government incurred an amount of Rs. 24,01,883.90 upto 31-3-1965.

BECON FACTORY

453—

* 1299 (6491) *Q*—*Sri S Vemayya* —Will the hon Minister for Agriculture be pleased to state.

(*a*) the amount spent out of the amount of Rs 15 lakhs allotted for this year for establishing the Becon factory at Gannavaram in Krishna District as a part and parcel of the pig rearing scheme, and

(*b*) when the said factory is likely to start production?

A —

(*a*) Rs. 3,61,926.

(*b*) During the beginning of the year 1966—67.

DECLARATION OF KANKIPADU SAMITHI AS FISHERIES BLOCK

454—

* 1284 (6126) *Q*—*Sri M Lakshmana Swamy* —Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state

(*a*) whether the Government propose to declare Kankipadu Samithi, in Krishna District as Fisheries block for the devolpment of inland fisheries in 1965-66, and

(*b*) if not, the reasons therefor?

A :—

(*a*) The question of undertaking intensive development of Fisheries in Kankipadu Panchayat Samithi is under consideration.

(*b*) Does not arise.

COMPOST MANURE.

455—

* 1281 (6447) *Q*—*Sri M Ramgopal Reddy*.—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state

(*a*) whether any research has been carried out on the degree of fertility in compost manure, when compared to the rural open pit-manure heaps, and

(*b*) any demonstrations have been conducted on the better use of compost manure in comparision to ordinary manures?

A :—

(*a*) Yes, Sir;

A number of experiments have been conducted to find out the extent of loss of ingredients between the scientific methods of preservation of manure and the ordinary open pit method of preservation

(b) Model Demonstration Compost Pits have been maintained in all the blocks of the State to improve the quality and to increase the production of compost

SUPPLY OF WOODEN SLEEPERS FOR THE RAILWAYS.

456—

* 1222 (6050) Q —*Sri S Vemayya* —Will the hon Minister for Agriculture be pleased to state

(a) whether this Government supplied wooden sleepers for the Railway Department during 1963-64 and 1964-65; and

(b) amount earned by the State for the same?

A —(a) The answer is in the affirmative

(b) Rs 64,958 36 P.

POSTS OF DISTRICT PUBLIC RELATIONS OFFICERS.

457—

* 214 (5809) Q.—*Sarvasri Pillalamarri Venkateswarlu, and Vavilala Gopalakrishnayya* ·—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state

(a) the number of posts of District Public Relations Officers that were filled up during 1965;

(b) whether applications were invited and whether the posts were advertised in any of the newspapers; and

(c) if so, what are the qualifications fixed?

A :—(a) Eight posts have been filled up by direct recruitment and two posts by promotion from the staff of Information and Public Relations Department during 1965.

(b) Yes, Sir.

(i) The qualifications for direct recruitment are B A., (Hons.) or M A, or double graduate, B.A., B L., or B.Com., B.L., etc of a recognised University.

(ii) Experience in Community Development and Five Year Plan Publicity or Information and Public Relations work.

Experience in running an information centre or as a working journalist or in office administration will be considered as an additional qualifications.

(iii) Proficiency in English and Telugu A good knowledge of Urdu will be considered as an additional qualification

TOURIST HOME AT SRISAILAM PROJECT

458—

* 235 (5926) Q.—*Sri P O. Satyanarayana Raju*:—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state

(a) whether it is a fact that a tourist home is likely to be located at Srisailam Project site;

(b) if so, when is it likely to be completed, and

(c) the total estimated cost of the building?

A·—(a) Proposal for the construction of a Tourist Rest House on the Northern Bank of Srisailam Project has been included in the schemes to be executed under Tourist during 4th Five Year Plan, and it has been referred to Government of India for their approval

(b) It will be completed during the 4th Five Year Plan.

(c) Rs. 7 lakhs.

EXTENSION OF THE SERVICES OF R. T. C BETWEEN KHAMMAM AND YELLANDU.

459—

* 70 (4626) Q—*Sri P Satyanarayana*:—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state.

(a) whether the Government propose to extend Road Transport Corporation services on the road between Khammam and Yellandu,

(b) whether the road is ready for running Road Transport Corporation buses, and

(c) if so, when the extension of Transport Corporation bus services will take place?

A:—(a) The Road Transport Corporation proposed to extend its bus services on the road between Khammam and Yellandu.

(b) The road is complete in all respects except the work on the main railway level crossing on Khammam to Yellandu road near Gandhi Nagar between Karepally and Chintalapad railway station and it is under construction by the Railway authorities. The work is under progress.

(c) The Road Transport Corporation will introduce its services on the route as soon as the road is completed in all respects and necessary permits are granted by the Regional Transport Authority.

PAYMENT OF COMPENSATION TO WORKMEN

460—

* 164 (5307) *Q*.—*Sri S Vemayya* —Will the hon Minister for Labour and Transport be pleased to state

(*a*) whether the Government are in receipt of representation dated 16th July 1964 from Sri S Vemayya, M L. A regarding the collection of compensation and payment to the workmen, under the Workmen's Compensation Act after recovery from the parties; and

(*b*) if so, the action taken thereon, ?

A :—(*a*) No, Sir

(*b*) Does not arise.

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr Speaker —I am to announce to the House that under Rule 129 of the Andhra Pradesh Assembly Rules, I fix 9-00 a.m. on 16th August 1965 as the latest hour for the receipt of amendments in respect of the following three Bills.

1 Andhra Pradesh Sugar Cane Crop Land Revenue Assessment Bill, 1965.

2 Indian Registration (Andhra Pradesh) (Amendment) Bill 1965.

3 Indian Stamp (Andhra Pradesh) (Amendment) Bill, 1965.

POINT OF INFORMATION

re ' INCORRECT NEWS ITEM IN 'VISALANDHRA' ALLEGING FIRING ON THE STRIKING STUDENTS OF THE OSMANIA UNIVERSITY

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు·—ఒక ముఖ్యమైన విషయం విశాలాంధ్ర న్యూస్ పేపర్‌లో పడింది "హైదరాబాదులో విద్యార్థులపై కాల్పులు" హైదరాబాదులో విశ్వకళాశాల విద్యార్థులపై నేటి సాయంకాలం పోలీసులు తుపాకులతో కాల్పులు జరిపారు. ఈ false information యీ పేపరులో యిచ్చి దేశంలో ఒక విధమైన అలజడి కల్గించాలనే ఉద్దేశంతో యీ పత్రిక యిటువంటివి చేసినపుడు ముఖ్యంగా మనం యిక్కడ కూర్చుని శాసన సభా కార్యక్రమాలు జరుపుతున్న సమయంలో విద్యార్థుల్లో వుద్రేకాలు కల్పించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లు కన్పిస్తోంది కాబట్టి దీనిపైన ఎటువంటి చర్య తీసుకోవాలనేది తమరు, ముఖ్యమంత్రి గారు ఆలోచించి వెంటనే చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు·—ఇక్కడికి ఒకరోజు తరువాత వస్తుంది పేపరు. అందువల్ల కాల్పులు జరిగినవని యేతారీఖున వ్రాసారో ఆ date detailed గా చదువుతారా?

మిస్టర్ స్పీకర్.—1963 లేక 65 అని అడుగుతున్నారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు —తారీఖు.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు — 13-8-1965, అగస్టు 12వ తేదీన అని పత్రికలో వుంది. అది తమ దృష్టికి వ్యంపిస్తున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం —News papers ని తీసుకురావడానికి అవకాశం యెప్పుడు కల్గుతుందంటే—సభ్యుల proceedings విషయంలోగాని, మంత్రులు చేసిన statements విషయంలోగాని, యేదైనా misleading report యిస్తే, తమ దృష్టికి, House దృష్టికి తీసుకురావాలి గాని, ఇక్కడ సంబంధంలేని విషయాలు తీసుకువచ్చి, దీని విషయంలో మీరు ఏమి చెపుతారు అంటే, యిది సభకు సంబంధం లేదు.

Sri K Brahmananda Reddy — You have permitted yesterday some hon Members to speak about the students' strike even without a motion—They said something in that regard, and I have also made a brief speech on that occasion. Now, I do not know how Visalandhra paper got this news—how frivolous,—in fact, false—news have been published in broad head lines in the paper saying that firing has taken place. It is a very serious matter. It tells us, as if they are anxious to promote discord or some other breach of the peaceful conditions in the State. Now, Sir, you know, that the strike was going on in the city for the last 2 or 3 days Of course, there was lathi-charge and some acts of hooliganism on the part of students In that connection, how does a paper like this (Visalandhra) which, they claim, is an important paper, their organ, say that firing has taken place? What impression does it give to the student community in the entire State? Does it mean that they try to incite violence? I would request you, Sir, to suggest the remedy you wish to take or think in this matter.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు —అధ్యక్షా: ఒక member తీసుకొచ్చిన దాని మీద ముఖ్య మంత్రిగారు temper lose చేసి flare-up అయి ఏదో తప్పుడు news అచ్చువేశారంటున్నారు కాని దాంట్లో సరిఅయిన news వేస్తున్నారని గట్టిగా హామీ యివ్వగలను. బాష్పవాయువు ప్రయోగించారన్న విషయం నిన్న Deccan Chronicle లో చదివిన దానివల్ల స్పష్టమవుతోంది. ఇచ్చినటువంటి report లో కూడా ఒకటి, రెండు round లు పైకి కాల్చారనేటువందికూడా వుంది. అందువల్ల ఆ తేదీ ఏదో చూశాక విచారించవలసిన విషయం. తప్పకుండా దీనికి సరిఅయిన సమాధానంకూడా మీ వమక్షంలోనే ముఖ్యమంత్రిగారు యిస్తారు.

Mr. Speaker:—The hon Member is trying to justify the news items.

Sri Pillalamarri Venkateshwarlu·— It is not a question of justifying, Sir. What is there, it must be enqured into. ఆ పేపరు ఎక్కడిదో తీసుకొచ్చి చూపిచ్చారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి.—ఎక్కడిదో తీసికొచ్చి యివ్వడం ఏమిటి?

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re. FAILURE OF RAINS IN MADANAPALLI REVENUE DIVISION

Mr Speaker —Now, let us take up the call attention motion of Sri D Seetharamiah, regarding situation arising out of the failure of rains in Madanapalli.

We are having 2 hours discussion day after tomorrow on 18th. Please, try to be very brief now

శ్రీ డి సీతారామయ్య —అధ్యక్షా' మదనపల్లి Revenue Division లో అనగా మదనపల్లి, వాయలపాడు, పలమనేరు, పుంగనూరు, కుప్పం తాలూకాలతో కూడిన ఈ డివిజనులో ఈ సంవత్సరం పూర్తిగా వానలు లేక మెట్ట పంటలు వేయడానికి వీలు లేకుండా పోయింది వ్యవసాయం చేయబడుతున్నటువంటి భూములలో 100 కి 95 వ వంతులు మెట్టభూమి మిగిలిన 5 పాళ్ళు చెరువులక్రింద బావులక్రింద సేద్యం చేయబడుతోంది వానలు మే, జూన్ నెలలో పడవలసింది కాని యింతవరకు పడనందున మెట్ట పంటలు వేసేందుకు వీలు లేకుండా వుంది అందువల్ల వ్యవసాయ కార్మికులు పనులులేక నిరుద్యోగులుఅయి ధరలు పెరిగినందువల్ల ధాన్యం కొనుక్కో లేకుండా వున్నారు. అంతే కాకుండా ఎరుకులవారు, చేతిపనులవారు basket లు మొదలగునవి చేసికొని అమ్ముకొని జీవించేవారు ఇప్పుడు వర్షాలు లేనందువల్ల వెదురుయొక్క ధరలు పెరిగిపోయి వాళ్ళకు పెద్ద సమస్య అయిపోయింది వారు అంతా నిరుద్యోగులు అయిపోయినారు యిదివరకు వున్న scheme ప్రకారం వాళ్లకు 50 రూపాయలు యిచ్చి ఎదురుకొని యిచ్చే వాళ్లు, మరల ఆ scheme ను ప్రవేశపెట్టి వాళ్లకు కొంత సహాయం చేయవలసివుంది అంతేకాకుండా ప్రభుత్వం వెంటనే relief measures కలుగచేయడమేగాక గ్రామాలకు పట్టణాలకు బియ్యం subsidy రేట్లకు సప్లయి చేయాలని కోరుతున్నాను అలా చేయకుండా control రేట్లకు సప్లయి చేస్తాము లేక వ్యాపారస్తుల ఆగ్రహానికి, అనుగ్రహానికి వదలిపెడతామంటే ప్రజలు హెచ్చు ధరలకు కొనుక్కోలేక చాలా అవస్థలు పడవలసి వస్తుంది ఈనాడు పేదవారు ఏమి చేస్తున్నారంటే చెరువులు త్రవ్వి వట్టిగడ్డలు తీసి వుడకబెట్టి ఎండబెట్టి విసిరి దాన్ని అన్నం చేసికొని తింటున్నారు ఈతగడ్డలు, ఫలసాకు, చెండ్లాకు మొదలైన ఆకులు కూడా తిని జీవిస్తున్నారు. కనుక వెంటనే relief measures తీసికొని, కరువు పనులు ప్రారంభించి, విచారణకు చేయడానికి జిల్లా కలెక్టరును కోరాలని, జిల్లా కలెక్టరు యిదివరకు ఏమి రిపోర్టు యిచ్చాడు యివ్వకుంటే అతని నుంచి వెంటనే report తెప్పించి అక్కడ కరువు పరిస్థితులు వున్నాయో లేదో విచారణ చేసేందుకు ఒక Board Member ను మదనపల్లి డివిజనుకు పంపించి విచారణ జరిపించాలని వెంటనే relief measures అచరణలో పెట్టాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

Sri N Ramachandra Reddy —The rainfall in the Madanapalle **Division of Chittoor** district this year, i e, from May 1965 to July 1965 **has been only** 206.6 m m as compared to 1,223 9 m m during the **corresponding** period of last year As a result the sowing of crops has **been delayed and some** showers here and there have not improved the **situation. Foodgrains in sufficient** quantities are not locally available

and the imported stuff from surplus areas of the State is being distributed Samithiwise. There is no scarcity of drinking water. There is however scarcity of fodder. The economic conditions in Palmaner, Punganur and Madanapalle taluks of the division are not quite satisfactory. The Collector of Chittoor has stated that he has submitted through the proper channel proposals for the sanction of Rs. 20 lakhs towards relief measures. Action will be pursued vigorously soon after these proposals are received.

(*Mr. Deputy Speaker in the Chair*)

Sri D. Seetharamaiah :—I want to know what are the proposals submitted by the District Collector? That is only a point for clarification.

Sri N. Ramachandra Reddy :—Day after to-morrow, when the discussion takes place, I shall place them before the House.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—Proposals ఏమి పంపించారంటున్నారు.

Sri N. Ramachandra Reddy :—The proposals are under the scrutiny of the Board of Revenue.

re. FAMINE RELIEF MEASURES IN VISAKHAPATNAM AND SRIKAKULAM DISTRICTS

Mr. Deputy Speaker :—We shall take up the next motion :

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ (రామతీర్థం) :— అధ్యక్షా ! విశాఖపట్టణం జిల్లాలో యింతవరకు కూడా వర్షాలు లేవు. విశాఖపట్టణం జిల్లాలో 19, 20 తేదీలలో ఒక చిన్న వర్షం పడ్డది. అచ్చట వరి నార్లు, వేరుశెనగ, జనుము మొదలైనవి వేశారు. కాని అక్కడ వర్షాలు లేనందువల్ల ఎండలు జాస్తీగా వుండడంవల్ల వ్యవసాయం అంతా పాడు అయిపోయింది. అంతేకాకుండా విశాఖపట్టణం జిల్లాలోని, విజయనగరం భీముని పట్టణం, శృంగవరపుకోట, అనకాపల్లి, నర్సీపట్టణం, చోడవరం తాలూకాలలో వర్షాలు లేనందువల్ల పెద్ద కరువు ఏర్పడ్డది. అందుచేత ఈ జిల్లాలోని రైతాంగం ప్రజలు చాలా ఆందోళన పడుతున్నారు. అందుచేత ప్రభుత్వం వెంటనే తగుచర్యలు తీసికొని ప్రజలకు, వ్యవసాయదారులకు కనీసం సహాయం చేయాలని, వ్యవసాయ కార్మికులకు వారి జీవన ప్రమాణానికి కరువు పనులు యేర్పాటు చేసి వారికి రక్షణ కల్పించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. పాపారావు (నాగరికటకం) :— అధ్యక్షా ! శ్రీకాకుళం జిల్లాలో యింతవరకూ సరిగ్గా వర్షాలు కురవలేదు. చిన్న చిన్న వర్షాలు ఒకటి రెండు కురవడం, దానితో వరి నారులు వేయడం, దరిమిలా ప్రకృతి వ్యతిరేకించిన మూలంగా, వర్షాలు లేకపోవడంచేత వేసిన వరినారులు కూడా పూర్తిగా మాడిపోయినాయి. ఇచ్ఛాపురం, సోంపేట టెక్కలి, నర్సన్నపేట, శ్రీకాకుళం చీపురుపల్లి, బొబ్బిలి, అటు పార్వతీపురం తాలూకాలలో ఎక్కడా కూడా వర్షాలు కురవలేదు. ఎక్కడో ప్రాజెక్టు

ఏరియాల్లో, డెల్టా ఏరియాల్లో అక్కడక్కడ కొంచెం ఉభాలు కావడం, వాటికి కూడా నారులు లేక కొన్నిచోట్ల ఉభాలు లేకుండా వుండిపోయినాయి. తతిమ్మా ప్రాంతాలలో కూడా వేరుశనగ, చెరకు వగైరా అన్నీ కూడా పూర్తిగా నాశనం అయిపోయినాయి. ఇకముందు కూడా first crop పండే అవకాశాలు లేవు ఇప్పటికింకా ఉభాలు లేవు; నారులు లేవు ఆ కారణంచేత జిల్లాలో రైతాంగంలో చాలా అలజడి, ఆందోళన ప్రభలంగా అలముకున్నవి. ఈ జిల్లాలో కరువు వచ్చే ప్రమాదం కూడా కనబడుతున్నది అందుచేత ప్రభుత్వం ఈ విషయ పరిస్థితిలో రైతాంగానికి అండగా నిలిచి, ఆదుకొని వారికి కావలసిన ఎరువులు సప్లై చేయడం, తక్కావీ ఋణాలు యివ్వడం, శిస్తులు—ఇప్పటికే చాలావరకూ అధిక శిస్తులు మోయలేకుండా వున్నప్పటికీ కూడా కట్టవలసిన arrears విషయంలో Village Officers చాలావరకూ జులుం చేస్తున్నారు ఇంకా ఏమైనా బకాయిలు వుంటే వాటిని right off చేసి, ప్రభుత్వం వెంటనే కరువు పనులు ప్రారంభించి రైతులకు, కూలీలకు జీవనోపాధికి తగిన కరువు పనులు ఏర్పాటు చేయవలసిందని, దానికి రెవిన్యూ శాఖామాత్యులు ఒక ప్రకటన చేయవలెనని వారి దృష్టికి తెస్తున్నాను.

Sri N. Ramachandra Reddy —

Visakhapatnam District.

The total rainfall in the district this year, i e, from May 1965 to date has been 2817 m m as against 2724 m.m. during the corresponding period of last year. Thus the rainfall recorded this year is more than last year But this year it has not been evenly staggered to enable successful agricultural operations and in most of the taluks it is untimely. The total area under dry crops cultivated this year has been 2,44,347 acres as against 3, 78,455 acres The total area cultivated under wet this year has been 81,823 acres as compared to 3,57,840 acres last year The dry crops have been adversely affected this year and the recent rains are not helpful for the transplantation of wet paddy The sugar cane crop under private wells has however thrived well. If there are rains in the next 10 or 15 days the conditions may improve substantially The Collector of Visakhapatnam has stated that he will submit a detailed special report and action will be taken immediately on receipt of this report.

Srikakulam District.

The rainfall this year i.e. todate has been 251 m m as against 115 m.m. last year. The area sown this year has been 36,816 acres under wet and 2,52,197 acres under dry, as against about 4 lakhs acres under wet and 5.5 lakhs acres under dry normally sown every year. The ground nut crops have suffered this year due to pests and non-availability of water in Srikakulam, Cheepurupalli, Narasannapet, Tekkali and Salur Taluks. The ragi crop has been damaged in Tekkali, Palasa, Sompeta, Mandasa, Parvathipuram, Palakonda and Salur Taluks. The condition of the other standing crops is also not quite satisfactory, but transplantation of paddy which is in progress is expected to be

completed before 10th September, 1965 The position of water supply is generally satisfactory and there are not famine conditions at present. There is also no scarcity of fodder and immediate rains may ease the situation still further

re BREACHES TO THE MUSI PROJECT LEFT CANAL NEAR GOPISAMUDRAM TANK

శ్రీ బి ధర్మభిక్షం (నల్లగొండ):— అధ్యక్షా! మూసీ ప్రాజెక్టు గురించి ఎప్పుడూ కూడా ఆందోళనకరమైన సమస్యే కావస్తాయి. దాన్ని గురించి శ్రీ ఏ. సి సుబ్బారెడ్డి గారి దృష్టికి ఎప్పుడు తెచ్చినా ఏదో యింజనీర్లు చూసుకుంటున్నారన్న విషయమే సభముందుకు తెస్తారు మొన్న ఆగష్టు ఒకటినాడు మూసీ లెఫ్ట్ కెనాల్ 200 అడుగుల పొడుగున బ్రీచ్ అయిపోయి సుమారు, 15 నుంచి 29 వేల ఎకరాల భూమికి నీరు లేకుండా పోయింది. ఈ రకంగా ఇదివరకు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. అసలు ఆ డామ్ కనస్ట్రక్షనే ఎన్నో డిఫెక్టుసతోనూ, డీవియేషన్లతోనూ వుంది దాని విషయం గట్టిగా విచారణ చేయాలని యిదివరకు అసెంబ్లీముందు చెప్పడం జరిగింది. వీకాజీ డోర్సులో. డామ్ కనస్ట్రక్షన్‌లో వుంది కట్టకు వుండు పుట్టి బుడగల్లాగా నీరు వెడుతూ వుండే గట్టి ప్రమాదం వుందని గ్రామప్రజలు భయపడుతున్నారన్న విషయం కూడా అసెంబ్లీ ముందుకు తీసుకురావడం జరిగింది. దానికి కంకర వేసి, సిమెంటు వేసి-ఏదో రిపేర్సు పేజీకి తీసుకొచ్చారు తప్ప వేరొకటి కాదు. ఈ రిపేర్సు పేరుతో మొన్న వర్షాకాలంలో నీరు రిజర్వు చేయడం కూడా ఆపేశారు. 45 అడుగుల నీరు వుంచడానికి బదులు 25 అడుగులవరకే వుంచి నారులకు కూడా నీరు లేని పరిస్థితి తెచ్చిపెట్టారు ఆ వర్షం నీరు మొన్న మొన్ననే పూడింది; రిజర్వు అయిన నీరు యిద్దామనుకునేటప్పటికి కెనాల్ బ్రీచ్ అయిపోయింది. ఇప్పుడు రైతాంగం అంతా-20 వేల ఎకరాలకు సంబంధించిన రైతాంగం. లెఫ్ట్ కెనాల్ వాళ్లు చాలా యిబ్బందులు పడుతున్నారు. దాని విషయమై ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి ? నేను ఈ బ్రీచెస్ రిపేరు చేయమనడం లేదు నిపుణులైన ఇంజనీర్ల చేత మొత్తం ఆ డామ్ కనస్ట్రక్షను, దాంట్లోవున్న డిఫెక్టుసు అన్నిటినీ కూడా క్షుణ్ణంగా విచారణ చేయించమని కోరుతున్నాను. ఆ విషయాన్ని సభముందు డిస్కషన్‌కు పెడితే బాగుంటుందని మంత్రిగారికి చెబుతున్నాను. దీన్ని చాలా సీరియస్‌గా ఆలోచించాలని మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

Sri A. C. Subba Reddy—Sir, the right bank of the left canal of Musi Project breached on 31st July 1965 evening at Chain 45/48 which approached the first acqueduct which was constructed in the fore-sho[illegible] of Gopalasamudram tank The High bank of the canal in this reach ru[illegible] an ill drained alcholine area. The bank has given way by sudd[illegible] yielding of the foundation soils due to piping action in the underlyi[illegible] bogue soils. Though the canal bank has breached for about 40 [illegible] length, the bedfilling and the front slopes of the banking have been completely washed away for a length of 2200 ft. The Head sluice wa[illegible] immediately closed for taking up the repairs In view of the magnitude of the reach-filling work which would take about ten days, the Executive

Engineer and the Assistant Engineer, Irrigation, Nalgonda, have informed the Collector and the Tahsildar on 1-8-1965 to intimate the ryots accordingly. To ensure the immediate completion of breach filling, machinery like dumpers, rollers, lorries, etc., were rushed from Kinnarasani project and Central Mechanical Unit, Hyderabad. The breach was closed by 11-8-65 and the revetment work to the bed and sides of the canals is in progress. It is anticipated that the supply of water in canal will be restored in a day or two. There are two tanks through which the Moosi left canal passes and they feed about 50 per cent of the area. Supplies required for protecting the nurseries in this area have been maintained from the storage available in these tanks.

re -Non-availability of Rice and Kerosine in Hyderabad.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, surplus State అని అనుకొంటున్న మన State కు రాజధానిగా ఉన్నటువంటి హైదరాబాదు స్థితి ఆలోచిస్తే, దానికి అన్నివైపులనుంచి ధాన్యం తెప్పించామని అంటున్నారు. కాని ఇక్కడ పరిస్థితులు చూస్తే, జనము బుట్టలు, సంచులు పట్టుకొని ఈ దుకాణానికి, ఆ దుకాణానికి ఊరేగింపుకావలసినటువంటిది చాలా దురదృష్టకరము. ఈ అసెంబ్లీ సమావేశము ప్రారంభము అయిన తరువాత, పరిస్థితి ఆలోచిస్తే, ఈవేళ consumers stores లో కూడా బియ్యము లేవు. తరువాత దుకాణాలకు 5, 6, 7 రోజులు వరుసగా పంపిస్తే మాకు బియ్యము supply కాలేదని చెప్పారు. Officers ను అడిగితే ఇదిగో, మేము ఇప్పుడు ఇస్తున్నాము అని చెప్పుతారు. అంతకంటె, పై officers ను అడిగితే, అయ్యా మేము ఏమైనా ధరలు నిర్ణయించడంలో ఆలోచిస్తున్నాము త్వరలోనే వెళ్ళుతాయి అన్నారు. ఇవన్నీ అయ్యేటప్పటికి ఎన్నాళ్ళుపట్టింది అంటే, ఇప్పటికి ఈవేళ పరిస్థితి ఆలోచిస్తే, Government Consumers Stores లోగాని, ఊరిలో ఎక్కడికి వెళ్ళినప్పటికీ, మరి ఆఫీసర్ను వాళ్లు పలుకుబడి ఉండి తెప్పించుకొన్నారేమో గాని సామాన్య జనానికిమాత్రము ధాన్యం ఏ దుకాణంలోను దొరకనటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడింది. రెండవది, వంకసన్నాలు అనేవి తీసుకువచ్చి దానికి, బంగారుతీగలకు రెండింటికీ ఒకేధర నిర్ణయిస్తున్నారు. బంగారుతీగలు ఏమైనా నెల్లూరుజిల్లాలో తయారు అవుతాయి; వంకసన్నాలుఏమో West Godavari లో తయారవుతాయి. మొన్న దాళ్వాపంటలో తయారుచేసింది ఉప్పుడు బియ్యానికి తప్పితే మరొకదానికి పనికిరాదు. పేరుకేమో పెద్ద, అసలుకేమో నిరుపయోగము. కాని ఈ రెండూ సమానధరకు అమ్ముతున్నారు. ఆ తరువాత ఇప్పుడు తీసుకువచ్చినటువంటి బియ్యములో రాళ్ళు, దుమ్ము, మట్టి కావలసినంత ఉంటుంది. అదికూడా దొరికితే చాలు అనుకొంటే, queues after queues ఉండడము, రోజులపర్యంతం ఉండడం, ఇళ్ళలో ఏమైనా రెండవ సమస్య అనేది లేకుండా, గింజలు తెచ్చుకోవడమే పని అవుతున్నది. హైదరాబాదు సిటీలో buffer stock ఉంచామని, తరువాత central godowns పెట్టి మేము ఇవ్వగలిగితే అప్పుడు ఇస్తున్నాము అనేటటువంటి స్థితిలోనే ఇట్లాఉంటే, ఇతరచోట్ల ఏ విధంగా ఉంటుందో చెప్పనక్కరలేదు. రెండవది కిరసనాయిల్ సమస్యవచ్చింది. ఈ సమస్య వచ్చిన తరువాత, చాలమంది stoves వాడుకునేవాళ్లు కిరసనాయిల్ దొరకక

hotels కు వెళ్ళవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. ఇక దీపం వెలిగించుకొందామన్నా దొరకడంలేదు తమరు చూస్తున్నారు, పత్రికలలో వస్తున్నాయి యీ విషయాలు ఆఫీసు మానుకొని డబ్బాలు పట్టుకొని గంటలతరబడి queues లో నిలబడుకోవలసిన scene create చేశారు. ఒకవైపునేమో stock వచ్చిందండి, ఉన్నదనిఅంటున్నారు. కాని పోయి అడిగితే దొరకదు. గంటలకొలది, రోజులకొలది నిలుచుకోవాలి, కొట్టుకోవాలి దీనితోపాటు ఇంకొకటికూడా ఉన్నది. Groundnut oil అనేది సామాన్య మానవుడికి కావలసినటువంటిది. ఈ groundnut oil ధర ఈవేళ ఈ ఊరిలో కిలో 3-4-0, 3-8-0, 4-0-0 వరకు ఉంటున్నది ఇంతధరకు ఏవిధంగా కొనగలుగుతారు ? పైగా availability కూడా లేకుండా పోయింది పప్పులు సరే ఇక్కడ దొరకడంలేదు. రాజధానినగరముగా ఉండి, అసెంబ్లీ ఉండేటటువంటి యీ city లోనే పరిస్థితి ఈ విధంగాఉంటే, offices అంతాకూడా ఏపూటకు ఏమివస్తుందోనని alert గా ఉండేటటువంటి ఈ రోజులలో ఈ స్థితి వుంటే, ఇక రాష్ట్ర వ్యవహారము ఎట్లా ఉన్నదో అలోచించుకోవచ్చు. నేను ఈ విషయము higher officers కు చెప్పాను చెప్పి wait చేసిన తరువాత స్పీకరుగారితో చెప్పితే. వారి దృష్టికి తెస్తే వారు దీనిని ఈ form లో తీసుకురమ్మని అన్నారు. ఇది క్రిందటి సోమవారంనాటి పరిస్థితి చెప్పుతున్నాను. ఈవేళకూడా ఆ పరిస్థితి ఏమీ మారలేదు లేకపోతే అక్కడక్కడ కొందరికి ఇచ్చామని అన్నారు. వారు ఇచ్చాము అనేటటువంటి ధాన్యం ఏదైనా వుంటే అది దుకాణానికి పోవడంలేదు, consumers కు అందడంలేదు వాళ్లు వచ్చినప్పుడు లేవు, లేవు అని అంటున్నారు వాళ్లు వెళ్ళిపోయిన తరువాత ఇవ్వడం జరుగుతుంది. మరల వాళ్లు వచ్చి అడిగితే, మొన్ననే అయిపోయిందికదా ఇంకెక్కడ ఉందని చెప్పడం జరుగుతుంది. అందువల్ల ఈ serious condition నుంచి ఈ city ని రక్షించేటటువంటి పద్ధతిని ఆలోచించుకోవడం ఆవసరం. దీని ప్రభావం రాష్ట్రం మొత్తంమీద పడుతుంది కనీసం ఈవేళ food అందరికి అందించి, ఇదేమైనా regular గా statutory rationing declare చేయబోతున్నటువంటి city ఇది. హైదరాబాదు అంటే సికింద్రాబాదుకూడాను, రెండూ విడిగా లేవు, పేరు తప్పితే. అందువల్ల ఈ మొత్తము city లో మనకు statutory rationing రాబోతున్నదనేటటువంటి స్థితిలో ప్రజలకు ఏమనిపిస్తుంది ? Statutory rationing రాకపోతేనే ఇట్లా ఉంది. ఈ చీట్లు ఏవైతే sugar కుగాని, దేనికిగాని ఉన్నాయో వాటిని గౌరవించడంలేదు; రేపు అది వచ్చేటప్పటికి ఎవరు గౌరవిస్తారు అనేటటువంటి చాలా భయంకరమైన స్థితి ఉన్నది. కనుక, ఇక్కడ ప్రజలలో peace and order, tranquility ఉంచాలంటే, ఇక్కడ అది స్థిరంగా ఉండేటట్లయితే, అప్పుడు వాళ్ళకు హామీవస్తుంది. నేను అది అమలుజరపవద్దు అని చెప్పడంలేదు కాని దానికి కావలసిన pre conditions create చేసి, వాళ్ల మనస్సులో ఫరవాలేదు అనేటటువంటి సంతృప్తి create కాకపోతే చాలా ప్రమాదము వస్తుందని చెప్పుతున్నాను. ఈవేళ ఉన్నటువంటి పరిస్థితి చాలా కష్టంగా ఉన్నది. తరువాత, ఇంకొక విషయము. ఇప్పుడు యీ హైదరాబాదుసిటీకి commit అయినారు గనుక దానికేమైనా అన్నివైపులా, ముఖ్యంగా బీదవాళ్ళ quarters లో, తరువాత slums areas లో వాళ్ళకు ధాన్యం దొరకడం

లేదుగనుక వాళ్ళకు definite గా అందేటట్లు, దుకాణాలకు సరిగా supply చేసేటట్లు చూడవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇప్పుడు జరుగుతున్నది ఏమంటే దుకాణాలవాళ్ళు ఎక్కువ ధరలకు బయట అమ్మవేస్తూ చిన్న ధరలకు చిన్నవాళ్ళకు లేకుండాచేయడము, లేకపోతే పనికిరాని బియ్యం తీసుకువచ్చి వాళ్ళను తినమని అంటే, అనేకమంది యీ వంకసన్నాలు తిని ఒళ్లు అంతా నొప్పులతో బాధపడేటటువంటి పరిస్థితి వస్తుంది. ఎందుకంటే అవి ఏమైనా ఉప్పుడుబియ్యంకొరకు ఉద్దేశించినవి ఈ పరిస్థితినుంచి ఏమైనా ఈ పట్టణాన్ని రక్షించవలసిందని ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వదృష్టికితెస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— అధ్యక్షా, హైదరాబాదుసిటీలో వారు చెప్పినట్లుగా ప్రమాద పరిస్థితి ఏమీలేదు. మేము ఎప్పుడుకూడా ఈ city లో రెండునెలల stock పెడుతూవున్నాము. మరి ప్రతి వారానికి కావలసిన stock release చేస్తున్నాము. వారానికేకాదు, 15 రోజుల stock ఒక్కొక్క shop లో పెట్టమని orders ఇచ్చాం 30-7-65 న 600 టన్నుల బియ్యము విడుదల చేయబడింది 6-8-65 న 900 టన్నుల బియ్యము విడుదల చేయబడింది; 7-8-65 న సుమారు 3,600 టన్నుల బియ్యము విడుదలచేయబడింది అందువల్ల, ఈ releases బట్టి చూస్తే, ఇక్కడ ప్రజలు ఇబ్బందిపడాలని, షాపులలో బియ్యము లేకుండా చేయాలనే ఉద్దేశం ఎవరికీ లేదు. చాలా జాగ్రత్తగా చూస్తున్నాము హైదరాబాదు పట్టణములో పరిస్థితి చాలా సంతృప్తికరంగా ఉన్నది. మరి ఎక్కడైనా, ఎవరైనా ఒక shop-keeper lift చేయకుండావుంటే, వాడిపైన action తీసుకొంటున్నాము, వాడి licence cancel చేసి వేరేవాడికి ఇస్తున్నాము. అందువల్ల ఇక్కడ పరిస్థితి చాల బాగుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక్కడ ప్రజలు ఆందోళనపడవలసిన అవసరంలేదు. మన దగ్గర stock ఉన్నది. మేము release చేస్తున్నాము ప్రజలుమాత్రం ఏ విధమైన ఆందోళనపడవలసిన అవసరంలేదని మనవిచేస్తున్నాను అట్లాగే కిరసనాయిల్ position ఎప్పుడో ఒకప్పుడు అది కొరత ఉండినది ఆ కొరతకూడా transport bottle neck వల్ల ఏర్పడిందని చెప్పారు. ఇప్పుడు 500 shops పెట్టినాము. ఒక్కొక్క shop లో ఒక్కొక్క మనిషికి 4 లీటర్లు కిరసనాయిల్ ఇస్తున్నారు 70 వాగన్ల stock మా దగ్గర ఉన్నది.

(*Mr. Speaker in the Chair*)

వారి పరిస్థితి ఇంత సంతృప్తికరంగావుంటే కిరసనాయిల్ లేదని చెప్పడం నాకు చాలా ఆశ్చర్యకరంగా ఉన్నది. పరిస్థితి మేము చూస్తున్నాము, సంతృప్తికరంగా ఉన్నది ఎవరుకూడా ఆందోళనచెందవలసిన అవసరంలేదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలక్రిష్ణయ్య :— మంత్రిగారేమో చాలా సంతృప్తికరంగా ఉంది అంటున్నారు కిరసనాయిల్ పరిస్థితి. బజార్లో పోయి ఎవరినైనా అడగండి తెలుస్తుంది. పరిస్థితి తెలుసుకోకుండా చాలా సంతృప్తికరంగా ఉందంటే, అదిచాలా ఆత్మవంచన statement అవుతుంది అని చెప్తూ ఆ ఇబ్బంది లేకుండా సరమని మళ్ళీ మనవిచేస్తున్నాను.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Amendments to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Rules, 1964

G O Ms No 511, Home (Transport I) Department dated 2-3-65.

G O Ms No. 511, Home (Transport I) Department dated		2-3-1965.
,, 526,	Do	4-3-1965.
,, 547,	Do	5-3-1965.
,, 705,	Do	29-3-1965.
,, 715,	Do.	31-3-1965.
,, 999,	Do.	17-5-1965.
,, 1041,	Do.	22-5-1965.
,, 1069,	Do.	26-5-1965.
,, 1087,	Do	28-5-1965.
,, 1088,	Do	29-5-1965

The Minister for Labour and Transport (Sri B V Gurumoorthy) — I beg to lay on the Table copies of the following Government Orders containing amendments to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Rules, 1964, as required under sub-section (3) of section 133 of the Motor Vehicles Act, 1939 (Central Act 4 of 1939).

5.			
4	G O. Ms No.511, Home (Transport I) Department, dated		
2.			2-3-1965.
3.	G O Ms No 526,	Do.	4-3-1965.
	G O Ms. No 547,	Do.	5-3-1965
1	G O. Ms No 705,	Do.	29-3-1965.
	G O Ms. No 715,	Do	31-3-1965
6	G O Ms No 999,	Do.	17-5-1965.
7	G O Ms. No 1041,	Do.	22-5-1965.
8	G O Ms No. 1069	Do.	26-5-1965.
9.	G.O Ms. No 1087	Do.	28-5-1965.
10.	G O Ms. No 1088		28-5-1965.

Mr Speaker —Papers laid on the Table.

LEAVE OF ABSENCE TO SRI R NARAYANA REDDY

Sri P Narayana Reddy —I beg to move

"That under rule 265 of the Andhra Pradesh Assembly Rules leave of asbsence be granted to Sri R Narayana Reddy as he is ill"

Mr. Speaker.—Motion moved

(Pause)

Mr. Speaker:—The question is:

"That under rule 265 of the Andhra Pradesh Assembly Rules, leave of absence be granted to Sri R. Narayana Reddy as he is ill"

The motion was adopted.

PRESENTATION OF THE REPORT OF THE REGIONAL COMMITTEE

re. THE ANDHRA PRADESH BOOK PRODUCTION CORPORATION BILL, 1963

Sri T. Hyagrivachary, (Chairman, Regional Committee) —Sir,

"I beg to present, under Rule 164-K of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules, the Report of the Andhra Pradesh Regional Committee on the Andhra Pradesh Book Production Corporation Bill, 1963".

Mr. Speaker :—Report Presented.

ADOPTION OF THE REPORT OF THE COMMITTEE OF PRIVILEGES RELATING TO B. D. O. RANASTHALAM CASE

Sri Vasudev Krishnaji Naik (Chairman, Privileges Committee) —I beg to move :

"That the Report of the Committee of Privileges relating to the B.D.O. Ranasthalam case, which was presented to the House on 31-3-1965 be adopted."

Mr. Speaker .—Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker .—The question is :

"That the Report of the Committee of Privileages relating to the B.D O., Ranasthalam case, which was presented to the House on 31-3-1965 be adopted."

The motion was adopted.

GOVERNMENT MOTIONS

re: Election to the State Library Committee.

Sri P.V. Narasimha Rao :—I on behalf of the Chief Minister beg to move :—

"That in pursuance of clause (g) of sub-section (2) of section 3 of the Andhra Pradesh Public Libraries Act, 1960 (Act VIII of 1960), this Assembly do proceed on a date to be fixed by the hon. Speaker to elect four members to the State Library Committee constituted under sub-section (1) of section 3 of the said Act."

Mr. Speaker :—Motion moved.

(Pause)

Mr Speaker :—The question is

"That in pursuance of clause (*g*) of sub-section (2) of section 3 of the Andhra Pradesh Public Libraries Act, 1960 (Act VIII of 1960), this Assembly do proceed on a date to be fixed by the hon Speaker to elect four members to the State Library Committee constituted under sub-section (1) of section 3 of the said Act"

The motion was adopted.

Mr. Speaker —With reference to the motion moved by the Law Minister regarding the election of 4 members from the Assembly to the State Library Committee. I fix 3 p.m. on 16th August 1965 as the time within which nomination papers of candidates for election to the State Library Committee should reach the Secretary, Legislature. If the number of candidates nominated exceeds the number of vacancies to be filled viz., 4, a poll will be taken on a date to be announced in due course. The election will be by the ordinary method *i.e.*, direct election and not according to the principle of proportional representation by means of single transferable vote

2. (*i*) *re Amendments to the Cotton Transport Rules.*

(*ii*) AMENDMENTS TO SCHEDULES 1 AND 2 OF NOTIFICATION 13 DATED 7-12—1929 ISSUED UNDER THE HYDERABAD COTTON CULTIVATION AND TRANSPORT ACT, 1337 F

Sri A. Balarama Reddy :—I beg to move:—

(*i*) "That in pursuance of section 8 of the Cotton Transport Act, 1923 (Central Act III of 1923), hereinafter referred to as the said Act that the following draft amendments to the Cotton Transport Rules made under section 7 of the said Act in continuation of the Notification NO. 28 published at page 259 of Part-I of the Andhra Pradesh Gazette, dated the 21st February, 1957 which it is proposed to make in exercise of the powers conferred by section 7 of the said Act be approved.

DRAFT AMENDMENTS

In the said rules:—

1. (*i*) in rule (1) *after the words*, "*hereto annexed*", the words "duly affixing court fee stamp worth Rs. 2" shall be inserted.

(*ii*) in the rule (9), after the words and brackets "unginned Cotton (Kapas)" the word 'and' shall be inserted; and thereafter the words "and Cotton Seed" shall be omitted.

Amendments to the Cotton Transport Rules.
Amendments to Schedules 1 and 2 o Notification No 13 dated 7-12-1929 issued under the Hyderabad Cotton Cultivation and Transport Act 1337 F.

2 In Rule (10).—

(a) for the figure and letters "400 lbs" against item (i), the figure and letters "180 Kgs" shall be substituted

(b) for the figure and letters "800 lbs." against item (ii) the figure and letters "360 Kgs" shall be substituted

(c) for the figure and letters "500 lbs" against item (iii), the figure and letters "225 Kgs." shall be substituted.

(d) in the proviso, for the existing letters and figure "Rs. 100" the letters and figure "Rs 50" shall be substituted

SCHEDULE—I.

The following words shall be added at the end of the Schedule namely:—

"Vicarabad Taluk of Hyderabad District and Madnur Taluk of Nizamabad District".

SCHEDULE II.

The following shall be added at the end of the schedule, namely:—

"Bodhan on the Nizamabad, Bodhan branch line of Central Railway.

All Stations between Vicarabad and Zahirabad on Vicarabad-Purli line and from Vicarabad to Basheerabad on Vicarabad-Wadi line of Central Rwailway".

Mr. Speaker:—Motions moved

Sri Ramachandra Rao Deshpande:—I would like to know as to what are the criteria that will be taken into consideration in declaring a particular block or a particular area as the cotton area, Sir, which has been done now according to the amendments proposed.

Sri A. Balarami Reddy:—In Telangana, Sir, in Adilabad district they grow gaurani cotton in 2 taluks and so certain rules have been framed to maintain the purity of cotton in that area. And it has also been brought to our notice that cotton is also grown in Madnur taluk in Nizamabad district and Vicarabad taluk in Hyderabad district. We are extending these rules to cover those two taluks of Madnur in Nizamabad District and Vicarabad in Hyderabad district.

Sri Ramachandra Rao Deshpande:—My point has not been answered, Sir. I wanted to know as to what are the criteria to declare a particular area as cotton area under this and is there any justification for these particular areas to be declared?

Amendments to the Cotton Transport Rules,
Amendments to Schedules 1 and 2 of Notification No 13 dated 7-12-19-9 issued under the Hyderabad Cotton Cultivation and Transport Act 1337 F

Sri A Balarami Reddy - They are growing gomam cotton which is superior cotton in figure and in texture So we want to maintain the purity of that cotton in that area That is why we have framed rules.

Sri Ramachandra Rao Deshpande .—Is there any particular acreage also fixed for that ?

Sri A Balarami Reddy —There is no acreage

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—దీనికి stamp duty ఎందుకు? ఇదివరకు అప్లికేషన్ పెట్టుకుంటె stamp duty లేదు. ఇప్పుడు రెండు రూపాయల court fee stamp affix చేయాలంటున్నారు. పాత వాటికి కూడ extend చేస్తున్నారు.

శ్రీ ఎ బలరామిరెడ్డి — కాదు. ఇంతకు ముందు అప్లికేషన్సు ఊరికేనే పెట్టుకుంటున్నారు. ఇప్పుడు రెండు రూపాయల స్టాంపు అటించమన్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య — అది ఇప్పుడు కొత్తగా ఎందుకు పెడుతున్నారు?

మిస్టర్ స్పీకర్ — ఇది వరకు లేనిది ఇప్పుడు ఎందుకు అంటున్నారు.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి — ఇప్పుడు కొన్ని కన్సెషన్స్ ఇచ్చాము ఇంతకు ముందు ఎంత cotton ఉన్నా రు 100/-లు అన్నాము దానికి రు. 50/-లకు తగ్గించాము. అప్లికేషన్‌ను రెండు రూపాయల స్టాంపు పెట్టాలన్నాము

Mr Speaker —Why should that be mentioned here. After all, under the Stamp Act, if any application is made to the Government, I think it has got to be stamped Now, if an application is to be made to the District Agricultural Officer, it has got necessarily to be stamped, under the Stamp Act This is superfluous. But any way it is there and you say that no harm will be done.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— స్టాట్యుటరీ అయితే ఒక రూపాయి అంటించమనండి, చాలు.

Mr Speaker—But the thing is sometimes when unstamped application is made, it may be straight-away rejected

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఆ ఇబ్బంది లేకుండ 1 రూపాయి పెట్టమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:— ఇప్పుడు వచ్చిన Stamp Act క్రింద రు. 2 ల స్టాంప్ కావాలి. పూర్వం 0-12-0 ఉండేదేమో. I am not aware whether it is Rs 2 according to the latest Stamp Act; I am not sure; that is what I am thinking. It was only 12 annas before. I think they have

Amendments to the Cotton Transport Rules

Amendments to Schedules 1 and 2 of Notification No 13 dated 7-12-1929 issued under the Hyderabad Cotton Cultivation and Transport Act 1337 F.

enhanced it now After all there won't be many applications How many applications, you think, there will be ?

శ్రీ ఎ బాలరామిరెడ్డి· — Cotton బయట నుంచి తెప్పిస్తే అప్లికేషన్ను పెట్టుకుంటారు — inspection కోసం

మిస్టర్ స్పీకర్· — ఎన్ని అప్లికేషన్లు ఉంటాయి?

Sri A. Balarami Reddy. — Very few applications

Sri Vavilala Gopalakrishnayya — Sri, I request you to put it to vote rule-wise separately, Sir

Sri Ramachandra Rao Deshpande —I think, Sir, the question of voting would not arise if the only principle is accepted which is corresponding to the provisions of the Indian Stamp Act, if it is made as one rupee instead of two rupees—because generally as far as the district officers are concerned, it is only one rupee and not two rupees Therefore it would be better if we just insert " one rupee " instead of " two rupees ."

Mr. Speaker —I put it to vote The question is .

" Licensing Authority—Form of application for a licence for the import of cotton into the protected areas —Licences for the import of cotton by rail, road, river or sea into the protected areas shall be granted by the Director of Agriculture, Andhra Pradesh or such other officer as may be authorised by him in this behalf and application shall be made to that officer in Form' A ' here to annexed duly affixing Court Fee Stamp worth Rs 2. Every applicant shall specify in his application the number of bales or maunds of cotton needed by him which shall be estimated having regard to the quantity in his possession in the past and his future requirements He shall under no circumstances import a quantity in excess of that specified in the licence. "

The motion was adopted

Mr. Speaker :—The question is —

"That in pursuance of section 8 of the Cotton Transport Act, 1923 (Central Act 3 of 1923) hereinafter referred to as the said Act that the following draft amendments to the Cotton Transport Rules made under Section 7 of the said Act in continuation of the notification No. 22 published at page 259 of Part I of the Andhra Pradesh Gazette dated the 21st February, 1957 which it is proposed to make in exercise of the powers conferred by section 7 of the said Act be approved."

Amendments to Schedules 1 and 2 of Notification No. 13 dated 7-12-1929 issued under the Hyderabad Cotton Cultivation and Transport Act 1337 F

DRAFT AMENDMENTS

In the said rules

1 (i) in rule (1), after the words, "hereto annexed", the words "duly affixing court fee stamp worth Rs 2" shall be inserted.

(ii) in rule (9) after the words and brackets "unginned Cotton (Kapas)" the word 'and' shall be inserted; and thereof, the words "and Cotton Seed" shall be omitted

2 In Rule (10):

(a) for the figure and letters "400 lbs" against item (i), the figure and letters "180 Kgs" shall be substituted

(b) for the figure and letters "800 lbs" against item (ii) the figure and letters "360 Kgs" shall be substituted.

(c) for the figure and letters "500 lbs" against item (iii)' the figure and letters "225 Kgs." shall be substituted.

(d) in the proviso, for the existing letters and figure 'Rs. 100", the letters and figure "Rs 50" shall be substituted.

"That in pursuance of section 8 of the Cotton Transport Act 1923 (Central Act 3 of 1923), hereinafter referred to as the said Act, that the following draft amendments to Schedules 1 and 2 of Notification No 13 dated the 7th December 1929 issued under the Hyderabad Cotton Cultivation and Transport Act, 1337, F. in continuation of the Notification No 28 published at page 259 of Part I of the Andhra Pradesh Gazette, dated the 21st February 1957, which it is proposed to make in exercise of the powers conferred by section 7 of the said Act, be approved"

SCHEDULE I

The following words shall be added at the end of the Schedule, namely.—

"Vicarabad Taluk of Hyderabad District and Madnur Taluk of Nizamabad District"

SCHEDULE II

The following shall be added at the end of the schedule, namely:-

"Bodhan on the Nizamabad, Bodhan branch line of Central Railway.

All Stations between Vicarabad and Zahirabad on Vicarabad-Purli line and from Vicarabad to Bashirabad on Vicarabad-Wadi line of Central Railway".

The Motions were adopted.

GOVERNMENT BILL

THE ANDHRA PRADESH CHARITABLE AND HINDU RELIGIOUS INSTITUTIONS AND ENDOWMENTS BILL, 1965

శ్రీ పి. వి నరసింహారావు :— అధ్యక్షా, ఈ బిల్లును నేను మొన్ననే ప్రతిపాదించాను. దానిని గురించి క్లుప్తంగా మనవిచేస్తాను. మానవస్వభావంలో భక్తిప్రపత్తులు అనాదికాలంనుండి ఒక అంతర్భాగంగా మానవుడికి ఒక దివ్యమైన చైతన్యంఇచ్చే అంశాలుగా ఉంటూవచ్చినవి. అనాది కాలంనుండి యీ ధర్మానికి సంబంధించిన మతానికి సంబంధించిన దైవిక సంబంధమైనటువంటి చైతన్యాన్ని పురస్కరించుకొని అనేకులు అనేక సంస్థలు స్థాపించారు. మానవ కళ్యాణానికి అనేకులు అనేకమైన త్యాగాలు చేసినారు. అన్ని దేశాలలో యీ కార్యక్రమం సాగుతూవచ్చింది. ధర్మానికి దైవికమైనటువంటి ఒక ప్రతిపత్తి ఉంది అని—భగవంతునికి ధర్మానికి అభిన్నత్వం ఉన్నదని చెప్పి—ధర్మో విశ్వస్య జగతః ప్రతిష్టా అని—ధర్మంమీద యీ విశ్వమంతా ఆధారపడి ఉన్నది అని పూర్వులు నమ్ముతూవచ్చారు. అందుకని ధర్మానికి సంబంధించిన ఏ కార్యక్రమం చేసినప్పటికీ భగవంతుడు సంతోషిస్తాడు అని ఒక విశ్వాసం అన్ని దేశాలలో అన్ని సంఘాలలో ప్రబలిఉన్నది. భారతదేశంలో అనేక సంస్థలు అనాది కాలంనుండి ధర్మానికి సంబంధించినవి నెలకొల్పబడినవి. యావత్ ప్రపంచంలోకల్లా భారతదేశంలో యీ కార్యక్రమములు చాలా విజయవంతంగా సాగినవని పెద్దలు భావిస్తూఉన్నారు. ఇటీవలకాలంలో భారతదేశంలో ఉన్నటువంటి రాష్ట్రాలన్నింటిలో యీ మతసంబంధమైన, ధార్మికసంబంధమైన యీ సంస్థలకు సంబంధించి చట్టం చేయటములో మద్రాసు రాష్ట్రం ముందంజ వేసింది. 1925 లో మద్రాసు హిందూ రెలిజియస్ ఎండోమెంట్స్ యాక్టు అన్నది వచ్చింది. దానిని మళ్లీ ఇంకోరకంగా 1927 లో యాక్టు 2 ఆఫ్ 1927 అని పాస్ చేయటం జరిగింది. 1951 లో దానిని రద్దుచేసి, దానిస్థానే మద్రాసు హిందూ రెలిజియస్ అండ్ ఛారిటబుల్ ఎండోమెంట్స్ యాక్టు 1951 అనే చట్టాన్ని అక్కడ రూపొందించటం జరిగింది. తర్వాత, సుప్రీమ్‌కోర్టువారు ఆ చట్టంలోని కొన్ని అంశములు చెల్లవు అని చెప్పినందువల్ల 1959 లో అందులో కొన్ని సవరణలు తేవటం జరిగింది. ఈలోగా ఆంధ్రరాష్ట్రం వేరే ఏర్పడి, ఆ రాష్ట్రంలో 1951 చట్టం, తత్‌సంబంధమైనటువంటి సవరణలు అన్నీ కూడ అమలులోకి వచ్చినవి. ఈనాటివరకు అవి అమలులో ఉన్నవి. తెలంగాణా ప్రాంతంలో చట్టంఅంటూ ఏమీ లేదు. ఇక్కడ ప్రతి దేవాలయానికి, ప్రతి సంస్థకు, దస్తూరులమలు—అని చెప్పి, వేరువేరుగా అప్పుడు జారీచేయటం జరిగింది. దానికి సంబంధించిన కొన్ని రెగ్యులేషన్స్, కొన్ని నిబంధనలు ఉన్నవి. వాటిని హైదరాబాద్ ఎండోమెంట్స్ ఆఫ్ 1349 ఫసలీ—అని వ్యవహరిస్తూ ఉన్నాము. కాబట్టి యీ నాటి పరిస్థితి ఏమిటంటే—ఆంధ్రప్రాంతంలో 1951 లో పాస్ చేసిన టువంటి చట్టము, దానికి సంబంధించినటువంటి సవరణలు అమలులో ఉన్నవి. తెలంగాణా ప్రాంతంలో నేను ఇందాక మనవి చేసినవి. ఎండోమెంట్ రెగ్యులేషన్స్ ఆఫ్ 1349 ఫసలీ అమలులో ఉన్నవి. చాలాకాలంగా, ఆంధ్ర తెలంగాణా రెండు ప్రాంతాలలో ఒకే విధమైన చట్టం తీసుకురావాలని అందరూ కోరుతూ వచ్చారు. శాసనసభలో గౌ. సభ్యులు అనేకసార్లు కోరటం జరిగింది. దానికి సంబంధించిన బిల్లును తయారుచేయటానికి కొంతకాలం పట్టింది. ఆంధ్రప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి

చట్టాన్ని, కొన్ని ముఖ్యమైన మార్పులతో, పూర్తి రాష్ట్రానికి వర్తింపజేసే —నేను మొన్న ప్రవేశపెట్టిన ప్రస్తుతపు బిల్లును తయారుచేయటం జరిగింది. ఈ బిల్లులో ఉన్న కొన్ని ముఖ్యమైన విషయాలు మనవిచేస్తాను. ఇదివరలో యీ చట్టం కేవలం హిందువులకు మాత్రమే వర్తించేది. జైనులకుగాని, బౌద్ధులకుగాని, ఇతరులకుగాని వర్తింపజేయాలంటే దానికి ప్రత్యేకమైనటువంటి ఒక నోటిఫికేషన్ ఇవ్వవలసివచ్చేది. అది అవసరము లేకుండా ఇందులో హిందూ అన్న శబ్దానికి ఒక విస్తృతమైన అర్థం, విస్తృతమైన పరిభాష ఇచ్చి, అందులో సిక్కులు, జైనులు, బౌద్ధులు కూడ కలిసేటట్లు నిర్వచించటం జరిగింది. ఇది ముఖ్యమైన నిర్వచనము. ఇది జరిగినతర్వాత, యీ చట్ట రీత్యా జైనుల, సిక్కుల, బౌద్ధుల సంస్థలలో జరిగే కార్యకలాపాలకు యీ చట్టంద్వారా నియమించటానికి వీలవుతుంది. దీనికి కమీషనర్‌గా, జాయింట్ కమీషనర్‌గా ఉండవలసిన అధికారులను గురించి కొన్ని అర్హతలు ఇందులో తెలపటం జరిగింది. ఈ ధర్మకర్తలను నియమించే అధికారాన్ని కొంతవరకు ప్రభుత్వానికి, మరి ఒకమేరకు కమీషనర్‌కు (ఈ విధంగా ప్రభుత్వానికి, కమీషనర్‌కు) పంచిపెట్టటం జరిగింది. 2 లక్షల రూ లకు పైగా ఆదాయం ఉన్నటువంటి సంస్థలకు ప్రభుత్వము, అంతకన్నా తక్కువ ఆదాయం ఉన్నటువంటి సంస్థలకు కమీషనర్ నియమించటం అన్నది ఇందులో ఏర్పాటుచేయటం జరిగింది. కామన్‌గుడ్‌ఫండ్ అనే ఒక సెక్షన్ కూడ ఉంది. కామన్‌గుడ్‌ఫండ్—ఆ నిధికి 20 వేల రూ లకు మించిన ఆదాయం కలిగిన ప్రతి సంస్థకూడ కంట్రిబ్యూషన్ చేయాలని చెప్పటం జరిగింది. దానినుంచి ఆదాయం తక్కువగా ఉన్న దేవాలయాలకు సంస్థలకు దానం ఇవ్వటం, వాటి పునరుద్ధరణకొరకు ప్రయత్నం—ఇవన్నీ జరగటానికి అవకాశం ఉంటుంది. తెలంగాణా ప్రాంతంలో యీ రెగ్యులేషన్స్ నేటికీ అమలులో ఉండటంవల్ల ఎక్కడెక్కడ ఎన్ని సంస్థలు ఉన్నవో ఎక్కడెక్కడ ఎన్ని దేవాలయాలు ఉన్నవో, అవి ప్రయివేట్‌వా, పబ్లిక్‌వా—వీటిని గురించిన వివరాలన్నీ సేకరించబడలేదు. ఏవో కొన్ని రిజిష్టర్స్ ఉన్నవికాని, అవి పూర్తిగా—లిస్ట్—ఇందులో ఉన్నవని చెప్పటానికి వీలులేదు. కాబట్టి ఇకమీద ఈ charitable and religious institutions అన్నీ Assistant Commissioner వద్ద register చేయబడాలి అని ఈ చట్టం ద్వారా మనం ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. దానివల్ల యికమీద యిటువంటి సంస్థలు ఎక్కడ ఉన్నప్పటికీ మారుమూల గ్రామాలలో ఉన్నప్పటికీ అవన్నీ register అయి వాటిని గురించిన వివరాలన్నీ మనకు తెలియడమే గాక వీటిని గురించిన కార్యక్రమాలుకూడ చేయడానికి అవకాశం ఎక్కువగా ఉన్నది. ఇదివరకు వీటినిగురించిన వివరాలన్నీ లేకపోవడంవల్ల మనం అక్కడక్కడకుపోయి చూస్తూ ఉండడంకూడ నా అనుభవంలో ఉన్నది. మన అందరి అనుభవంలో ఉన్నది. అక్కడ ఏదో ఒక దేవాలయం ఉన్నది. దానిని గురించిన వివరాలు ఏమిలేవు. అక్కడ పూజా పునస్కారం ఏమి లేవు. కాని చాల ముఖ్యమైన దేవాలయం అని, దానికి ఒక చరిత్ర ఉన్నదని, దానికి శిలాశాసనాలు ఉన్నాయని అక్కడ చెప్పేటటువంటి వాళ్ళ ద్వారా మనకు తెలుస్తుంది. గాని ప్రభుత్వం దగ్గర దానికి సంబంధించిన వివరాలు ఏమి లేవు. అటువంటి పరిస్థితి యికమీదట లేకుండా యివన్నీ register కావాలి అని యిందులో నిశ్చితంగా నిర్దేశించడం జరిగింది. [illegible]

సంబంధించిన లెక్కలన్నీకూడ ప్రభుత్వానికి submit చేయాలని యిదివరకు లేకుండెను దానిని క్రొత్తగా మనం యిప్పుడు ఏర్పాటు చేస్తున్నాము ధర్మాదాయాలకు సంబంధించిన సంస్థలలో అక్కడక్కడ కొన్ని పొరపాట్లు జరుగుతూ ఉన్నాయని వార్తలు వస్తూ ఉంటాయి వాటిని గురించినభోగట్టా మనకు లేకపోతే చర్యతీసుకోడానికి బాగా ఉండదు. కాబట్టి ఆ accounts, లెక్కలన్నీ కమిషనర్ గవర్నమెంటుకు submit చేయవలసిన అవసరాన్ని గుర్తించి దానిని ఏర్పాటు చేయడంజరిగింది Common good fund నుంచి కేవలం దానాలు యివ్వడం మాత్రమేగాక administer చేసేటటువంటి సంస్థగా, వేద పాఠశాలలను నడపాలని చట్టంద్వారానే నిర్దేశించడం జరిగింది వారు అనేక పాఠశాలలు నడుపుతూఉండవచ్చు. కాని దానిని చట్టంలో పొందుపరచడం చాలముఖ్యం. దానివల్ల ఒక directive వాళ్ళకు యివ్వడం జరిగింది. చట్టరీత్యా వేద పాఠశాలలకు ఖర్చుపెట్టాలి అని చెప్పడం చాల ముఖ్యం చాల ఉపయుక్తమైన provision అది. దానివల్ల వేద పాఠశాలల కార్యక్రమం మరుకుగా యితోధికంగా సాగడానికి అవకాశంఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాముకు సంబంధించిన సంస్థలను అన్యాక్రాంతం చేయడానికి వీలులేదు. అటువంటి అన్యాక్రాంతం ఏమైన జరిగినట్లయితే అది రద్దుగా, null and void గా భావించబడును అని యిందులో 86వ సెక్షన్‌లో చెప్పడం జరిగింది. ఎవరైన యిలాంటి సంస్థలకు, దేవాదాయ సంస్థలకు సంబంధించిన ఆస్థిపైన encroachment చేసినట్లయితే అది తీసివేయడానికి యిదివరకు provision లేదు. కాని యిప్పుడు 91, 92 పరిచ్ఛేదాలలో ఆ provision కల్పించి దీనికి సంబంధించినటువంటి అధికారులకు ఆ అధికారము యివ్వడము జరిగింది. కాబట్టి అనేకచోట్ల మనం చూస్తున్నాము ఈ దేవాదాయ, ధర్మాదాయ సంస్థలకు సంబంధించిన ఆస్థులను ఎవరో ఆక్రమించుకొని కూర్చున్నారు. దశాబ్దాలకొలది వాళ్ళు ఆక్రమించుకుంటున్నారు. దాని లాభాన్ని అనుభవిస్తున్నారు. కవీలు కౌలుకూడ యివ్వనటువంటి భూములు, ఆస్థులు అనేకచోట్ల మనం చూస్తున్నాము. వాటినిగురించి ఏదైన అధికారం ఈశాఖ అధికారులకు లేకపోతే ఎప్పటికీ వాళ్ళను తీసివేయడానికి అవకాశంలేకుండా ఉండేది. కాబట్టి అటువంటి అధికారం వాళ్ళకు ప్రప్రథమంగా యివ్వడం జరిగింది. ఈవిధంగా క్రొత్తగా ప్రవేశపెట్టిన బిల్లులో 25, 30 సెక్షన్ల వరకు క్రొత్తవి ఉన్నాయి. ఇదివరకు లేనటువంటివి ఉన్నాయి. ఇప్పుడు నేను మనవి చేసినవి ముఖ్యమైన provisions అవిగాక చిల్లర provisions కొన్ని, consequential provisions కొన్ని చాల ఉన్నాయి. ఇదివరకు ఉన్నటువంటి చట్టం గౌరవ సభ్యులందరికీ తెలిసినది ఆ చట్టంక్రింద Area Committees అనేవి ఉండేవి. ఆ Area Committeesవల్ల ఏమీలాభంలేదు పైగా అక్కడక్కడ కొంత తెలిపోని చిక్కులు వాటిల్లినాయనే ఉద్దేశ్యంతో, అనేకమంది గౌరవ సభ్యులు యిదివరకు చెప్పిన అభిప్రాయాలను పురస్కరించుకొని, ప్రభుత్వం దగ్గర ఉన్న భోగట్టాను పురస్కరించుకొని Area Committeesను పూర్తిగా తీసివేయడం జరిగింది Area Committees యికమీదటఉండవు. ధర్మకర్తల సంఘాలు (Trust Boards)మాత్రమే ఉంటాయి. వాటి ద్వారానే ప్రతిసంస్థలో ప్రతిదేవాలయంలో ప్రతిచోట కార్యక్రమం

సాగుతుంది. ఇది ఈ బిల్లుకు సంబంధించిన ముఖ్యమైన వివరాలు. దీని ప్రథమ పఠనమును ఒప్పుకోవలసింది, pass చేయవలసిందిగా నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ రామచంద్రారెడ్డి:- మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో దేవాలయాలక్రింద ఎన్ని లక్షల ఎకరాలు ఉన్నాయో చెప్పగలుగుతారా?

శ్రీ పి. వి నరసింహారావు :—అవి off-hand గా చెప్పడంకష్టం కావలసివస్తే ఆ వివరాలన్నీ మాదగ్గర ఉన్నంతవరకు తెప్పించిగలను అందుకనే నేను మనవి చేశాను తెలంగాణాగురించి చెప్పడం చాలకష్టం అనేకచోట్ల యిదినాది అని ఒక మనిషి అనడం, ఇదినాది అని దేవాలయం తరఫునుంచి కమిషనర్ అనడం, Director అనడం జరుగుతూఉన్నది ఎంతో litigation కూడ నడుస్తున్నది. Registration జరిగినతరువాత అప్పుడుగాని మనకు నిజంగా reliable figures రావు అయినా యిప్పటివరకు ఉన్న figures యివ్వమంటే అభ్యంతరం ఏమీలేదు. ప్రస్తుతం ఈ బిల్లుకు సంబంధించి నటువంటివి ఈ సందర్భంలో అవిచెప్పడం కష్టం.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి :—ఈనాం భూములు చేస్తున్న రైతాంగం ఎవరైతే ఉన్నారో వారినుండి మాలిగుజారికి two times, three times తీసుకోవాలని Tenancy Act లో ఉన్నది అట్లా Inam Abolition Act లో ఉన్నది. ఇందులో తీసుకురావడానికి ......

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—తమరు permission తీసుకొని మాట్లాడితే బాగా ఉంటుంది నేను యిక్కడ bell కొడుతూఉంటే మీరు చెపుతూఉంటే బాగాఉండదు. తమరు పేరుఇచ్చారు. మీ ఉపన్యాసంలో చెప్పండి. తరువాత కావలసియుంటే clarification తీసుకోండి.

శ్రీ ఎ రామచంద్రారెడ్డి.—నేను అడిగిన దానికివారు సమాధానం చెపితే నేను ఉపన్యాసం యిచ్చేటప్పుడు దానిని వదలిపెడతాను.

శ్రీ పి. వి నరసింహారావు:—ఎవ్వరైనా వారు అడగవలసిందే, నేను సమాధానం చెప్పాల్సిందే. వారి ఉపన్యాసంలో చెపితే నేను సమాధానం చెప్తాను. Off-hand గా ఒక్కొక్క point మీద చెప్పడంకష్టం. Let the speeches start.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—అధ్యక్షా,

"నత్వహం కామయేరాజ్యం,
నస్వర్గం న పునర్భవం
కామయే దుఃఖతప్తానాం
ప్రాణినా మార్తినాశనమ్"

అది మానవునియొక్క లక్ష్యం ఐహికమైన కోరికలుకోరి పశువుగా వ్యవహరించి, చివరివరకు పశువుగాపోయేబదులు ఉన్నతాశయంతో మానవసేవ చేయటం ప్రధానం అయితే తన ఆస్థిగాని తన కోరికగాని మానవసేవలో [illegible],

అంకితంచేయడం మానవత్వానికే ప్రాతిపదిక అది ఒకరు దేముడిరూపంలోచేస్తారు, ఒకరు మానవసేవ రూపంలోచేస్తారు. ఒకరు దీనజనసేవలోచేస్తారు. ఒకరు విద్యావిషయ ప్రచారంలో చేస్తూఉంటారు అట్లా ఏర్పడినదే యివ్వాళ దేవాదాయ ధర్మాదాయాలు అయితే దేముడిమీద విశ్వాసంలేని వాళ్ళు చాలమంది ఉన్నారు అని చెపుతారు ఇది communists మీద చెపుతారు అది వాళ్ళు conviction క్రింద ఉన్నారు. కాని దేముడిపేరు చెప్పుకొని దేముడిమీద విశ్వాసంలేకుండా దేముడు నాక్రింద వాడు అనుకొని దేముడిసొమ్ము అంతా నేనే తినడానికి తయారై నాను అనే వాళ్ళు ఎవరు అంటే-ముగ్గురు ఒకరు దేముడిమీద విశ్వాసంలేనటువంటి అర్చకుడు, రెండవది ఉదాత్తంగా దానం చేసినవాడి కొడుకు, ఇది నాకు రాకపోయెనే అని దిగులుపడేవాడు మూడవది, ఇవ్వాళ ప్రభుత్వంఏర్పచినటువంటి Endowments Department. ఎందువల్లనంటే డబ్బు అంతా తమకోసమే ఉన్నదని అందువల్ల ఇన్నాళ్ళనుంచి కట్టుబాటులేకుండా ఉన్నశాసనాన్ని కొంత order లోకి తీసుకువచ్చాము అన్నారు చాలరోజులనుంచి అడుగుతున్నాను. మద్రాసు రాష్ట్రంలో శాసనం ఏర్పడినది అప్పుడు 5,6 శాసనాలుగా ఉండేది. తిరుపతిదేవస్థానానికి ఒకశాసనము, రాష్ట్రం మొత్తానికి ఒక శాసనము ఉండేది దానికి Endowment Board అని, ఒక ఆఫీసరునువేస్తూ ఉండేవారు ఆదికాకుండా చివరి పరిస్థితులలోకి వచ్చేటప్పటికి ఒక Consolidated Act మద్రాసు రాష్ట్రానికి ఏర్పడ్డది. అదే ఆంధ్రప్రదేశ్ లోకి వచ్చినది. ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడగానే ఈ Act ను సమగ్రంగా చేయాలని, అప్పుడు, విశ్వనాథంగారు Endowmentsకు అధిపతిగా ఉండేవారు, మంత్రిగాకోరడం జరిగింది. ఒక కమిటి వేశారు. ఆ కమిటి report పూర్తిచేయక పూర్వమే ప్రభుత్వం రాలిపోవడం జరిగింది. తరువాత ఆ report వచ్చినది. తరువాత మనం యిక్కడికి వచ్చినప్పుడు యిక్కడ తెలంగాణా area లో చాల పెద్ద పెద్ద దేవాలయాలు ఉన్నాయి. endowments ఉన్నాయి. కాని ఒక్క అనుమానం వస్తున్నది Constitution ప్రకారంగా secular state. మనది అంతా ఒక దేముడు అనేది కాదు. అయితే దేముడి ఆస్తిని ప్రభుత్వం అజమాయిషీలోకి తీసుకోవలెనా లేదా అనే సమస్య వచ్చినప్పుడు అది దుర్వినియోగము కాకుండ ఉండడము కోసమని ఆస్తి తీసుకోవాలి. రెండవది—ఆస్తిలో రెండు రకాలున్నవి. స్థిరాస్థి, చరాస్థి డబ్బు వగైరాలు, స్థిరాస్తి భూమి మొదలైనవి. రామస్వామి అయ్యర్ గారి కమిటీ వేశారు, సెంట్రల్ ఎండోమెంట్సు కమిషన్ వారి రిపోర్టు వచ్చేంత వరకూ ఆగుతాం అన్నారు. ఆ రిపోర్టువచ్చి దాదాపు మూడు సంవత్సరాలు దాటిపోయింది ఇవ్వాళ్టికైనా ఒక బిల్లు తీసుకువచ్చినందుకు మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. బహుశా యీ అభినందనలు సరాసరి వారికి వెళ్లవు అనుకుంటాను. వారి ద్వారా ముఖ్య మంత్రిగారికి అందాలి, ఎందుకంటే వారు proxy కాబట్టి ఇందులో యింకొక చిక్కుకూడా వున్నది. నరసింహారావు గారు తమకున్న పున్నతాదర్శాలతో యీ బిల్లును రూపొందించి తీసుకువస్తున్నారు. కాని ఆచరణలో ఆయనే దీనిని అమలు జరిపినప్పుడు, యింకొకరు నడుపుతారు బిల్లును సైలెంట్ చేసినవారే ఆచరణలోకూడా నడిపినట్లయితే వారు సక్రమంగా తమ ఆశయాలు అమలు జరిగేట్లు చూడడానికి అవకాశముంటుంది. ప్రయోగకరంగా వుంటుంది.

కాని, దీనిని అసలు జరిపేది యింకొకరు. ఈ చిక్కు యిందులో వున్నది. ఇంకొక విషయం—సెక్యులర్ స్టేట్‌లో ఒక మతానికి సంబంధించిన దేవాదాయ ధర్మ దాయాలను మాత్రమే కంట్రోలు చేస్తామనడం అల్ట్రావైరస్ అవుతుందేమోననే అను మానంకూడా నాకు వున్నది. అసలు దేవాదాయలు, ధర్మాదాయాలు కంట్రోలుచేసే అధికారం ప్రభుత్వానికి లేదా ? అంటేవుంది అది ఏ విధంగావుంది అంటే—ఒక మతం అనేగాక, అన్ని దేవాదాయ ధర్మాదాయాలను రెగ్యులేట్‌చేసే అధికారం వుంది. ఆ విధంగా చేయాలి. సెక్యులర్ స్టేట్ అయినప్పుడు ఒక్క హిందూమతానికే సంబం ధించి ఎట్లా చేస్తారు ? అని అంటే దానికి నరసింహారావుగారు జవాబు యిచ్చారు. "మేము ఒక మతానికేకాదు దీనిలో పెట్టింది, సిక్కు, జైన, పారసీక, మొదలైన మతాలు దీనిలో వున్నవి'' అన్నారు అవేగాక, మనదేశంలో, ఆంధ్రదేశంలోకూడా, మహమ్మదీయమతం, క్రిస్టియన్ మతం యివి రెండూ వున్నాయి. వాటికికూడా దీనిలో ఎందుకని అన్వయింప జేయడానికి ప్రయత్నించారు ? అయితే దానికి ఒకటి చెబుతారు- వక్ఫ్‌బోర్డువుంది వేరే ఆక్టువుంది దాని క్రిందపెడతాం అని అనవచ్చు. నేననేదేమంటే— మనం సెక్యులర్ స్టేట్‌లో వున్నాం ఆయా మతాల వారియొక్క అభిప్రాయాలలోనికి వెళ్ళడం లేదు, వారి సాంప్రదాయాల విషయంలో వారికి సంపూర్ణ అధికారం యిచ్చు కోండి. వారే దానిని నిర్వహించుకోవచ్చు వారికివచ్చే రెవిన్యూ, వారి ఆస్తుల విషయంలో మాత్రం ఏ విధమైన మిస్‌ప్రోప్రియేషన్ జరుగకుండుటకుగాను యిక్కడ అవకాశముండాలి. కాన్‌స్టిట్యూషన్ మనకా అధికారం యిచ్చింది. ఇంక, వీటి నిర్వహణ విషయమున్నది అసలు మన దేవాలయాలలో ఎంతెంత ఆస్తివున్నదో యింతవరకూ తెలియడం లేదు ఇదివరకు ఆస్తులన్నీ అర్చకులచేతిలో వుండేవి. తరువాత, హెరిడిటరీ ట్రస్టీస్‌వున్నారు ఎక్కడయినా మిస్‌మెనేజ్‌మెంటు జరిగితే గవర్నమెంటు తీసుకోడానికి ప్రయత్నించింది. అట్లాగే ట్రస్టీస్ ఎక్కడయినా లేకుండాపోతే, అక్కడకూడా తీసుకుంటుంది. ఈ విధంగా తీసుకుంటున్నప్పుడు, ఆంధ్రరాష్ట్రంలో జరుగుతున్న దురదృష్టకరమైన విషయమేమిటంటే—ప్రభుత్వం ఎవరినైతే ట్రస్టీస్‌గా నియమించిందో, వారు ఆ డబ్బును మింగుతుంటే, వారు అప్తు లైతే మెదలకుండా వూరుకున్నది. ప్రభుత్వానికి సంబంధించినవారు కాకపోతే విచారణ చేసినది ఇప్పుడు చనిపోయినవారిపేర్లు చెప్పటం న్యాయంగా వుండదు కాబట్టి నేను చెప్పడం లేదు. గుంటూరుజిల్లా సంగంజాగర్లమూడి దేవాలయంలోవున్న ఆస్తి ఏమైనదని ప్రశ్నవేస్తే జవాబుచెప్పరు అలాగే గుంటూరుజిల్లా కోటప్పకొండ దగ్గర వున్న డబ్బును మొత్తం వసూలు చేస్తున్నారా గవర్నమెంటు ఎంతో ఖర్చు పెడుతున్నది కాని, ఆ ధర్మకర్తలనుండి వసూలు చేయడం మాత్రం చాత కావడం లేదు ఇందాక రామచంద్రారెడ్డిగారు అడిగారు. ముందుగా సెలెక్టు కమిటీ దశలోనైనా ప్రభుత్వం ఒక పని చేయాలి. మొత్తం ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో ఎన్ని దేవాలయాలు వున్నాయో, వంద కానివ్వండి రెండు వందలు కానివ్వండి, మూడువందలు కానివ్వండి, వాటి ఆస్తి ఎంత వుందో, రాబడి ఎంతవుందో, ఆ వివరాలన్నీ స్థిరాస్తి, చరాస్తి—ముందు సంపాదించాలి. అప్పుడే అన్ని విషయాలూ సమగ్రముగా అర్థమవుతాయి. ట్రస్టీలను నియమిస్తే, వారు

యీ ఆస్తి అంతా తమదేననుకుంటున్నారు. ఆవిధంగా ప్రవర్తిస్తున్నారు. గాంధీగారి భాషలో ట్రస్టీ అంటే ప్రజాక్షేమంకోసం ఆ డబ్బును వినియోగించడానికి ఏర్పరచబడినవాడుగా వుండేది. యీనాడు ట్రస్టీలు తమ స్వంత పనులకోసం అప్పగించబడిన నిధిగా దీనిని భావిస్తున్నారు. అందువల్లనే యీ ఆస్తులన్ని సద్వినియోగం కాకుండా పోతున్నవి. దేవస్థానం ఆస్తులు దుర్వినియోగం కాకుండా చూడాలి దేవస్థానాలకు ఆస్తులు పెరిగిపోతున్నవంటే అందుకు మనం దిగులు పడవలసిన అవసరంలేదు, సంతోషించాలి దైవకార్యం నిమిత్తం వుపయోగపడాలని భక్తిగలిగినవారు విరివిగా యిస్తున్నారు అందువలన ఆ ఆస్థి దీనికొరకు వుపయోగ పడితే సంతోషం కలుగుతుంది తిరుపతి దేవస్థానానికి సంబంధించి ఒక విషయం చెప్పవలసి వున్నది ఉత్తరదేశంలో 'పండాలు' అనేవారు వుండేవారు. తిరుపతి దేవస్థానానికికూడా ఆ బెడద వుండేది గూడూరు స్టేషన్ వచ్చేటప్పటికి పట్టుకునేవారు జనాన్ని. వాటిని రెస్ట్రిక్ట్ చేయడానికి అన్నారావుగారు ఎంతో కృషి చేశారు అందుకు ఆయనను అభినందించాలి ఆవిధంగా అభినందించకపోతే వచ్చిన మార్పులను గ్రహించనివాడనవుతాను నేను అయితే యిక్కడ ఆ వుద్దేశం మాత్రం అప్‌సెట్ అయింది. ఇప్పుడు అక్కడ పాండాలు లేరుగాని, పాండాలను మించిన గుమాస్తాలు, ఉద్యోగులు ఎక్కువ అయ్యారు అంతకంటే ఎక్కువగా తినడం మొదలుపెట్టారు. అది మార్చకపోతే మాత్రం ఆ ఉద్దేశమే దెబ్బతింటుంది. ఈ ఆస్థులు లెక్కించడంలో యింకొక సమస్య కూడా వుంది ప్రతి వూళ్లోను జమాబందీ లెక్కలలో 'పంచరత్నాలు' అని ఒక ఎక్కౌంటు వుంటుంది దేవాలయ, ధర్మాదాయాలకు సంబంధించి అయిదు విధాలైన ఆస్థులు యీ లిస్టులో వ్రాసివుంచే వారు వాటిని గౌరవంగా 'పంచరత్నాలు' అనేవారు. జమాబందీలో పంచరత్నాలు చూశాము అని వ్రాసేవారు. ఇవాళ పంచలూ లేవు, రత్నాలూ లేవు, భూములన్నీ యింకోవిధంగా పోయాయి తోటలు తోపులకు మంచినీటి సదుపాయం కలిగించడానికి, విద్యాసంస్థలకు యివ్వడానికి మొదలైనవాటికి సంబంధించి యీ పంచరత్నాలను ఏర్పాటు చేసేవారు ట్రస్టీలు ఆప్రకారం వినియోగించాలని అందులోని వుద్దేశం అవి యిప్పుడు లేవు. అందువల్ల లెక్క తేలకుండా పోతున్నది ఈ ఆస్థుల విషయంలో యిప్పుడు కమిషనర్‌ను వేశాము అంటున్నారు. గవర్నమెంటు డైరెక్టరేట్ పాలసీ ఎత్తుకుంటే నాకు అభ్యంతరంలేదు. కాని, కమిషనర్‌ను, డైరెక్టరేట్ సెక్రెటేరియట్‌ను వేరే వుంచుతున్నది డైరెక్టరేట్‌కు సర్వాధికారం, అందుచేత ఆయనపై కంట్రోలు రెవిన్యూ బోర్డుకు వుంటుంది రెవిన్యూ బోర్డు కొంత సెక్రెటేరియట్‌లో వున్నది అందువల్ల యీ సంఘర్షణ తేలకుండా వున్నది. దీనిని తేల్చడానికి డైరెక్టుగా సెక్రెటేరియట్‌ను వుంచుతున్నారా, లేక డైరెక్టరేట్‌కు సర్వాధికారాలు యిస్తున్నారా? కమిషనర్ అనగానే, డెప్యూటీ కమిషనర్ వుంటారు. జాయింట్ కమిషనర్‌కు వుండే అధికారాలు తరువాత నిర్వచిస్తామంటున్నారు. కొత్త ఆఫీసును ఏర్పాటు చేస్తున్నప్పుడు, కొంతమంది ఆఫీసర్లను ఏర్పాటు చేస్తున్నప్పుడు వారి అధికారాలు కూడా అప్పుడే నిర్వచించడం చాలా అవసరం. లేకపోతే వారిపై యిన్‌స్పెక్షన్ ఎవరికి వుంటుందో తెలియదు. తరువాత, దీనికి కావలసిన ఖర్చునంతా

ప్రయారిటీస్‌లో వేస్తామంటున్నారు. ప్రయారిటీ అంటే దేవుడికి సరిగా అర్చన జరుగుతున్నదా, లేదా అనేదేమీ చూడరు; అర్చకుడు తిన్నాడా, లేదా అనే ప్రశ్నలేదు; మొట్టమొదట డబ్బుగనుక లేకపోతే, దేవుడి ఆస్తిని బజార్లో అమ్మి వాడికి కావలసిన ఖర్చులకు తీసుకుంటారు. దానికా ఆయన ట్రస్టీ? ఆ ప్రకారంగా అయితే, ఏ సంవత్సరం అయితే ఆ సంవత్సరం ఆ పొలాన్ని అమ్మేయమంటారు. సంవత్సరానికి కాస్త కాస్త అమ్ముకుంటూవుంటే - అక్కడ కూర్చున్నవారు వసూలు చేయరు. మనం దేవాలయాలను ధర్మాలయాలను, వాటి ఆదాయాలను అభివృద్ధి కోరుతున్నామా, లేక రోజుకు ఒక లెక్క ప్రకారం కొదుక్కు తినడానికా? ఈ పద్ధతి మారవలసిన అవసరం వుంది. ఇది మొత్తంగా వున్నది. దేవాలయాల భూములమీద పెత్తనమంతా వీరికి వున్నది. దేవాలయాల ఆస్తికి సంబంధించినంతవరకు సీలింగ్స్ నుంచి మినహాయించారు. దేవుడికి వున్నదికదా అని మినహాయించారు. ఓనింగ్ ఉన్నప్పటికి టెనెన్సీ ఆక్టునుంచికూడా తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఇండియాలో బీహారు, యు పి. ఢిల్లీ ఆక్టులు, త్రిపుర ఆక్టు - నాలుగింటిలోను టెనెంట్స్‌కు యిచ్చి వుంచారు. మా తాలూకాలో కొన్ని దేవాలయాలు వున్నాయి. వాటి ట్రస్టీలు ఆస్తిపరులు. కాని వారి భూమి ఎక్కడిది అంటే-ఎల్లుండి సాయంత్రం ఆ భూములను వేలం వేసినట్లయితే వాళ్ల బజార్లో వుండవలసిందే. దేవాలయం ఆస్తిని తమ ఆస్తి క్రింద చేసుకుంటున్నారు. దేవుడి ఆదాయం వేయి రూపాయలు అంటున్నారు. ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ అన్నీకూడా తీసేస్తామన్నారు. దేవాలయానికి సంబంధించిన ఆస్తులు ఎక్కువగా ఊరికి ఆనుకొని వుంటున్నాయి. ఊరు ఎక్స్‌టెన్షన్ కావాలంటే...

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:— టెనెన్సీ చట్టం గురించి చెప్పారు, అది అప్లై కావాలంటారా, వద్దా?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— టెనెన్సీ అప్లయి కావాలని చెప్పుతున్నాను. ఆ టెనెన్సీ వారికే వుండిపోవాలి. టెనెన్సీ రైతుకు అమలు చేయాలి; ఎగ్జంప్షను కావడానికి వీలులేదు. దేవదాయ, ధర్మదాయ భూములను టెనెన్సీనుంచి [illegible] చేయనక్కరలేదు. ఇప్పటికి టెనెన్సీ క్రింద వున్నవారు ఎవరంటే — [illegible] పట్టుకోలేదు. అమరావతి దేవాలయం, పొన్నూరు దేవాలయం, కంటిపేట [illegible] కొండ దేవాలయాలు వున్నాయి. మంత్రిగారు ఒక జాబితా యిస్తే ఏయే దేవాలయాలకు ఎంతెంత పొలాలు వున్నాయో నేను ఒక జాబితా యివ్వగలిగేవాణ్ణి. [illegible] ఆక్రమణ చేసుకొని ఖర్చు చేసుకుంటున్నవారెవ్వరిని కదిలించడం లేదు. [illegible] అతనే. వేలంపాట లేదు. అంతర్వేది దేవాలయానికి సంబంధించి [illegible] 800-900 ఎకరాల స్వాధీనం చేసుకుంటే [illegible] అన్నారు, [illegible] అధికారం [illegible] గ్రామాలలో [illegible] దేవాలయ స్థలాలు వున్నాయి. [illegible] కట్టుకోడానికి అక్కడ తప్ప వీలులేదు. [illegible] దేవాలయం ఆస్తి యివ్వడానికి వీలులేదు కాని అది అమ్మి [illegible] కొనవచ్చు. [illegible] [illegible] పొలాలు యిచ్చేటట్లయితే ఆ ఊరు పెరగడానికి వీలవుతుంది. [illegible] మెంటుగా కాకుండా, ఒక ప్లాను ప్రకారం యివ్వవచ్చు. ఎక్స్‌టెన్షనుకు కావలసి

ప్లానులు వేయకపోతే అక్కడకు ఎవరోపోయి చేరుతున్నారు వారిని తీసివేయడానికి వీలులేదు, వుంచడానికి వీలులేదు ఇటువంటి కార్పస్ డెవలప్‌మెంటు ఎక్కువ అయ్యేటప్పటికి ఉపయోగం లేకుండా పోతున్నది. మనం చట్టంలోనే గ్రామాలకు, పట్టణాలకు అనుకుని వున్న దేవాలయ స్థలాలు యిళ్లకు యివ్వడానికి వీలుగా అమ్మి, ఆ డబ్బుతో మరొకచోట కొనుక్కోడానికి అవకాశం వుండేటట్లు చేస్తే బాగుంటుంది. ధర్మాదాయమంటే విద్యా సంస్థలు, చలివేంద్రలు, సత్రాలు వున్నాయి. అధికారులకు ఇష్టం వుంటేవారు తిన్నా ఫరవాలేదు అనుకుంటారు, ఆస్థి చాల తక్కువ, ఏమీలేదని వ్రాస్తారు. లేకపోతే ఆ ఆస్థిని ఇన్‌ఫ్లేట్ చేసి ఎంత అయినా ఖరీదు వస్తుందంటారు. దేవాలయాల అర్చకులను వుంచడమా లేదా అనేది—మన రాష్ట్రంలో వచ్చిన పొలిటికల్ గ్రూప్స్, గ్రూప్స్ తగాదాలవల్ల ఒకరు దేవాలయం లాక్కోడం, ఇంకొకరు అర్చకులను లాక్కోడం, ఈవేళ అన్నవరం దేవాలయం ట్రస్టీకి యీవేళ యింత డబ్బు ఎందుకు యిస్తున్నారని అడుగుతున్నాను. ఆలోచిస్తున్నాము అన్నారు ఆలపాటి వెంకట రామయ్యగారు. ఆ ట్రస్టీకి దాదాపు లక్ష రూపాయలు యిస్తున్నారు. ఆ ట్రస్టీ ఏమి చేస్తున్నాడు ? అసలు ప్రభుత్వం నిర్వహించలేదా ? దేవుడి ఆస్థి అంతా ఆయనకు యిస్తున్నారు. ఇప్పుడు అటువంటి ఇండివిడ్యువల్స్‌ను బలపరచడమా లేక దేవుడిని బలపరచడమా ప్రభుత్వం పని ? దేవాలయాలకు, ధర్మదాయాలకు వున్న ఉద్దేశాలు అమలు చేయడం మన ప్రభుత్వ ధర్మమని చెబుతున్నాను. ఎడ్యుకేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ వున్నాయి. వాటిని నడపాలి వేదం, పురాణాలు, ఆగమశాస్త్రం-ఇవన్నీ ఉపయోగపడతాయా లేదా అంటే - యీ వేళకి అవి అవుట్ ఆఫ్ డేట్ అని నేను అనుకోవడం లేదు. వాటిని ప్రోత్సహించాలి. అటువంటివాటి ఉచ్చారణ, ఉదాత్తత వుంచకపోతే తరువాత మ్యూజిక్ క్రింద అయినా ఎంజాయ్ చేసేస్థితి లేదని బాధ పడతారు. యాంటిక్విటీ క్రింద వాటిని పోషించవలసిన అవసరం వుంది. వేదశాస్త్రములు, ఆగమశాస్త్రాలు - వాటి పాఠశాలలు పెట్టించాలి. ఆగమశాస్త్రమంటే దేవుని పూజకు సంబంధించి మాత్రమే కాదు అందులో ఆర్కిటెక్చర్ కూడ వుంది. ఏయే దేవాలయాలు ఎట్లా కట్టాలి; కొలతలు అవీ - వాటికి సంబంధించిన శాస్త్రం అది. వాటిని తెలుగులోకి అనువాదం చేసి - సివిల్ ఇంజనీరింగ్‌లో ఒక భాగంగా పెట్టడానికి అవకాశం వుంది. దేవాలయాలలో పుస్తకాలు కొనడంలో — అక్కడ చతుర్వేదాలు వుండేటట్లు చేయవచ్చు. చతుర్వేదాలు ఎవరూ డబ్బు పెట్టి కొనుక్కోలేరు. దేవాలయాలకు డబ్బు వుంది కనుక మంచి పుస్తకాలు కొని వుంచవచ్చు అందరూ చదువుతారా అంటే కొంతమంది అయినా తప్పకుండా చదువుతారు. రేర్ బుక్స్ లేక్ పర్సనాలిటీస్ చదువుతారు తప్ప అంతా చదవరు. కావాలంటే దొరకకుండా ఉన్నది. ఉదాహరణ చెబుతాను — బెల్లంకొండ రామారావు గారు 1927వ సంవత్సరంలో చచ్చిపోయారు. ఆయన గీతమీద వ్యాఖ్యానం వ్రాశారు, దానిని సంస్కృతంలో వ్రాశారు; తెలుగులో అచ్చు వేశారు. సంస్కృతం వచ్చినవాడికి తెలుగులో ఇది ఉపయోగపడదు; తెలుగే వచ్చినవాడికి సంస్కృతంరాదు. ఇటువంటి వాటిని మనం పోషించకపోతే ఎవరు పోషిస్తారు? మంత్రులకు చీరెలు ఇచ్చేబదులు, ఊరేగింపులకు ఖర్చు పెట్టేబదులు, బ్రహ్మోత్సవాలు చేసేబదులు—వాటిని

చేయడం అవసరమని నేను చెబుతున్నాను. Educational institutions ప్రభుత్వం స్వాధీనపరుచుకున్న తరువాత అక్కడ చదువు లేకుండా చేయడానికి పూర్తి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఒక లిస్టుఇస్తే తెలుస్తుంది. నాలుగైదు ఉదాహరణలు చెప్తాలంటే లిస్టులేదు. భావనారాయణస్వామి దేవాలయం, పొన్నూరులో ఒక స్కూలు ఉన్నది. శారదా నికేతనం ఉన్నది, దానిని ప్రభుత్వ ladies college చేద్దాము అనుకున్నారు. ఆంధ్ర దేశ movement లో అది ఒక historical event, 1921 వ సంవత్సరంలో జాతీయోద్యమంలో ఏమి చేయాలనుకున్నపుడు ఉన్నవ లక్ష్మిబాయమ్మ, లక్ష్మినారాయణ దంపతులు సర్వ త్యాగాలు చేసి దానిని నడిపించారు. ఈనాడు అది ఎలిమెంటరీ స్కూలుగా ఉన్నది. అది Endowment డిపార్టుమెంటు క్రిందనే ఉన్నది. అటువంటి వాటిని ఎందువల్ల మనం పోషించకూడదు? దేవాలయాలకు వచ్చే ఆస్తి ఏమి అవుతోంది — ఊరికే తినిపోవడమేనా? మనకు assessment లేదు. కమీషనర్లు తినేస్తున్నారు. గుంటూరు దగ్గర పెదకాకానిలో మల్లిఖార్జున దేవాలయం ఉన్నది. ప్రతి ఆదివారం వేలకొలది జనం వస్తారు. బాగా ఆదాయం వస్తుంది ఏమవుతున్నది ఆదాయం అంతా? అర్చకుడుతిన్నా ఏమో అనుకోవచ్చు. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు తినేస్తున్నాడు. అన్నీ లారీలలో గుంటూరుకు పంపి అమ్మేస్తున్నాడు. ఎక్కడో ఒక చోట ఇట్లా జరగడం లేదు. Isolate చేసి నేను చెప్పడం లేదు. ప్రతి దేవాలయంలోను జరుగుతూనే ఉన్నది. కనుక దుర్గ దేవాలయంలో ఒక తగాదా వచ్చింది. ఒకడు కొబ్బరికాయ ఇచ్చాడు. ఆ కొబ్బరికాయ లోపల వేసుకుని అంతకు ముందు కొట్టిన కొబ్బరికాయలో సగ భాగం ఇచ్చాడు. అతడు నేను ఇచ్చిన కొబ్బరి కాయ నాకు ఇవ్వండి అన్నాడు. నువ్వెవ్వడివి అడగడానికి అని తన్నారట. ఆ రిపోర్టు మంత్రి వెంకట్రామయ్యగారికి వచ్చింది, ముఖ్య మంత్రిగారికి వచ్చింది, చలపతిరావుగారికి, విశ్వనాథంగారికి, నాకు వచ్చింది. ఏమిచేస్తాం? కొబ్బరికాయ ఎక్కడ ఉంది అంతా అయిపోతే. Spirit of tolerance లేకుండా పోతున్నది. మీకు నాకు దేవుడిమీద విశ్వాసం, ఉన్నదా లేదా అనేది వేరే సంగతి. దేవుడివద్దకు పోయి కొబ్బరికాయ కొట్టేవాడు ఎంతో విశ్వాసం ఉండబట్టే కొట్టాడు. ఇంటికి పోగానే ఆడవాళ్లు అడుగుతారు అసలు కొబ్బరికాయేనా తెచ్చారు అని. మన కొబ్బరి కాయ ఇవ్వలేదు, వేరేదానిలోది ఇచ్చాడు అంటే sentiment ఎంత upset అయిపో తుందో ఆలోచించండి. దేవుడనేది sentiment మీద ఆధారపడి ఉన్నది. Endowments అనేవి sentiment మీద ఆధారపడి ఉన్నాయి. అది wound అయిన తరువాత మనం ఏమి చేయలేము. ఆస్తి ఉన్నా ఒకటే లేకపోయినా ఒకటే. దేవుడు ఉన్నా ఒకటే లేకున్నా ఒకటే. Sentiment తోనే God ను ఊహించుకుంటున్నాడు. Executive officers ను అదుపులో పెట్టాలి. ఈ executive officers పోలీసువాళ్ళ కంటె bureaucrats, నిరంకుశులు, ఎవరయ్యా, మాట్లాడేది, దేవుడు నేను అనుకుంటున్నావా, నువ్వు అనుకుంటున్నావా అంటాడు. దేవుడు ఆయనేట! వెళ్ళిపొమ్మనండి అంటాడు, తన్నిపారేయమంటాడు. నేను ఏమిచేయను పొమ్మంటాడు, డబ్బు తినేస్తాడు. దేవుడి డబ్బు తిన్నవాడు పరాయి ప్రపంచంలో పాపం అనుభవిస్తాడు అంటాడు. నేనే పరాయి ప్రపంచమయితే నన్ను చేసేది ఎవడు అంటాడు. ఆ

విధంగా పోతూంటే దేవుడిమీద విశ్వాసం ఉండేవాడుకూడా మన ఇంటిలోనే దేవుడికి పెట్టుకుందామనుకుంటే sentiment ను మనం wound చేసినవారము అవుతాము. అంతా mass sentiment మీద ఆధారపడి ఉన్న విషయం నరసింహారావుగారు చెప్పినట్లు. కర్మ, దేవుడు సెంటిమెంటుమీద ఆధారపడిన విషయాలు. ఒకసారి ఏమి లేదు అనుకుంటే ఏమీలేదు. Common good fund ఒకటి తెస్తాము అన్నారు. మంచిది. దానిని దేనికి వాడతారనే సమస్య ఉన్నది. దేవాలయాలకు ధర్మాదాయ కార్యాలకు వాడాలి. ధర్మాదాయాలకు మొదలుపెట్టాలి. ధర్మాదాయాలంటే మొదట educational institutions వస్తాయి. దేవాలయాలు secondary. మనుష్యులలో haves have nots ఉన్నట్లే దేవుళ్లలో కూడ haves have nots ఉన్నారు. కొన్ని దేవాలయాలకు డబ్బు వస్తోంది, కొన్నిచోట్లరాదు. Prominence ఏమిటి అని చూడాలి. ఒక కాలంలో ఒక దేవాలయం ప్రముఖంగా ఉంటుంది. తరువాత worship లేకుండా ఉంటుంది. ఒక సెంటిమెంటుకు ఉపయోగించినట్లు అవుతుంది. ఒక సెంట్రల్ హెడ్‌క్వార్టర్సు పెట్టినట్లు అవుతుంది వాటికి common good fund వాడవచ్చును. ఏరియా కమిటీలు తీసివేయాలి, common good fund లో ఎక్కువపెట్టినా ఫరవాలేదని చెబుతున్నాను. ఒక భయం ఉన్నది. Principle మేము ఒప్పుకుంటాము; implementation మీకు అప్పగిస్తాము, Principle మేముచేస్తాము కనుక ఊళ్ళలోనికి పోయి implementation అధ్వాన్నంగా ఉన్నదంటే మీరేకదా చెప్పింది అంటారు. మేము రెండింటికి నడుమగా తన్నుకు చస్తున్నాము. కార్డల్ మార్క్సిజం అనే ఆయన చెప్పాడు – ఆదర్శాలు, ఆచరణకు మధ్య తగాదా వస్తే ఒకడు ఆదర్శాలలో కొట్టుకుపోతాడు; ఒకడు ఆచరణలో మిగిలి పోతాడు. మేము ఆదర్శాలలో కొట్టుకుపోతున్నాము. మీరు ఆచరణలో మిగిలిపో తున్నారు. మిగిలినవి అన్నీ చర్చ చేసినపుడు చూడవచ్చును. ఏరియా కమిటీలు ఒకేప్పుడు పెట్టాలని చెప్పాము. నేనుకూడా కమిటీలో ఉన్నాను విశ్వనాధంగారి కమిటీలో ఏరియా కమిటీలను ఎత్తివేయాలని అన్నాము. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన నోట్ నావద్ద ఉన్నది. భగవంతరావుగారు ఉండగా ఇచ్చారు ఏరియా కమిటీలు ఎత్తివేయాలని కమిటీలో ఒప్పుకున్నారు. ఏరియా కమిటీలబదులు జిల్లా అడ్వయిజరీ కమిటీలుండాలని అన్నారు. అది నేను బలపరచడం లేదు. అడ్వయిజరీ కమిటీలలో ఎవరిని వేస్తారు? ఏ పార్టీవారిని వేసినా నాకు దిగులులేదు. వచ్చేవారు వీళ్ళ purpose serve చేయడానికి దబాయించి బెదిరించేవాళ్లే వస్తారు. అపోజిషన్‌లోని వారిని వేయకపోయినా అసలు purpose serve అయితే ఎవరైనా ఫరవాలేదు. అపోజిషన్ వారిని వేయకపోతే వేయలేదని మేము తిట్టక తప్పదు. అందులోనివారు abuse చేస్తే తిట్లు తినక తప్పదు. ఎందుకు వచ్చిన బాధలు ఇవన్నీ, bureaucracy చేసే పని ఏమో అనిపిస్తుంది. దేవుడిమీదకూడా bureaucracy వేస్తున్నారు. ఈ బిల్లులో హిందూ అనే పేరు తీసివేయాలి. Definition లో మీరే negate చేస్తున్నారు. Hindu means Sick, Parsi అన్నారు. సిక్కు దేవాలయాలకు ఎట్లా వర్తిస్తుంది. Charitable Endowments Act అంటే సరిపోతుంది. హిందూ అనక్కర లేదు. ఇతర institutions ఏమి చేస్తారనేది serious గా ఆలోచించాలి.

చాలా details బిల్లులో ఉన్నాయి. రామస్వామి అయ్యరుగారి రిపోర్టులో constitutional amendment కావలసివస్తుందని చెప్పారు. మఠాధిపతులున్నారు. మరం ఆస్తుల మీద వచ్చింది వారు తీసుకుంటున్నారు. ఉద్దేశం తను తినడానికికాదు, భక్తులకు ఉపయోగపరచడానికి కాని తాను నిధులు సంపాదించుకోడానికి కాదు. సన్యాసులకు దేవాలయ సంస్థలు అప్పగించినవి ఉన్నాయి. ఆ సన్యాసి చచ్చిపోతే ఆ సన్యాసి అన్నగారి కొడుకో ఎవరో ట్రస్టీగా వస్తున్నారు. ఆస్తికి మాత్రం వీళ్లు, అవస్థకు ఆయనానా? సన్యాసి అయినట్లయితే అతని ఆస్తితో బంధువులకు కాని వంశపారం పర్యంగా వారసులకు కాని వారసుల ఆస్తి ఇతనికి కాని సంబంధం లేకుండా చేయాలి. కొన్ని చోట్ల మరొక పొరపాటు జరిగింది సన్యాసికి ఆస్తి ఇస్తే దానిపై అప్పులు మిగిలితే వారసుల ఇంటికి పోయి డబ్బు వసూలు చేశారు. ఇటువంటివి రెండూ లేకుండా చేయవలసి ఉంది. Trust అనేది సన్యాసులకే ఇస్తాము. తక్కిన వారికి ఇవ్వము. సంసారులకు ఇస్తే మింగుతారని భయం. అన్నీ పరిత్యజించాడని ఆయనకు ఇస్తే ఆయన వెంట ఉన్నవారు చకారగుళ్లు కాజేసేవారున్నారు. దేవుడికి ఇచ్చిన property స్వంత ప్రాపర్టీ కాదు: సాముదాయికంగా ఉపయోగపడవలసిన property ప్రసాదం కానివ్వండి, పొలం కానివ్వండి, రూపాయాలు, బంగారు వస్తువులు, గుడలు ఏవైనా కానివ్వండి, దేవాదాయాలు, ధర్మాదాయాలు రెండూ ఒక్కటిగా అనుకోకూడదు ధర్మాదాయం అందరికి సంబంధించినది. దేవాదాయం ఒక sect కు సంబంధించినది. ఆ sect కు వద్దనడానికిలేదు. ఇచ్చిన వాడి సంగతి ఆలోచించాలి, వాని ఆత్మ సంతృప్తి సంగతి ఏమిటని ఆలోచించాలి, అందుకు ఆ property appropriate అయినదో లేదో ఆలోచించే structure ను ప్రభుత్వం తెస్తే నిజంగా చేసినట్లు అవుతుంది. లేకపోతే ఇది మరొక మతాలు తయారు చేసుకోడానికి ఉపయోగపడుతుంది, సంస్థానాలు, మఠాలు పోయాయి, సంస్థానాధీశులు వచ్చారు, తిరుపతి దేవస్థానానికి సంబంధించి ఇదివరకు [illegible] ఉంది. దానిని ఎత్తి పారేసి మొత్తం నామినేషన్లు చేస్తాం అన్నారు కాని [illegible] సభ్యులకు ఇవ్వాలని లేదు, వెనుక విశ్వనాథంగారు ఉన్నప్పుడు [illegible] వారికి ఒకటి ఇస్తామని definite గా చెప్పారు. బిల్లు పాస్ చేశారు. ఆ తర్వాత విశ్వనాథంగారు పదవి నుంచి పోయారు గనుక ఆయనతో [illegible] పోయింది. ప్రభుత్వం అమలు జరుపలేదు అసెంబ్లీలోకి వచ్చాము. అసెంబ్లీ [illegible] తీసుకోవాలంటే ఆయనను మెంబరుగా వేసి ఆయనచేత రిజిగ్నేషను యిప్పించి అసెంబ్లీ సీటు ఖాళీ చేసుకొని ఇరికించటం మొన్న జరిగింది, కె. యస్. నారాయణ గారిని non-member of the Assembly గా నామినేటు చేశారు. చంద్రమౌళి గారిని members of the Assembly గా నామినేటు చేశారు. ఆయన రాజీనామా యివ్వగానే member of the Assembly ఆయనచేత రాజీనామా యిప్పించి ఖాళీ వచ్చిన దానిలో non-member of the Assembly దానిలో పెట్టి [illegible] జగన్నాథరాజుగారిని non-member [illegible] ఇప్పుడు [illegible] ఎందుకని అక్కడ చేశారు నాన్ మెంబరూ లేదు. మెంబరూ లేదు. [illegible] సరిపోతుంది. దీనితో క్లాజు తీసివేశారు. న్యాయంగా representation [illegible]

మంచిది. జనానికి సౌకర్యం కలిగించడానికి బదులు మంత్రులు వెళ్ళితే దేవాలయాలలో మన వ్యవహారం జాస్తి అయిపోయింది. వచ్చిన భక్తులో "దేవుడు మన కొసమా లేక మంత్రులకోసమా అధికార్లకోసమా"అను కుంటున్నారు. సామాన్య భక్తులు ధర్మ ధర్శనం కోసం సాయంకాలంవరకు కాచుకొని ఉండవలసిందే దేవాలయాల పవిత్రతను maintain చేయడానికి ప్రయత్నం చేయక పోతే భక్తి భగ్నం అవుతుంది. దేవుని ఆస్తి ఉందని చెప్పినప్పుడు దేవుని ఆస్తిలో భక్తులకు కూడా అ వ కా శ ం కల్పించాలి. ఆ విధముగా అడ్మినిస్ట్రేషను నడిపితే ఆక్టుకి ఒక ప్రయోజనము ఉంటుంది. ఆక్టులో ఉన్న సిద్ధాంతాలను ఆచరణలో పెట్టడానికి ప్రభుత్వం బాధ్యత వహించవలసి ఉంటుంది ఈ బిల్లు first reading ను accept చేస్తున్నాను.

శ్రీ కల్లూరు సుబ్బారావు (హిందూపూర్).— అధ్యక్షా, ధర్మాదాయ బిల్లును సర్వాంధ్రదేశానికి సమగ్రంగా ఏకాకీకరణతెచ్చినందుకు ప్రభుత్వాన్ని.అభినందిస్తున్నాను సర్వాంధ్రదేశములో అన్ని మూలల ఉండే దేవతల యొక్క ఆస్తిపాస్తులు అన్ని వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు ఒక పట్టి తయారు చేయించి ప్రజలందరికి యివ్వ వలసినది అన్నారు. అది ఒకటి, రెండవది యిప్పుడు వారు చెప్పిన దానిలో జైనులు, బుద్ధులు చేరినారుగాని లింగాయతులు ఎందుకు చేరలేదని ప్రశ్నిస్తున్నాను ఈ దేశంలో మేము హిందువులము కామని ఒకసారి కోర్టులో వ్యాజ్యము తెచ్చినారు; మేము సాక్ష్యం యివ్వడం అప్పుడు జరిగింది. లింగాయతులు కూడా హిందువులేనని జడ్జిమెంటు ఉంది. ఇప్పటికైనా లింగాయత్ మరాఒన్నిటిని యిందులో చేరిస్తే తప్ప లేనిపోని కలతలు అవాంతరాలు జరుగుతవి లింగాయతులు చెప్పేది ఏ మంటే మేము చాతుర్వర్గములము, వర్ణాశ్రమ ధర్మములను నమ్మము కనుక హిందువులము కాము అంటారు. కాని వారి ఆచార వ్యవహారాలన్ని హిందువులవే, కాబట్టి లింగాయతులు అనే శబ్దాన్ని ఆక్టులో చేర్చితే తప్ప లేనిపోని అవాంతర పరిస్థితులు ఏర్పడుతవి. కనుక ఈ సవరణలో లింగాయతులు అనేటటువంటిది కూడా చేర్చాలి. బౌద్ధులు జైనులతోపాటు లింగాయతులను కూడా చేర్చవలె అని చెబుతూ విరమిస్తున్నాను

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు:— అధ్యక్షా, శ్రీరామచంద్రుని కాలంలో కథ జరిగింది. ఒక కుక్కని ఒక భిక్షకుడు కొట్టాడు. శ్రీరామచంద్రుడు ఏమి శిక్షవేస్తాడో వని ఏమి శిక్షవేయాలో నేనే చెబుతానన్నది ఆ కుక్క. ఇంతకు ముందు ఆ కుక్క ఒక దేవాలయ ధర్మకర్తగా ఉండి. ఆ దేవాలయములో వచ్చినటువంటి ఆదాయము తిన్నాడు. అందువల్ల కుక్కగా జన్మించినాడు, అవస్థలు పడుతున్నాడు కనుక తనను కొట్టిన వానిని దేవాలయ ధర్మకర్తగాచేసి శిక్షనువిధించమన్నాది ధర్మ కర్తగా పెట్టి నట్లయితే తినకుండా ఉండడానికి వీలులేదని రామచంద్రుని కాలంలోనే ఉంది చాల కష్టమైన పరిస్థితి. ముందేమో రాజులు ఎవరైతే దానపరులుగా ఉండేవారో వారు తమకు ఉన్నటువంటి భక్తిని పురస్కరించుకొని తమకే కాక యితరులకు కూడా పూజించుకొనడానికి వీలుగా దేవాలయం కట్టారు. తిరుపతికి వెళ్ళితే శ్రీ కృష్ణదేవ రాయలు భార్యలతో దేవుని సేవిస్తున్నట్లుగా ద్వారం దగ్గర విగ్రహాలు నిల బెట్టి ఉన్నాయి. ఆ విధముగా చేయించారు. ఎందరో రాజులు. రామప్ప దేవాలయం వంటి గొప్పగొప్ప దేవాలయాలు అలా నిర్మించ బడ్డాయి. ధర్మకర్తలు వాటిని

సంరక్షించి భక్తులకు యాత్రికులకు సౌకర్యం చేస్తుండేవారు. కాని శ్రీరామచంద్రుని కాలంలోనే ఒక ధర్మకర్తృత్వ సంస్థ ఏర్పాటై దేవాదాయ సంస్థ ఏర్పాటై అందులో కొంత ఆదాయం వస్తుందన్నప్పుడు దానికి ఎవరైతే యాజమాన్యం వహిస్తున్నారో వారు తింటూరావడం, పరిపాటిగా వస్తున్నది. దాని గురించి ఆలోచించవలసిన అవసరముంది. అందువల్ల ఒక శాసనాన్ని యింతకుముందు చేసినది, దానికి improvement చేయడమే ఈ శాసనం ధ్యేయమని, దేవాలయాలకు ధర్మాదాయాలకు ఉన్న ఆస్తి పాస్తులను సంరక్షించడం మొదటి ధ్యేయం రెండవది ఆస్తులలో వస్తున్న ఆదాయమును జాగ్రత్త పరచడం. అంతేకాదు దేవాలయాల్లో కానుకలుగా వస్తున్న డబ్బును నగలను సంరక్షించ వలసిన బాధ్యత ఉంది. యాత్రికులకు సౌకర్యం కల్పించవలసివుంది. నాల్గవది హైందవ మతాన్ని ప్రచారం చేయవలసి ఉన్నది. ఈ నాలుగూ చేస్తేనే తప్ప లేకుంటే ప్రయోజనం లేదు. ఈ దృష్టితో ఈ చట్టం ఎంతవరకు ఈ నాలుగింటిని నెరవేరుస్తుందని చూసుకోవాలి. వివరాలు సెలెక్టు కమిటీలో పరిశీలించుకోవచ్చు. ఆ దృష్ట్యా ఎంతవరకు నెరవేరుతుందని ఆలోచించి నట్లయితే ఒక improvement యిందులో ఉంది. ఈ endowments, cha itable institutions యివన్నీ ఎక్కడెక్కడైతే ఉన్నాయో వాటిని రిజిష్టరు చేసుకోవాలనేది. ఇంతకుముందు Muslim Wakfs పరిపాలనకు సెంట్రల్ అక్టు ఉంది, కాని హిందూ దేవాదాయాలకు సెంట్రల్ అక్టు యింతవరకు లేదు. అందులోనే Mu lim Wakfs పరిపాలన రిజిస్టరు చేయాలి గెజిటు నోటిపై చేయాలని ఉంది అక్కడ ప్రభుత్వమే గజిటు నోటిపై చేయాలి ఇక్కడ వారు వారుగా రిజిష్టరు చేసుకోవాలని ఉంది దానిని చాల సూక్ష్మముగా పరిశీలన చేయాలి. వారు రిజిష్టరు చేసుకోవట్లయితే. రిజిస్టరు చేయించేటట్లు ప్రభుత్వం చూడాలని ఉన్నట్లు గుర్తు. పెద్ద పెద్ద దేవాలయ ఎండోమెంట్సు విషయంలో చేసుకోవచ్చు కాని ఒకవేళ రిజిష్టరు చేసుకోక పోతే ఏమిచేయాలనే ప్రశ్న solve చేయవలసిన అవసరముంది. శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు ఒక విషయం యిప్పుడే చెప్పినారు సన్యాసులకు యిప్పుడు ఆస్తులు వ్రాసి యిస్తున్నారు వారి పేరుతో అవన్నీ రిజిస్టరు చేసుకోవలసిన అవసరం ఉందా లేదా? క్రొత్తగా దేవాలయాలను నిర్మిస్తున్నారు కానుకలు స్వీకరిస్తున్నారు. అలాంటి దాన్ని దానికి ఎండోమెంటు లేకపోయినప్పటికీ ఆదాయం వస్తుంది. దానికి కొంత ఆస్తి లేకపోవచ్చు. ఒక చిన్న దేవాలయం కట్టడం. వస్తున్నటువంటి కానుక అన్నీ తీసుకోవడం, దానికి లెక్కలు లేకపోవడం, వాటిని రిజిష్టరు చేసుకోవలసిన అవసరం ఉందా లేదా అన్న విషయం కూడా ఆలోచించుకోవాలి. ఆ విధముగా beginning is good, ఆ విధముగా రిజిష్టరుచేసుకొని తీరాలనే విషయం చాలా మంచిది. దేశంలో ఉన్నటువంటి పంచరత్నాలు అన్నారు వావిలాల వారు. ఆ పంచరత్నాల ఆస్తులు దీని క్రిందికి రావాలన్నది మాత్రం చాల చక్కని యింప్రూవ్‌మెంట్ అని చెప్పవలసి ఉన్నది. అయితే ఆస్తిపాస్తులు సంరక్షించడానికి వీలుంది. రెండు రకాలుగా యిందులో ఉంది, Encroachments అన్నీ కూడా తీసివేయాలని యిందులో ఉంది. ఆ శిక్షను కూడా చాలా జాగ్రత్తగా ఆలోచించు కోవాలి. Encroachment అనేది బాగా నిర్వచనం చేయాలి. ఈనాడు [illegible]

హెరిడిటరి ట్రస్టీలుగా వున్నారో వారి చేతిలో దేవాలయభూములేగాక మిగిలిన ఆస్తులుకూడా వున్నాయి. ఎకరాలన్నీ వారే అనుభవిస్తున్నారు. చిత్తూరు జిల్లాలో మొగిలి దేవాలయం వుంది. సుమారు 5, 6 సంవత్సరములక్రింద ఎన్‌డోమెంట్ కమీషనర్ దానిని తీసికోటానికి ప్రయత్నంచేసినా వీలులేకుండా పోయింది. అలాగే మొలకల దేవాలయం వుంది. ఆ దేవాలయం ఆస్థిపాస్తులన్నీ ట్రస్టీస్‌చేతుల్లో వున్నాయి. ఆలాగే ముదికొండ దేవాలయంకూడా వాటి ఆదాయం ఏఉఅవుతున్నదో తెలియదు. ఆదంతా హెరిడిటరి ట్రస్టీలే అనుభవిస్తున్నారు ఇక, సర్వీస్ ఇనాములు వున్నాయి. 56 లో సర్వీస్ ఇనాములు రిస్యూమ్ చేయవచ్చు, రైత్వారీపట్టాలు ఇవ్వవచ్చునన్నారు రైత్వారీపట్టాలు ఇచ్చినప్పటికీ సర్వీసు చేసేటంతవరకే హక్కు వుండాలని చెప్పారు అది సంతోషించవలసిన విషయం అందుకు మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ఇక, వాటికి వస్తున్న కానుకల విషయంలో ఎలా జాగ్రత్తపడాలవేవిషయం చూస్తే తిరుపతిలోకూడ కొన్ని చిక్కులు వస్తున్నాయి. ఇక చిన్న దేవాలయాలసంగతి చెప్పనక్కరలేదు. తిరుపతిలో హుండి వుంది. అందులోని కలెక్షన్ లెక్కపెట్టటానికి కమిటీ వేశారు. కాని ఆ కమిటీలో దూరంగా వున్నవారిని వేయటంవల్ల వారు రావటానికి వీలులేకుండాపోతున్నది నగలు, నాణ్యాలు, ముత్యాలు ఏమౌతున్నాయో తెలియని పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నదని చిత్తూరుజిల్లాలో సందేహాస్పదంగా వుంది. అందువల్ల అవి లెక్కపెట్టేటప్పుడు కమిటీ వేసి సూపర్‌వైజ్ చేయటానికి మిషినరీ ఏర్పాటుచేసినా అక్కడ వుండేవారిని వేస్తే చాలా బాగుంటుంది. చిన్న దేవాలయాలలోకూడ వస్తున్న కానుకలు మొదలైనవాటిని చూడటానికి మిషినరీని ప్రొవైడ్ చేస్తే బాగుంటుంది.

ఇక, యాత్రికులకు సౌకర్యం కల్గించాలంటున్నారు. తిరుపతి కొండపై కాటేజెస్ కట్టారు. కట్టకూడదని నేను అనను కాని దూరంగా కడితే బాగుండేది. అక్కడికి వెళ్ళేవారికి ఏడుకొండలు, మోకాలి మెట్లు నడిచి ఎక్కితే సంతృప్తిగా వుంటుంది. ఈవాడు బస్సులు వెడుతున్నాయి. తిరుపతి విలాసకేంద్రంగా తయారవుతున్నది. మాంసభక్షణము, ఇంకా చెప్పరానివి ఎన్నో జరుగుతున్నాయి. దేవాలయం చుట్టు ప్రక్కల ఇండ్లు కట్టుకోటానికి, shops పెట్టుకోటానికి వీలులేదన్నారు. బాగానేవుంది. దేవాలయం చుట్టూ ప్రకృతిదృశ్యం సుప్రభాతం శ్లోకాలలో వర్ణించి వుంది. బాల కృష్ణయ్యను చెప్పమంటే చక్కగా చెబుతాడు అక్కడ వృక్షాలు వున్నాయి, పూలు పరిమళిస్తూవుంటాయని సుప్రభాతంలో వర్ణించబడివుంది. ఈనాడు తిరుపతిలోవున్న పరిస్థితి చూస్తే ఆ శ్లోకాన్ని తొలగించవలసివుంటుంది. యాత్రికులకు సౌకర్యాలు కలుగచేయాలనే ఉద్దేశం బాగానేవుందికాని దేవాలయం చుట్టూ చేయరాని పనులు చేయటానికి వీలుగా కాటేజెస్ కట్టి విలాస కేంద్రాలుగా చేయకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. సింహాచలంలోకూడా కాటేజెస్ కట్టాలనే ప్రపోజల్ వున్నట్లు విన్నాను. అక్కడ యివా క్రింద కావలసినంత స్థలం వుంది కనుక క్రింద కట్టాలికాని దేవునిచుట్టూ అటువంటి ప్రయత్నం చేయకూడదని కోరుతున్నాను. వెళ్ళే యాత్రికులకు సౌకర్యాలు చాలటంలేదు. దేవునికి డబ్బు వస్తేంటే ముందు భక్తులకు ఖర్చుపెట్టాలి. మతానికి ఖర్చుపెట్టాలి. ఈ చట్టంలో తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయానికి సంవత్సరానికి 2½ లక్షలు

ఇవ్వాలని వుంది విద్యాభివృద్ధికి నేను వ్యతిరేకిని కానుకాని ఇది పెర్క్యులర్ స్టేటు. ఏ పాఠశాలలోకాని, ఏ విశ్వవిద్యాలయాలలోకాని మతబోధ చేయటానికి వీలులేదు. హిందూమతంకూడా తిరుపతిదేవునికి హిందువులు డబ్బు ఇస్తున్నారు. మరి తిరుపతి యూనివర్శిటీలో అన్ని మతాలవారూ చదవటానికి వీలుకలిగించి, హిందూ మతం బోధించటానికి వీలులేకపోయినా 2½ లక్షల రూపాయలు తిరుపతి దేవస్థానం నుండి ఇవ్వటం మంచిదా, అలా యాక్టులో పెట్టటం మంచిదా అని అడుగుతున్నాను. హార్సిలి హిల్స్‌లో పబ్లిక్ స్కూలుపెట్టారు అక్కడ 40, 50 మంది విద్యార్థులు వున్నారు. దానికి కొన్ని లక్షలు ఖర్చుపెట్టారు. చదువుకొనేవారంతా డబ్బున్నవారి బిడ్డలే. 150 రూపాయలు ఖర్చుపెడితేకాని అక్కడ చదువుకోటానికి వీలులేదు. తిరుపతి దేవాలయానికి సంబంధించిన డబ్బును, హిందువులు ఇచ్చిన డబ్బును ఎడ్యుకేషన్‌కు ఎందుకు ఖర్చుపెడుతున్నారు ? ప్రభుత్వంమీదవున్న బర్డెన్‌ను తగ్గించుకోటానికి ఇటువంటి ప్రపోజల్ పెట్టారా ? దేవాలయాలకు ఎంతో డబ్బువస్తుంటే అదంతా డైవర్ట్‌చేసి ఇవాళ ఎడ్యుకేషన్ అని, రేపు ప్రాజెక్టు అని ఖర్చుచేస్తామా ? భక్తులు మెటీరియల్ బెనిఫిట్, మెటీరియల్ ఎడ్వాన్టేజ్, మెటీరియల్ ప్రాస్పెరిటీకోసంకాదు డబ్బు ఇచ్చింది వారు మతోద్ధరణకోసం కానుకలు సమర్పిస్తున్నారు. దైవభక్తిని ప్రచారం చేయటానికి ఇస్తున్నారు కనుక ప్రభుత్వం ఆ డబ్బును ఎడ్యుకేషన్ మొదలైనవాటికి ఖర్చుపెట్టకూడదు. కనుక ఆ 2½ లక్షలు ఇవ్వకూడదు. పబ్లిక్ స్కూలును రద్దుచేయాలని నేను చెప్పటంలేదుకాని దానిని ప్రభుత్వమే టేకప్‌చేయాలని కోరుతున్నాను

ఇక, ఈ వేదాలను చదవాలంటే ఇంగ్లీషులో వ్రాసిన గ్రంథాలనే చదవాల్సి వస్తోంది భగవద్గీతకు తిలక్ మొదలైనవారు చేసిన వ్యాఖ్యానాలు చదవాలంటే చిక్కుగా వుంది ఇంగ్లీషులో చదువుకోవలసివస్తున్నది శంకరాచార్యులుగారు వ్రాసిన సిద్ధాంతాలకు, బ్రహ్మసూత్రాలకు వ్యాఖ్యానము చదువుకోవాలంటే ఇంగ్లీషులోనే చదువుకోవలసివస్తుంది. ఉపనిషత్తులు చదువుకోవాలంటే ఇంగ్లీషువారు వ్రాసిన వాటినే చదువుకోవలసివస్తుంది. కాని తెలుగులో గ్రంథాలు చాలా తక్కువ. మన మతానికి సంబంధించిన గ్రంథాలు. నైనారులు—గొప్పవారు prop''ets లో ఆల్వార్లు మొదలైనవారున్నారు, వారి చరిత్రలు-తెలియవు. హైందవమతానికి సంబంధించి ఎవరెవరు ఏమి చేశారు ? వీరబసవుడు ఎవరు ? ఏమి చేశారు ? వీటికి సంబంధించిన చరిత్ర లేదు. అలాంటి చరిత్రలు అచ్చువేయడానికి ఖర్చుపెట్టాలిగాని వారు దానికి ఖర్చుపెట్టకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. పర్కైన్‌పెన్స్‌లా అనేది అక్కడ ope a'e అయ్యేట్టువుంది. ఉద్యోగాలు పెంచుకోవడమే పరమావధిగా వుంటుంది. ఏ చట్టాలు తెచ్చినా కొన్ని ఉద్యోగాలు పెరుగవలసిందే. Evaluation Committee వచ్చినా ఉద్యోగాలు పెరుగవలసిందే. ఈమధ్య పంచాయతీరాజ్ Evaluation Committee వస్తే పంచాయతీలకు సంబంధించి చాలా అభివృద్ధి కాబోతుంది, యీ విధంగాచేస్తే బాగుంటుందని అనుకున్నాముకాని పంచాయతీ ఆఫీసర్సును ఎంతమందిని పెంచారు ? డిప్యూటీ పంచాయతీ ఆఫీసర్సును ఎంతమందిని పెంచారు ? అందులో వుంది. అక్కడకూడా Joint Commissioner ను వేయాలని-ఈ పద్ధతిలోపోతుంది -

ముఖ్యమైనటువంటి scheme కమీషనరు అనే ఆయన ఒకరు వున్నారు డిప్యూటీ కమీషనర్సు–అసిస్టెంటు కమీషనర్సు వున్నారు. ఆ scheme లో Joint Commissioner ను తీసివేసినట్లయితే యీ బిల్లు ఉత్తమంగా వుంటుంది ఎందువల్లనంటే వారి qualifications హెచ్చుచేశారు. High Court Lawyers ఉండాలన్నారు. హెచ్చుగా High Court లో practice చేసినవారుండాలన్నారు Law degrees వుంటేనే Assistant Commissioner గా వుండడానికి వీలుందన్నారు Law-Graduate అయితేనే అర్హత వుందన్నారు చాల చక్కగా వుంది డిపార్టుమెంటు నుండి వచ్చినవారినికూడా తీసుకోవాలన్నారు అలాంటప్పుడు Joint Commissioner అనే ఆయనను పెట్టడము, powers నిర్వచిస్తామనడము, అర్థముకావడంలేదు Area Committees తీసివేస్తున్నామని అన్నారు వాటిని తీసివేయడానికి మంత్రిగారు చెప్పిన సమాధానము చాలదు. Area Committees వల్ల పెద్ద నష్టము ఏమివుంది? ఉద్యోగస్తుల Area Committees ఒకదానికొకటి check గా వుంటుంది Statutory powers కూడా Area Committees కి యిచ్చారు ఆ Area Committees ను appoint చేసేది ఎవరు? ప్రభుత్వమే తమకు సంబంధించినటువారిని ఎందుకు appoint చేశారని మేము అడగాలికాని ప్రభుత్వమే తమకు సంబంధించినవారిని, పని చేయగలరని, మంచివారని ఏర్పాటుచేసి వారే సక్రమంగా నడపడములేదని తీసివేయడ మెందుకు? మీరు పెట్టినవారే మీరు వేస్తున్న కార్యక్రమాలకు విరుద్ధంగాపోతున్నారని తెలిసిపోయింది. అందువల్ల మీరు అడ్డువస్తున్నారు–అది మంచిదికాదు. మేము గాని స్వతంత్రపార్టీని, కమ్యూనిస్టుపార్టీని యిందులో పెట్టాలని బాగా ఆందోళనచేసినట్లయితే అప్పుడు యీ Area Committees ను వద్దనవచ్చు కాని మీరే nominate చేసే అధికారము మీ చేతులలో పెట్టుకున్నప్పుడు వాటిని రద్దుచేయకుండా వుండాలని కోరుతున్నాను

శ్రీ పి. గున్నయ్య (కొత్తూరు).—అధ్యక్షా! దేవస్థానము బిల్లుకు సంబంధించి కొన్ని అభిప్రాయలను మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను దేవస్థానాల తాలూకు డబ్బు సద్వినియోగము చేయడానికి ప్రభుత్వము ఎన్నో విధాలకృషి చేస్తున్నది. చాలా సంతోషము కాని పేదవాడికి యీ దేవస్థానము డబ్బు ఏమి ఖర్చు అవడము లేదని మీద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. తిరుపతి దేవస్థానమువుంది ఆ దేవస్థానమునకు లక్షలు, కోట్లరూపాయలు వస్తున్నాయి తిరుపతి అంటే కలియుగదేవుడు ప్రతి ఇంట, ప్రతివాడి హృదయములో ఆ పరమేశ్వరుడు వున్నాడు అలాంటి దేవస్థానమునకు వచ్చినటువంటి లక్షల రూపాయలు లక్షాధికారుల బిడ్డలకు వినియోగము అవుతుంది. రాజగోపాలనాయుడు గారు–చెప్పినట్లు హిందూమత ప్రచారానికి వినియోగపడాలి. ఒక క్రిస్టియన్ దొర మళయాళపు దేశమునుండి వచ్చి ఒక తాలూకాను కబళించి వారి hostel పెట్టి వారి మతాన్ని బోధిస్తున్నాడు. హిందువు లందరిని క్రిస్టియన్సుగా మార్చివేస్తున్నాడు. నేను ఒక వారము రోజులు అక్కడ ఉన్నాను. ఆ దేముడితో. నా కష్టసుఖాలు చెప్పుకోడానికి అక్కడికి లక్షల జనము వస్తున్నారు. వారికి వుండడానికి వసతులులేవు రోజుకు వేలు లక్షలు రూపాయలు వస్తున్నాయి. అక్కడ భోజనము 12 అణాలు–సంతోషము–రాష్ట్రంలో ఎక్కడైనా

1-4-0 కాని ఆభోజనము చేసేగది చూస్తే సామాన్యంగా జంతువులుండవు 20 మంది భోజనము చేయాలి లక్షలకొలది జనము వస్తున్నారు, దేవస్థానము కొత్త ఛైర్మన్‌గారికి యీ విషయాలు తెలుపుతూ ఉత్తరము వ్రాశాను. అన్ని సదుపాటు చేస్తామని వారు letter వ్రాశారు. చాలా సంతోషము. దేవుడి తాలూకు డబ్బును సద్వినియోగము చేయాలంటే అన్నముపెట్టాలి అది గొప్పతనము. Open secret గా లక్షలు వేలు పెద్ద చొక్కాలవాడి జేబులో పెడుతారు. అదేమి పుణ్యము ఒక పేద వాడికి అన్నముపెడితే బాగుంటుంది అది ప్రభుత్వము డబ్బుకాదు ప్రజలమంది వెంకటేశ్వరస్వామికి వచ్చిన డబ్బు దేవస్థానము పెట్టెలు నిండుతున్నాయి. మూడు సార్లు పెట్టెలు నింపుతారు ప్రజలకు అన్నము పెట్టడానికి లేదు 20 వేలు, 30 వేలు ఖర్చు పెట్టి విశాలమైనటువంటి భవనాలు కడుతున్నారు గున్నయ్య అవి మరెవరో అవి బోర్డుకూడా వున్నాయి. రోజుకు రూ 16.00 ల D A. తీసుకునేటటువంటి పెద్దవాడికి తప్ప సామాన్య జనము, 2, 3 టిక్కట్లు కొనుక్కొని ఆ ఇంటిలో ఉండగలడా? అలాంటప్పుడు యీ డబ్బుతో సత్రాలు కట్టించి ప్రజానీకానికి అన్నము సౌకర్యము ఏర్పరచాలి నీటి సప్లయికని రిజర్వాయరు కట్టడానికి 14 లక్షలు అన్నారు. ఆ రిజర్వాయరు మూడు లక్షలకంటే ఎక్కువ ఖర్చుకాదు. Contractors, మరి ఆ వ్యాపారము ఎవరిదో తెలియదు నేను చూశాను ఆ రిజర్వాయరును నీరు కొరకు 'క్యూ' లో వెళ్ళాను. M. L. A. ను అంటే ముందుగా త్రోవయిచ్చేవారేమోగాని 'క్యూ లో వెళ్లేసరికి రెండు గంటలు పట్టింది. దానిగురించి వ్రాస్తే పాపము ఆ Executive Officer చాలా మంచివారు. అక్కడున్నటువంటి రెండు కూజాలు వెంటనేపెట్టించారు. మూడు రోజులు 'క్యూ' లో వెళ్లకుండా నీరు సప్లయి అయింది దీనికిగాను రూ. 10.00 ల జీతము యిచ్చినట్లు అర్థము అయింది. నేను వెళ్లినప్పుడు అలా చేశారు. మరి యిప్పుడున్నదో లేదో తెలియదు-అసెంబ్లీలో అల్లరిపెడుతారనేమో. కాబట్టి దయచేసి సాక్షాత్తు పరమేశ్వరుడు యిచ్చిన డబ్బును హిందూమత ప్రచారానికి ....

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—కె. ఎస్. నారాయణగారు ఏమో అంటున్నారు.

శ్రీ కే. యస్. నారాయణ (సికింద్రాబాద్):—తిరుపతిలో Water-coolers పెట్టడానికి ఏర్పాటు జరుగుతోంది.

శ్రీ పి. గున్నయ్య —ఆ కమిటీ మెంబరు నాకంటే ఒక గంట వెనుకవచ్చారు. కాని దర్శనము ముందేచేశారు నేను తరువాతచేశాను. వారుచూసి అమ్మో! M.L.A. గారంటే, అక్కడున్నటువంటి ఆఫీసరు ముందుకు రమ్మన్నారు. సాక్షాత్తు పరమేశ్వరు డనుకోండి. వారిని అడగండి ఇలాంటి అన్యాయము పెద్ద ఏమిటి, చిన్న ఏమిటి? దేవుడి దగ్గర? ప్రపంచదేవుడు దేవుడిదగ్గర హక్కులు Committee Members కే వుండాలా? ఆ విషయము నోటుచేసుకొని చూడాలని ప్రార్థిస్తున్నాను Public కు భోజన సౌకర్యము విషయము చూడండి ఎక్కడనుండో కుండలు, పాత్రలు పట్టుకుని వచ్చి వంటచేసుకోవాలంటే కష్టము. పదిమంది అయ్యర్లు వున్నారు. మద్రాసు నుండి వంటచేయడానికి చాలా సులువుగా వస్తున్నారు. దేవుడిసొమ్ము,

కొన్నికోట్లు వుండికదా, 12 అణాల బదులు అర్ధరూపాయి చేయండి. భోజనము పెడితే పుణ్యము చేసినవారమవుతాము. మదరాసు అయ్యర్లు hotel వుంది భోజనము రూ 3 00లు, నాలాటివాడు తప్పితే సామాన్యుడు తినగలడా? దేవస్థానము Hotel ను బాగుచెయించుమని నాప్రార్ధన public కొరకు పెద్ద పెద్ద సత్రాలు స్వల్ప ఖరీదుతో- ఇంకా డబ్బు లేకపోతే చిన్న చిన్న పెంకుటిల్లు-కట్టండి. సిమెంటు మేడలు గాకుండా యిలాంటి సౌకర్యం చేయండి. ఇక బస్సులలోనా చార్జీ 1 30 పైసలు-లగేజికి పౌనుకు పైసా అన్నారు. కాని నా బెడ్డింగుకు రూ 1.90 వసూలుచేశారు నాకు రూ 1 30 వసూలుచేశారు నాకంటే, నాబెడ్డింగుకే ఎక్కువ చార్జిచేశారు. లగేజీ టిక్కెటు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరుగారికి produce చేశాను. కూలి పనిచేసుకునే మనిషి యీ లగేజి చార్జి యివ్వడంకష్టం. నాకు రూ. 16 లు వస్తుంది కాబట్టి సరిపోతుంది. ధర్మ దర్శనం మాదిరిగానే లగేజి కూడా చార్జిలేకుండా తీసువెళ్తునట్లు చేయాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. కారులమీద వెళ్లినవారికి ముందు దర్శనం అవుతున్నది. దీనిని అరికట్టాలి అని మనవిచేస్తున్నాను మంత్రయినాసరే, మహారాజయినాసరే దేవుడి దగ్గర ఒకటే వారు క్యూలో నిలబడి దర్శనంచేసుకోవాలి. తరువాత, influence వున్నవారికె అక్కడ యిండ్లు దొరుకుతున్నవి లేకపోతేలేదు హిందు మత ప్రచారానికి కూడా స్వామివారి డబ్బు వుపయోగించాలని కోరుతున్నాను భర్త చని పోయిన స్త్రీలు, భార్యలుపోయిన పురుషులు, స్వామి భక్తులుగావుంటే పరమమోక్షం వస్తుందనుకునే వారుంటారు. వారికి ప్రత్యేకంగా కొండమీద అనాథశరణాలయం కట్టించమని మనవి రెండవ తిరుపతి అని పిలువబడుతున్న సింహాచలం దగ్గరసత్రములు లేక, ప్రజలు రోడ్లమీద, మరియు సముద్రపు ఒడ్డున పడుకుంటున్నారు వారికి సదుపాయములు చేయమని మనవి. హరిజనులకు ఆలయ ప్రవేశం లేకుండావుంది. అందరికీ దేవాలయములలో ప్రవేశంవున్నదని, జాతిభేదం లేదని, అడ్డగించిన పూజారిని అరెస్టుచేస్తామని ప్రతి దేవాలయంలోను ఒక బోర్డు పెట్టించమని మనవిచేస్తున్నాను. Area Committees తీసివేయడం న్యాయంకాదు జిల్లాల్లో కమిషనరు I A S officer కన్నా, మంత్రిగారికన్నా అధికారం చలాయిస్తున్నారు వాళ్లను చూడడానికైనా open secret area కమిటీలు తప్పకుండా ఉండాలి. తిరుపతి దేవస్థానం బోర్డులో హరిజనులకు రెండు స్థానములుండాలి. అవయిన అడగనివాళ్ళకు కాకుండా నాలాంటి అడిగినవాళ్లకు యివ్వమనిప్రార్థన. పూజ్యులు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారికి, మా పార్టీ Chief whip అయిన సుబ్బరాజుగారికి, నాకీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు అర్పించుచున్నాను.

శ్రీ కె. గోవిందరావు.—అధ్యక్షా, ఏదైతే పవిత్రమైన నైతిక ప్రమాణాన్ని పునరుద్ధరించె పవిత్రమైన ఆలయాలుగా, కేంద్రాలుగా భావించబడుతున్నదో, అచ్చట అనేక రకాలైన అవినీతి, అరాచకాలు, మనకు పూర్వం చట్టం వున్నప్పటికి, తాండవ మాడుతున్న విషయం సభ్యులందరికి తెలిసినదే. కొన్ని exc ptional cases లేవని నేనను. కాని యెక్కువ స్థలములలో దేవాలయ ప్రాంగణాలలో, cottages లో, గర్భగుడులలో, accounts లో, దేవాలయాలకు సంబంధించిన ఆస్తులలో అనేక రకాలైన అవినీతి జరుగుతున్న విషయం మనకు తెలిసినదే. మనకు చట్టం ఏలాంటిది

వుండాలి, మద్రాసు చట్టం వుండాలని, యీ రకమైన ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌కు ఎందుకు వర్తించదు అనే ప్రశ్న మనకు వస్తుంది మన దేవాలయాల నన్నింటినికూడా Hindu Religious Endowments Act, యొక్క purview క్రిందకు తీసుకువచ్చి, దానిని క్రమబద్ధం చేయాలనేది Act నిర్దేశిస్తున్నది ఆచరణలో మాత్రం అనేక మంచి ఆదాయం వస్తున్న దేవాలయాలు పలుకుబడి కల్గినవాళ్ళు, బలవంతుల చేతులలో వుండడంవలన Endowment Act purview క్రిందకురాకుండా తప్పించుకునే ఘటనలు అనేకం వున్నాయి పూర్వం act లో అన్ని దేవాలయాలు register కావాలని చెప్పారు Registration చేసినంత మాత్రాన సరిపోదు. Act ప్రకారంగా ఒక scheme తయారుచేసి దాని ప్రకారంగా, అన్ని దేవాలయాలు ఆ scheme క్రిందకు తీసుకురావాలి కాని ఆచరణలో మాత్రం సంవత్సరాలు తరబడి ఆ scheme క్రిందకు రాకుండా subject కాకుండా, records handover చేయకుండా property handover చేయకుండా వున్నవి అనేకం నాకు తెలుసు. ఈ రోజు Act వున్నంత మాత్రాన సరిపోదు. దానికి కావలసిన machinery లేకపోతే యిదంత ప్రయోజనకారి కాదని మనవి చేస్తున్నాను. మా ప్రాంతంలో 7, 10 సం||ల నుంచి యీ scheme క్రిందకు రాని దేవాలయాలు వున్నవి ప్రతి level లోను, వీలైనంతవరకు ఆలస్యం చేయడం, officers ను కట్టుకుని ఆలస్యం చేయడం, యెప్పుడైనా నోటిఫికేషన్ తీసుకోడానికి వచ్చినా, చివరకు కోర్టుకు తీసుకువచ్చిన ఆర్డర్లనుకూడా, క్రింద మీదపడి ఆ దేవాలయాలు ఈ Act యొక్క purview క్రిందకు రాకుండా maintain చేస్తున్నారు. ఇలాంటివి అనేక ఘటనలున్నాయి. మనం చేసినటువంటి చట్టము, provisions తప్పనిసరిగా అమలు జరపడానికి కావలసిన సిబ్బంది, వాళ్ళమీద తగిన check up లేకపోతే ఇది కొన్ని సంవత్సరాలు పడుతుందని, అందులో అనుమానం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. Hereditary trustees ను suspend చేయవచ్చు, dismiss చేయవచ్చునని యీ కొత్త Act లో పెట్టారు. తప్పులు చేస్తే చర్య తీసుకోవచ్చునని పాత Act లో కూడా వుంది వాళ్ళు తీవ్రమైన చర్యలు చేసినప్పుడు యింతవరకు యెంతమందిని dismiss చేసారని అడుగుతున్నాను. నామమాత్రంగా వుంటే వుండవచ్చునేగాని మొత్తంమీద యెక్కువ కేసుల్లో వాళ్ల క్రింద level లో షరీకై యీ hereditary trustees, ఆస్తినంతా దిగమింగుతుంటే helplessness గా చూస్తూండవలసిన పరిస్థితి వున్నదని నేను వేరుగా చెప్పవలసిన పనిలేదు. మనం క్రొత్తగా Act పెట్టి area committees తీసివేయడమనో, joint commissions ను ఏర్పాటు చేయడమనో కొన్ని మార్పులు చేసినప్పటికి దీన్ని సక్రమంగా అమలు జరుపకపోయినట్లయితే మనం ఎన్ని provisions క్రొత్తగా పెట్టుకొన్నప్పటికి ఆంధ్ర తెలంగాణా Acts కలిపినప్పటికిన్ని ఆచరణలో మాత్రం లాభం లేదనిచెప్పి నేను మనవి చేస్తున్నాను. యికపోతే తిరుపతి తిరుమల దేవస్థానానికి ప్రత్యేకమయినటువంటి ఒక clause పెట్టి దాన్ని వేరుగా deal చేశారు. కాని సింహాచలంవంటి దేవస్థానాలకుకూడ ప్రతి సంవత్సరం ఆదాయం పెరుగుతూనే వుంది. సింహాచలం దేవస్థానంకూడా తిరుపతి దేవస్థానం చేస్తున్న కార్యక్రమాలే చేస్తున్నది. ఇటువంటి విపరీతంగా ఆదాయం వస్తున్నటువంటి వాటిని private దేవస్థానాల క్రింద ఎవరో

పలుకుబడిగలవారు వున్నారనో మరో కారణంవల్లనో వీటిని Act క్రింద తీసుకురాక పోవడం సవ్యంకాదు ఇటువంటి ముఖ్యమైనటువంటి పెద్ద ఆదాయం వస్తున్నటువంటి వాటిని ప్రయివేటువ్యక్తుల చేతులలో వుంచడం సవ్యంకాదని మనవి చేస్తున్నాను Act లో engineering staff అనేటటువంటిది ఒకటి పెట్టాలని వ్రాశారు అది మంచిదే చాలా అవసరంకూడా అయితే ఇంజనీరింగ్ స్టాఫ్‌ను వేసేటప్పుడు ఎక్కడ అవుసరం అని మాకు తోస్తే అక్కడ వేస్తామంటే అది మంచిది కాదు దాన్ని ఒక సరియైన పద్ధతిలో ముఖ్యమైనటువంటి రెండు జిల్లాలకు ఒక Executive Engineer నో ఒక Assistant Engineer నో వేసి దేవస్థానాల construction లో లక్షలకు లక్షలు కైంకర్యము అవుతున్నవాటిని అరికట్టడానికి ఈ engineering staff ను వేసి check up, super check పెడితే తప్ప లేకపోతే ఈ డబ్బు అంతా దుర్వినియోగం అయిపోతుంది. ఇక దేవస్థానాల ఆస్తుల క్రింద మన మిత్రులు చెప్పినట్లుగా heriditary trustees యేకొద్దిభాగమో తీసికొచ్చిదేవస్థానాలక్రింద ఖర్చుపెట్టి మిగిలింది అంతా తమ స్వంత ఆస్తులక్రింద వినియోగించుకోవడం జరుగుతోంది వీటికి సంబంధించినంతవరకు encroachment చేసినవాళ్ళగురించి Clauses 86, 87, 88 లలో పెట్టారు. ఈ సందర్భంలో నేను చెప్పేది ఏమిటి అంటే ఈ heriditary trustees వాళ్లు చేస్తున్నటువంటి ఆరాజకాలన్నీ తగ్గించి వారిపై action తీసికొని వాటిని స్వాధీనపరుచుకోవాలంటేను రైతులు సేద్యం చేస్తున్నటువంటి చోట ఏమి ఏమి చేయాలి అనే సమస్యలనుగురించి ఈ క్రొత్త act లోకూడా సరిగ్గా చెప్పలేదు. నిజానికి ఈ దేవస్థానాలలో సేద్యం చేస్తున్నటువంటి రైతులు రెండు విధాలుగా వున్నారు ఈ ధనిక భూస్వాములు సాగు చేస్తున్నటువంటి దేవస్థానాలు కొన్ని పేద రైతులు సాగు చేసుకుంటూ జాగ్రత్తగా శిస్తులు చెల్లించేటటువంటివి కొన్ని ఎక్కడ అయితే ఈ ధనిక భూస్వాములు పెద్ద రైతులు సేద్యం చేస్తున్నటువంటి లేక 100 సంవత్సరాలు lease లవండి లేక lease లేకుండా సేద్యం చేస్తున్నటువంటి దేవస్థానం ఆస్తులు వున్నాయో అక్కడ శిస్తులు చాలా తక్కువ ఈ తక్కువగావున్న శిస్తులైనా సరిగ్గా చెల్లించకుండా ఎగవేసి మొత్తం అంతా కైంకర్య చేస్తున్న విషయం నాకు తెలుసు. ఉదాహరణకు మా ప్రాంతాలలో మాడుగుల అని కొన్నికొన్ని చిన్నచిన్న దేవస్థానాలు వున్నాయి. అక్కడ trustee లుగా వున్నటువంటివారు powerful people కాదు కాని అక్కడ వున్నటువంటి కౌలుదార్లు చాలా బలవంతులు కావడం వల్ల శిస్తులు సరిగ్గాచెల్లించకపోవడంవల్ల ఆ దేవస్థానానికి దమ్మిడి ఆదాయం లేకపోవడం వల్ల దానిమీద వాళ్ళు కేసులు పెట్టడానికి కావలసినటువంటి ఆర్థిక సహాయం Endowments Department వారు చేయకపోవడంవల్ల జరిగింది ఏమిటి అంటే ఒక్క దమ్మిడి ఆస్తికూడా దేవస్థానానికి లేకపోవడం చివరికి అర్చకులకుకూడా జీతాలు లేకపోవడం Department వారుకూడా యే యితర దేవస్థానంనుంచి తగినంత సహాయం యివ్వకపోవడంవల్ల అర్చకులు చివరికి దేవాలయాలుకూడా మూతపెట్టి కొంతమంది గ్రామాంతరం వెళ్ళిపోయిన సంగతి నాకు తెలుసు. ధనిక భూస్వాములు వున్నటువంటిచోట్ల ఈ విధంగా వుంది. వాళ్ళు శిస్తులు చెల్లించడం లేదు వాళ్లు కదలరు. Executive Officers గాని Trustees గాని వాళ్ళను ఏమి అనలేరు. దేవాలయాలకు

కావలసిన స్తోమతు లేక litigations లో వారితో నిలబడలేక మొత్తంపైన వారి చేతులకు పూర్తిగా స్వాధీనం అయిపోయిన పరిస్థితులువున్నాయి రెండవది పేద రైతులు సాగుచేసు కుంటూ శిస్తులు సక్రమంగాచెల్లిస్తున్నటువంటి ప్రాంతాలలో ఏవిధంగావున్నవో చూస్తే గత 1951 Act ప్రకారం ఈ రైతులకు ఒక సంవత్సరంగాని అంతకుమించి గాని lease auction వేసి యివ్వాలని వుంది దాని తరువాత 1956 లో Tenancy Act వచ్చింది దేవస్థానాలలో సేద్యం చేస్తున్నటువంటి రైతులు అనాదికాలంగా సేద్యం చేసుకుంటూ జాగ్రత్తగా శిస్తులు యిచ్చుకుంటూ న్యాయంగా పోతున్నప్పటికి వాళ్ళకు Act తో సంబంధం లేకుండా Act ను కూడా ఉల్లం ఘించి అనేక రూపాల్లో జబర్దస్తీగా Department దాన్ని auction వేయడం జరుగుతోంది కాని అది చట్టానికి విరుద్ధం, అయినప్పటికి యిలా అయితే ఎక్కువ డబ్బు వస్తుంది అలా అయితే తక్కువ డబ్బు వస్తుందని చేస్తున్నారు క్రొత్త Act లో దాన్ని సరిదిద్ది శిస్తులు సరిగ్గా చెల్లిస్తున్నటువంటి రైతులకు ఏ విధమైన రక్షణ కల్పించలేదు ఒక్క విషయం మాత్రం మార్చారు ఒక సంవత్సరం అనేబదులు 6 సంవత్సరాలు అని Tenancy Act కు tune చేసి మొత్తంపైన 6 సంవత్సరాలకు మించి lease వుండకూడదని చెప్పారు. యిది సరియైనటువంటిది కాదని మనవిచేస్తున్నాను. 6 సంవత్సరాలు పెట్టడం తప్పుఅని అనడంలేదు. 6 సంవత్సరాలకు మించి సేద్యం చేస్తున్న రైతుల సంగతి ఏమి కావాలని అడుగుతున్నాను చాలాకాలం నుంచి సేద్యం చేస్తున్నటు వంటి రైతులకు 6 సంవత్సరాలు కాదు 60 సంవత్సరాలనుంచి సేద్యం చేస్తున్న రైతులకు క్రొత్త Act వచ్చిన తరువాత బయటికి నెట్టుతారని అనుమానం కలుగు తోంది. దానికి ప్రభుత్వంయొక్క ఉద్దేశం ఏమిటో స్పష్టపరచాలని కోరుతున్నాను ఒకవేళ దేవస్థానాలలో వున్న కౌలు రేట్లకు మిగతా చోట్ల కౌలురేట్లకు కొంచెం వ్యత్యాసంవున్న మాట విజమే. చిన్నచిన్న దేవాలయాలకు డబ్బు కొంచెం తక్కు వగా వస్తున్నమాట నిజమే. కావాలంటే శిస్తు కొంచెం తక్కువగా వున్నచోట్ల పెంచితే అర్థంవుందిగాని, ప్రత్యక్షంగాగాని, దొడ్డిదారినిగాని ఈ Act ద్వారా అక్కడ వున్నటువంటి రైతులను తొలగించడానికి పూనుకోవడం మాత్రం ఈ Tenancy Act కు విరుద్ధం అవుతుంది. ఈ రోజునవున్నటువంటి చట్టానికి విరుద్ధంగా పోకూడదు దానికి సరియైనటువంటి స్పష్టమయినటువంటి పద్ధతిలో ఒక provision పెట్టుకొని ఈ సమస్యను పరిష్కరించాలని నేను అడుగుతున్నాను. ప్రధానంగా ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి ఎక్కడ అయితే పెద్ద రైతుల చేతులలో ఈ భూములు వున్నాయో అటువంటి ధనిక భూస్వాములకు యివి కౌలుకు యివ్వవద్దని కోరుతున్నాను Auction system తీసివేయాలని చెపుతున్నాను. Auction పెడితే ఎక్కువ వస్తుందని మీరు అనవచ్చు. ఒక పెద్దవాడి చేతిలోకి వచ్చిన తరువాత ఆయన శిస్తు చెల్లించకపోతే department గాని trustees గాని చేసేది ఏమి లేదు కాబట్టి నేను చెబుతున్నటువంటిది ఏమిటి అంటే ఒక family holding కి మించినటువంటి పెద్ద రైతుకు ఎవరికి ఈ దేవాలయాల భూములు కౌలుకు యివ్వవద్దని రెండవది తోడక ఎవరయితే సేద్యం చేస్తున్నటువంటి పేదరైతులు వున్నారో అటువంటి

వారికి permanent గా ఈ దేవస్థానం వున్నంతకాలం వారు సాగుచేసుకొనేటటువంటి హక్కును యిస్తూ ఈ రోజున శిస్తు తక్కువగావుంది కాబట్టి దాన్ని కొంచెం పెంచ డానికి ఆలోచనచేసి ఆశిస్తును అతను చెల్లించునంతకాలం అతన్ని తొలగించకూడ దనేటువంటి పద్ధతిలో పెడితే ఈ సమస్య పరిష్కారం అవుతుంది దీనికి సరియై నటువంటి Provision Act లో తీసుకురమ్మని ప్రభుత్వాన్ని House లో కోరడం జరిగింది కాని Act లో వచ్చిన తరువాత దాన్నిగురించి స్పష్టమైనటువంటి provision కన్పించడం లేదు దాన్ని కొంచెం మార్చి ఒక సంవత్సరానికి బదులు 6 సంవత్స రాలు అని పెట్టి అంతటితో వదలివేశారు. ఈ రకంగా అస్పష్టంగా వుండడంవల్ల రేపుయింకా litigations, తగవులు మళ్ళీ eviction లు జరగడం అనేక సంవత్సరాలుగా సాగుచేస్తున్నటువంటి రైతులు ఈ Tenancy Act ప్రకారం మాకువున్న హక్కులు పోతున్నాయని ఆందోళన పడడం యివన్నీ వస్తాయి కాబట్టి అది ఏమీ లేకుండా చేయమని కోరుతూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ:—అధ్యక్షా! ఈ దేవాదాయ ధర్మాదాయాల బిల్లును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురాదలిచాను మన భారతీయులందరికీ కూడా దేవుడియందు నమ్మకం వుంది ఏదో కొంత మంది మిత్రులు మాత్రం దేవుడులేదని అంటూ వుంటారు ఈ దేవాలయాల పునర్నిర్మా ణానికి ప్రభుత్వం చాలా ఖర్చు పెడుతోంది. ఈ ఖర్చు చేయడంలో ఎక్కువ భాగం staff క్రింద ఖర్చు పెడుతోంది దేవాలయాల పరిపాలనకుగాను ఎక్కువ staff ను పెంచుతున్నారు తిరుపతి దేవాలయానికి ఒక లక్ష రూపాయలు ఆదాయం వస్తూవుంటే అదంతా కూడా staff నిమిత్తం ఖర్చయిపోతోంది కమీషనరు, డెపూటీ కమీషనరు, అసిస్టెంటు కమీషనరు, ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు, అసిస్టెంటు ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు అంటూ హోదాలు పెంచేయడంతో జీతాలు పెరిగిపోయి దానికి వచ్చిన లక్ష రూపాయల ఆదాయం వాళ్ల జీతాలకు సరిపోతోంది దేవాలయాల improvement మాత్రం జరగడం లేదు. అంచేత ఆ staff ఖర్చు తగ్గించడానికి ప్రభుత్వంవారు జాగ్రత్తగా పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను రాష్ట్రంలో చిన్నచిన్న దేవాలయాలనేకం వున్నాయి శృంగవరపుకోట తాలూకాలో పుణ్యగిరిఅని వుంది అక్కడ ఒక దేవాలయంవుంది. తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలనుంచికూడ ప్రజలు అక్కడకు వస్తూవుంటారు. ఆ దేవాలయం కుంటుపడిపోతున్నది దాన్ని ప్రభుత్వం తీసుకోలేదు. అక్కడి ప్రజలు ఏదో కొంత ఉత్సవాలూ అవీ చేస్తూ వుంటారు అటువంటి దేవాలయాలను ప్రభుత్వం తీసుకొని improve చేసి ప్రచారం చేస్తే మంచిది. ఆ ప్రాంత ప్రజలే కాకుండా నాలుగైదు జిల్లాలనుంచి కూడా ప్రజలు అక్కడకు వస్తూవుంటారు. మహాశివరాత్రికనుకుంటాను అటువంటి దేవాలయాలకు ఒక పరిపాలన లేదు, establishment లేదు ఉన్నచోట మాత్రం యింకా ఎక్కువ staff ను పెంచేస్తున్నారు. లేనిచోట అసలు లేదు అంచేత కొన్ని దేవాలయాలు కుంటుపడి, శిథిలమై పోతున్నాయి ప్రతిమానవుడికీ దేవుడిమీద నమ్మకం వుంది అంచేతనే మహాశివరాత్రులు, సంక్రాంతులు-యివన్నీ జరుగుతూ వుంటాయి. దేవాలయాలను ప్రభుత్వం పునరుద్ధరించాలి. దేవాలయాలమీద వచ్చే

ఆదాయం అంతా staff క్రింద ఖర్చు చేయకుండా కొంత వేరే దేవాలయాల పునరుద్ధరణకోసం ఖర్చు చేయాలి కమీషనరు వున్నచోట మళ్లీ ఆయన క్రింద ఎక్కువ staff ను వేయకుండా ఆ డబ్బు కొంచెమంది అప్పటినో, వినివాళ్లనో పెట్టి దేవాలయాల అభివృద్ధి నిమిత్తం ఆ డబ్బు వినియోగిస్తే బాగుంటుంది. అలా చేస్తే కొన్ని వందల దేవాలయాలు ప్రభుత్వం చేతిలో వుంటాయని నేను మనవి చేస్తున్నాను విజయనగరం దగ్గరలో సారిపల్లి గ్రామంలో భోగీశ్వరస్వామి దేవాలయం వుంది. కీర్తిశేషులు శ్రీ ఆలపాటి వెంకట్రామయ్యగారు దేవాలయాల మంత్రిగా వున్నప్పుడు నేను ఆ దేవాలయం గురించి వారికి తెలియచేశాను. దాని పునరుద్ధరణకు ఆరువేల రూపాయలు estimate వేశారు. వేసిన తరువాత ఒక కంట్రాక్టరుకు యిచ్చారు పూర్వం దాన్ని దేవతలే కట్టారో, మానవులే కట్టారో గాని ఆలయం మాత్రం చాలా బాగుంది అక్కడ నేనొక గంటసేపు కూర్చున్నాను. ఒక నాగశీర్షం వచ్చి ఆలయం చుట్టూ తిరిగి వెళ్లిపోయింది. అదంతా forest area విజయనగరానికి ఒక మైలున్నర దూరంలో చంపానది వుంది అక్కడ first class అయిన దేవాలయాలున్నాయి అవి పూర్వం ఏ దేవతలో నిర్మించిన దేవాలయాలు. ఎవరూ పట్టించుకోక అలాగే వుండిపోయాయి అక్కడి గ్రామస్థులు చెప్పారు- 'ప్రభుత్వంవారు పర్మిషను యిస్తే యిక్కడ ఉత్సవాలు, యాత్రలూ జరిపించాలని మేము అనుకుంటున్నాం' అని నేను గవర్నమెంటుకు వ్రాశాను. అప్పుడు చర్య తీసుకున్నారు తరువాత ఏమైందోగాని అది ఆపేశారు చంపావతి నది విజయనగరానికి చాలా దగ్గర. అక్కడ రామతీర్థం మొదలైన దేవాలయాలు కూడా వున్నాయి. రామతీర్థం చాలా మహత్తరమైన దేవాలయం. అది పూజ్యులైన శ్రీ పి. వి. జి రాజా గారిదనుకుంటాను. అటువంటి దేవాలయాలక్కడ యింకా వున్నాయి. అక్కడకు మహాశివరాత్రికి ఒక లక్ష మంది జనం వస్తారు సుమారు 25, 30 వేల రూపాయల ఆదాయం వస్తుంది. కాని improvement లేక తగ్గిపోతోంది. అది ప్రైవేటుదనో ఎంచేతనో ప్రభుత్వం తీసుకోవడం లేదు శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం, తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలనుండి జనం వస్తూవుంటారు మహాశివరాత్రికి జయపూర్ నుండి కూడా వస్తూవుంటారు కాని అదంతా ఫారెస్టు ఏరియా కొండల్లో వుంది. సీతారామ కళ్యాణ మందిరం కొండమీద వుంది. ఇటువంటివి ప్రభుత్వం తీసుకొని శ్రద్ధ చేస్తే ఆదాయం కూడా పెరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

సాధారణంగా ఈ దేవాలయాల భూములన్నీ ఏ భూకామందుకో లేకపోతే కంట్రాక్టరుకో పోతూ వుంటాయి పేదవాళ్లు కూడా దేవాలయాల రాబడికి ధనం ఇస్తున్నారు. కాని అవి వాళ్లకు అందుబాటులో లేవు. ఎంచేతవంటే ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరుగారు వారికి అందుబాటులో వుండరు; వాళ్లు వారితో మాట్లాడలేరు. కాబట్టి అవి ఏ భూకామందుకో, కంట్రాక్టరుకో, లేకపోతే ఒక బస్సు యజమానికో పోతూ వుంటాయి వారికి యివతల కొన్ని వందల ఎకరాల భూములున్నా, కొన్ని వందల బస్సులు వున్నా దేవాలయాల భూములే దున్నుకోవాలి. ఆదాయం అంతా వాళ్లే సంపాదించుకుంటారు. యిటువంటి భూములు పేదవారైన హరిజనులకు, ఇతర పేదవారికీ యివ్వండి. వారుకూడా శిస్తులు కడతారు పేదవారే శిస్తులు సక్రమంగా

కడతారు. పెద్దవాళ్లు ఎగవేస్తారు. కనుక పేదవారు, భయభక్తులతో వున్నవాళ్లు, దేవుడంటే నమ్మకం వున్నవాళ్లకే ఈ భూములు యిస్తే వాళ్లకు సహకారము యిస్తే కొన్ని వందల కుటుంబాలవారు జీవిస్తారనీ, దేవాలయాల ఆదాయం సక్రమంగా వస్తుంది అనీ నేను ప్రభుత్వంవారికి మనవి చేస్తున్నాను

తరువాత - ఈ దేవాలయాలన్నీ ప్రభుత్వం తీసుకోవడంలేదు ఈ దేవాలయాల భూముల తాలూకు రైతులు చాలా యిక్కట్లు పడుతున్నారు నీటి సరఫరా సరిగ్గా లేదు. గ్రామాదులకు బ్లాక్ డెవలప్‌మెంటుగాని, యితర మంచినీటి సదుపాయంగాని లేవు ఇటువంటివాటిని ప్రభుత్వంవారు తీసుకొని ఒక రెమిషను లాగా యివ్వండి ప్రభుత్వంవారు దేవాలయాల యొక్క ధర్మాదాయం దేవస్థానం వారికి యివ్వండి లేకపోతే యింకొకరికి యివ్వండి, అవన్నీ తీసుకొని ఆయా చెరువులను బాగుచేస్తే చెరువుల క్రింద వున్న రైతులు బాగుపడతారు ఇంకొక విషయం ప్రాంతీయ సంఘాలలోనూ, కమిటీలలోనూ, స్టేట్ కమిటీలలోనూ హరిజనులకుకూడా ప్రాధాన్యం యివ్వాలని కోరుతున్నాను Untouchbility పోయింది, సంతోషమే కాని అక్కడక్కడ objections వున్నాయి. కొన్నికొన్ని దేవాలయాల్లో హరిజనులను పోనివ్వడములేదు. అంచేత హరిజనులకుకూడా అవన్నీ సరిచేసుకోడానికి కమిటీలో representation యివ్వాలని ప్రభుత్వంవారిని కోరుతూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా, ఇది చాలా ముఖ్యమైన బిల్లు. గవర్నమెంటువారిని నిన్న అడిగితే లా కమీషను రిపోర్టు లైబ్రరీలో పెట్టాం అన్నారు అది చదువుకుందాం అంటే పైపుచేసిన దాంట్లో ఆరవకాపీ పెట్టారను కుంటాను. అంటే - శాసన సభ అన్నా, శాసన సభ్యులన్నా అంత ప్రాముఖ్యత యిచ్చి దీన్ని చదువు కోండి అంటున్నారు ప్రతి సభ్యునికి ఒక్కొక్కాపీ యిచ్చేది పోయి పెద్ద పెద్ద కాపీస్ చదువుకోడానికి వీలులేనివి లైబ్రరీలో పెట్టాం చదువుకోండి అంటే మరి ఈ బిల్లు మీద మేం ఏం చెప్పాలి, అసలు గతంలో ఏమి జరిగిందీ, లా కమీషను రిపోర్టు యొక్క ప్రాముఖ్యత ఏమిటి ?—బిల్లుముందుగా యిస్తే ఉపయోగం వుండేది. గవర్నమెంటువారు శాసన సభను యింత తక్కువగా చూస్తున్నారా, శాసనసభలో జరగాలనే అభిప్రాయంతోనే యిస్తున్నారా—ఎందుకు యిస్తున్నారో నాకు అర్థంకావడం లేదు ఇలాంటి బిల్లు విషయంలో వారు శ్రద్ధ తీసుకోకపోయినా వారు సభ్యులకు యిచ్చిన గౌరవం ఏమిటోకూడా నాకు అర్థంకావడంలేదు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—లైబ్రరీలో పెట్టిన copies చదవడానికే ..

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :—నేనువెళ్లి అది చూడడానికి ప్రయత్నం చేశాను. ఒక typed copy ఉన్నది. అదికూడా 5 th copy నో, 6 th copy నో అనుకొంటాను ఒకటే పెట్టారు, మరి ఇంత మంది సభ్యులు దానిని ఏట్లా చదువుకోవాలి, ఎప్పుడు చదువు కోవాలి,

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ .—అది విచారిస్తాను.

Sri Ramachandra Rao Deshpande —On a point of submission, Sir. It is an important bill coming up for discussion and the Law Commission report should be provided and circulated.

Mr. Deputy Speaker.—The other day the Minister was saying that it is a huge report.

Sri Ramachandra Rao Deshpande —Whether it is huge or not we have to participate in the discussion. Copies should at least be legible and should not be of the type kept in the library.

The Minister for Prohibition and Cultural Affairs (Sri M. R. Appa Rao) —We shall see that a few more copies are placed in the library

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు .—అధ్యక్షా. అవి ఈ వేళ జరుగుతున్నది. బహుశా అది ఈ వేళ పూర్తి చేయాలని అనుకొన్నారేమో.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ .—లేదు, ఎల్లుండికూడా ఉన్నది.

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు : —ఎల్లుండికూడా జరుగుతుందని అంటున్నారు. అయితే ఎప్పుడు పెడతారు మాకు ఎప్పుడు opportunity ఉంటుంది. First chapter ముఖ్యమైంది కాబట్టి, దాని copies అయినా ఎక్కువపెట్టి ఉంటె బాగుండేది. అదేమీలేకుండా ఊరికే మీరు చర్చించండి అంటె, ఇక్కడ కూర్చొని దానియొక్క విలువకూడా చూడకుండా చర్చిస్తే, అది ఏమీ ఉపయోగములేనటువంటి చర్చ అవుతుందని నా అభిప్రాయము.

Mr Deputy Speaker —I have asked to make certain arrangements. We will find out whether certain alternative arrangements can be made

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి ·—ఈ Hyderabad Endowments Regulations Act కూడాలేదు. నిన్న చెప్పాము కూడా. మరి Minister గారు ఏమీ చెప్పడం లేదు మరి అది library లో ఒక copy కూడా లేకపోతె. ఇంతపెద్ద చర్చలో ఎట్లా పాల్గొనగలుగుతాము.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు·—Sir C P. Ramaswami Iyer గారి Report కూడా అవసరం. వారు దేశమంతా తిరిగి దేవాలయాలమీద, Hindu Religious Institutions మీదవారుఒక పెద్ద report ఇచ్చారు. వారు 113 recommendations చేసినట్లు చెప్పుతున్నారు. అదంతా ఒక పెద్ద volume. అదికూడా ఎక్కడా లేదండి. అది library లో కూడా లేకపోతే, ఎలా చర్చ జరపాలి.

Sri A. Balarami Reddy:—It will be placed in the library shortly.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు·— రామస్వామి అయ్యరుగారు రిపోర్టుకూడా పెడతారా— సంతోషము.

శ్రీ కె గోవిందరావు —Law Commission Reportకూడా తీసుకువచ్చి table మీద పెట్టారు నేను చూస్తామనుకొంటే రెండు volumes ఉన్నాయండి. ఆ విధంగా అది last minute లో తీసుకువచ్చి పెడితే ఎట్లండి• పోనీ సాయంత్రం ఇంటికి ఇవ్వమంటె, ఇవ్వడానికి వీలులేదు, ఒకటే copy ఉన్నదన్నారు. Then how to study We must do some justice.

Sri Ramachandra Rao Deshpande —On a point of submission, Sir. Again I would like to draw your attention to the fact that the other statistics regarding endowments are not available for comparative study. I think it would be better if arrangements are made to make these available

Mr. Deputy Speaker —I shall find out whether it is possible to make available everything you want మొన్ననే చెప్పారు లైబ్రరీలో పెడతామని, పెట్టారు.

శ్రీ కె గోవిందరావు —పెట్టిన తరువాత కొన్నాళ్ల defer చేయండి

Mr Deputy Speaker —No, no, అదేమి లాభము

Sri Ramachandra Rao Deshpande —Members have to read them and take part in the discussion.

శ్రీ వావిలాల గోపాలక్రిష్ణయ్య·—బిల్లుకు సంబంధించిన మంత్రిగారు ఉండనే ఉన్నారు వారు చెప్పరాదా జవాబు Chief Minister గారు ఉన్నారు అక్కడ. వారికి చెప్పితే, వారు వినిపించుకోవడం లేదు వారు కాగితాలు చూచుకొంటున్నారు. వారేమైనా proxi Ministers.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్. — వారు చెప్పారంటె అది collective responsibility తో చెప్పినారండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలక్రిష్ణయ్య· —Collective responsibility కాదు మాకు కావలసింది. మాకు పుస్తకం వచ్చే responsibility కావాలండి

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్·—అది చెప్పారుకదా పెడతామని

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు —లైబ్రరీలో పెట్టించామండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీస్పీకర్ —ఒకటే copy ఉన్నదటండి అదికూడా fifth copyనో, sixth copy నో, typed copy, స్పష్టంగా కన్పడడం లేదనీ అంటున్నారు

శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు.— తెప్పించుకొమ్మని చెప్పామండి. Copy కూడా పెట్టించాము. కాని ఎన్నో కాపీ నేను చూడలేదు. I will look into it.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— శ్రీ సి పి. రామస్వామి అయ్యరుగారి రిపోర్టు కూడా పెట్టాలని అంటున్నారు.

Sri P.V. Narasimha Rao:—Yes.

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు — తెలంగాణా దేవాలయ Regulations బిల్లుకూడా ఒకటి ఉన్నది అదికూడా కావాలి.

శ్రీ పి వి నరసింహారావు — ఏవేవి కావాలో ఒక list ఇస్తే, అన్నీ పెట్టిస్తామండి, మా దగ్గర ఉన్నంతవరకు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ — ఇప్పటివరకు అడిగింది comparative studies of the other States. ఇతర States లో కూడా ఈ Endowments లో ఏమేమి జరిగింది, ఆ copies, Telangana Regulations, Sri Ramaswami Iyer's Report, Law Commission Report కూడా పెట్టిస్తే బాగుంటుందని.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు. — Select Committee Meeting లోగా ఇవన్నీ పెట్టించడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము ఈ Law Commission Report sixth copy కాకుంటే, first copy, second copy కావాలన్నా పెట్టిస్తాము.

శ్రీ పి సుబ్బయ్య — అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు అంతా చూచిన తరువాత Tenancy Act దీనికి apyly అవుతుందా లేదా అనేటటువంటిది స్పష్టంగా అర్థం కావడంలేదు. నేను చూచినంతవరకు, apply కావడంలేదని తెలుస్తున్నది అలా అయినట్లయితే చాలామంది బీద రైతాంగానికి అన్యాయం జరిగేటటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది. కాబట్టి Tenancy Act దీనికి applyచేసేటట్లుగా ప్రభుత్వము ఆలోచనచేయాలని కోరుతున్నాను. పోతే 91వ clause ఉన్నదండి అధ్యక్షా, దాంట్లో encroachment అంతాకూడా evict చేసేపరిస్థితి వచ్చింది దానివలన మన Courtsకుపూర్తి పని ఉంటుంది అన్నమాట. ఎందుకంటె, చాలా గ్రామాలలో దేవాలయాలకు సంబంధించిన భూమి అంతాకూడా గ్రామాలకు చాలా దగ్గరగా ఉంటుంది. కాబట్టి దానిని ఆక్రమించుకొని ఇళ్లుకట్టుకొని వున్నారు మార్కాపురంలో చెన్నకేశవస్వామి దేవాలయానికి సంబంధించినటువంటి 10 ఎకరాల భూమిలో ఆ గ్రామం పెరుగుతూ దాదాపు అయిదారువందల ఇళ్లు ఆ భూమిలో కట్టారు, ఇప్పటికి 20 సంవత్సరాలనుంచి. 91వ clause ప్రకారం చూచినట్లయితే, వాళ్లందరినికూడా అక్కడనుంచి evict చేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. అట్లాంటి పరిస్థితి అక్కడనేకాదు, చాలా పట్టణాలలో ఉన్నది కాబట్టి ఎక్కడైతే ఈ భూములను ఆయా ప్రాంతాలలో ఉండేవాళ్లు occupy చేసుకొని, చాలా సంవత్సరాలుగా ఉన్నారో, దానిని వళ్లకు market value ప్రకారంగా ఇచ్చేదానికొరకు ప్రభుత్వము నిర్ణయం తీసుకోకపోతే, దీనిని గనుక apply చేసేటట్లయితే, మన కోర్టులకు చాలా work ఉండేటటువంటి పరిస్థితి వస్తుంది కాబట్టి దీనిని ప్రభుత్వము చాలా తీవ్రంగా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. పోతే, చాలాచోట్ల పూజార్లే దేవునికి ఎదురు తిరగడం, పూజారి అసలు ఆ భూమి నాది, దేవుడిది కాదు అని కోర్టుకు పోవడం జరుగుతున్నది ఈ విధంగా చాలాచోట్ల, దేవుడికి హక్కు ఉండేటటువంటి భూములకు వ్యతిరేకంగా పూజార్లు courts కు పోవడం జరుగుతుంది ఆ విధంగా పోయినప్పటికీకూడా, వాళ్లపైన ఎలాంటి చర్యతీసుకోకుండా వాళ్లను అట్టేపెట్టడంకూడా చాలాచోట్ల జరుగుతున్నది God and Satan అనేవిధంగా వాళ్లు ఉన్నారు. పూజార్లు దేవునియొక్క హక్కుకు వ్యతిరేకంగా, భంగకరంగా వ్యవహరించినప్పటి

కినీ, వారిపైన మనము చర్యతీసుకోవడంలేదు మార్కాపురంలో ఈ భూమికి సంబంధించినటువంటి ఒక పూజారి అసలు ఈ భూమి దేవునిదికాదు, నాది అని కోర్టుకు పోయాడు దేవునిది అని hold చేసినారు కోర్టు అయినప్పటికికూడా, అతను appeal కు పోయి మరీ పూజారిగా అక్కడ పనిచేస్తున్నాడు అందువల్ల ఎక్కడ యితే పూజార్లు దేవునియొక్క హక్కుకు భంగకరంగా ఉన్నారో అక్కడ వారిపైన సరియైన చర్యతీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను

పోతే, ఈ చట్టములో దేవదాసికి సంబంధించినటువంటిది తెచ్చారు అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రములో చాలావరకు దేవదాసీ ఇనాములంతాకూడా పట్టాలు అయినాయి, వారు అమ్మకొన్నారు, వెళ్ళిపోయినారు కనుక మరి ఎక్కడ దేవదాసి ఇనాములు ఉన్నాయో, మరి యీ క్లాజు ఎవరికి వర్తింపజేయాలో నాకు అర్థంకావడంలేదు ఎన్నో కేసులుకూడా వచ్చినాయి కోర్టులలో. దేవదాసి ఇనాములకు పట్టాలు అయిపోయి నాయి, అమ్మకొన్నారు కనుక ఈ క్లాజు ఇక్కడ ఎందుకు పెట్టవలసివచ్చిందో నాకు అర్థంకావడంలేదు దానిని తిరిగి పునరాలోచించవలసిన అవసరం ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను. దేవాలయాలలో యీ రోజు ఉన్నటువంటి పవిత్రత అంతాకూడా చెడిపోవడానికి కారణం అక్కడ వుండేటటువంటి పూజార్లు, దేవాలయాలలో ఉండే పరిస్థితులు అని చెప్పకతప్పదు చాలామందికి నమ్మకం వున్నవారికికూడా నమ్మకం పోవడానికి కారణం ఏమిటంటే, ఆయా దేవాలయాలలో పూజార్లు అనుసరించే అవినీతి కరమైన, విచారకరమైన పనులు, ఆయా దేవాలయాలలో జరిగేటటువంటి మోసపు పద్ధతులు, ఇవే కారణమని చెప్పవలసియుంటుంది వీటన్నింటిని సవరించకుండా ఉంటే, నమ్మకం వున్నవారికికూడా నమ్మకం పోయేటటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. చాలా దేవాలయాలలో ప్రసాదాలుకూడా అమ్మకొంటున్నారు, ఊరికే పెట్టవలసినటు వంటిది. ఇది మనకు తెలియని విషయంకాదు చాలా పెద్ద ఆదాయాలు వచ్చేటటు వంటి దేవాలయాలు ఉన్నాయి-తిరుపతి, సింహాచలం, శ్రీశైలం, ఇటువంటివి మహా రాష్ట్రంలో పండరీపురం దేవాలయంలో వచ్చేటటువంటి ఆదాయంలో చాలాభాగము అక్కడ orphanage ఒకటి పెట్టి దానిని నడపడానికి వినియోగిస్తున్నారు దాంట్లో చాలా బ్రహ్మాండమైన కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయి కాని, ఇక్కడ మన తిరు పతి దేవాలయందగ్గర అటువంటి orphanage లేదు. అట్లాగే సింహాచలంవద్దకూడా లేదు. మరి "Service of humanity is due service to God" అని అక్కడ చాలమంది వికలాంగులు, అనాధులు ఇతరులు చాలామంది రక్షింపబడవలసినటువంటి వారు ఉన్నప్పుడు, వారిని orphanage లో చేర్చి ఈ దేవాలయాలలో వచ్చేటటువంటి ఆదాయం అంతాకూడా వాళ్లపైన ఖర్చుపెట్టడం చాలా సబబుగా ఉంటుంది. కాబట్టి ఆదాయం వచ్చేచోట ప్రభుత్వం అలాంటి orphanages పెట్టితే బాగుంటుంది పండరీ పూర్ మోడల్‌లో జరిగితే చాల బాగుంటుంది. నేను స్టూడెంటుగా ఉన్నప్పుడు పోయివచ్చాను. అక్కడ బ్రహ్మాండంగా జరుగుతోంది

ఈ బిల్లులో అప్పీల్స్ విషయంలో చాలా loose గా wording వున్నది ఒక రైతు దేవునికి వ్యతిరేకంగా నాకు adverse possession వచ్చిందని అంటున్నాడు. వాస్తవంగా దేవునిపేరిట పట్టా ఉన్నప్పటికీకూడ రైతు తన స్వంత హోదాలో

దాదాపు 40, 50 సంవత్సరాలుగా ఆ భూమి చేసుకుంటూ ఉంటే అతనిని ఏ చట్టం ద్వారా evict చేయాలో అర్థంకావడంలేదు 12 years to adverse possession అనేది దేవాలయాలకు వర్తిస్తుంది 50, 60 ఎకరాలు ఎప్పుడో లీజుకు తీసుకొని చేస్తున్నవారికి ఇప్పుడు దేవాలయానికి వ్యతిరేకంగా, adverse possession వచ్చిందంటున్నారు ఇప్పుడు Law Commission సవరించినట్లయితే 12 సంవత్సరాలు కాబట్టి వారిని ఎలా భూములనుంచి వెళ్ళగొట్టి వాటిని దేవాలయాలక్రిందకు తీసుకువస్తారో అర్థంకావడంలేదు చిన్నరైతులు ఎవరైనా తీసుకుంటే టెనెన్సీ ఆక్టు అప్లయి కాదు, ట్రస్టీ వస్తే వెళ్ళగొట్టవచ్చును. ఉంచవచ్చును అని ప్రొవిజన్సు ఉన్నవి కాని ట్రస్టీలుగా ఉంటూ 50, 60, 70 ఎకరాలు వారిక్రింద పెట్టుకొని అనుభవిస్తూ దేవునికి ఏదో కొద్దిగా తమకు ఇష్టంవచ్చినది ఖర్చుపెట్టుతూ దేవునికి వ్యతిరేకంగా adverse possession వచ్చిందంటూ — —

శ్రీ పి వి నరసింహారావు:—ట్రస్టీగా ఉన్న తరువాత adverse claim లేదు. He cannot have any adverse claim.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—కౌలుదారులము మేము, ట్రస్టీలముకాము, adverse possession వచ్చింది అని చెప్పినవి చాల ఘటనలున్నవి అటువంటివారిమీద ఏమి చర్య తీసుకుంటారు ? కోర్టులకుపోతే 12 years కు adverse possession వస్తుంది. ఏదైనా saving clause పెట్టుతారా ?

శ్రీ పి వి. నరసింహారావు —ట్రస్టీ అంటే — "Either trustee himself or any person who claims under him cannot"—ఆ సెక్షన్ వచ్చినప్పుడు క్లాజువారీ చర్చలో ఆ ఇబ్బందులు తొలగించి కట్టుదిట్టముచేయుటకు గౌరవ సభ్యులు చెబితే తప్పకుండ ఆలోచిస్తాము

శ్రీ పి సుబ్బయ్య —ఈ చట్టంక్రింద appeals, suits వగైరా విషయమై కేంద్రీకరించి పనిచేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఆస్తులు లేకుండాఉంటే దేవాలయాలు సక్రమంగా ఉండవు ఆస్తులు ఉండి సక్రమంగా ఆదాయం రాబట్టగలిగితేగాని ఈ institutions నడవవు దానికోసం పగడ్బందిగా చేసేట్లు ఈ క్లాజులో ఉండాలి. దీనికి సంబంధించినంతవరకు ఆ సెలెక్టు కమిటీవారి అభిప్రాయాలు ఏమిటో మాకు యిస్తే బాగుండేది. అది లేనందువలన టెనెన్సీ ఆక్టు దీనికి అప్లై అవుతుందో లేదో అర్థం కావడంలేదు దాని విషయం స్పష్టంగా తెలియాలంటే వారి అభిప్రాయం. దాని కాపీలు మాకు ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను.

చారిటబుల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్సు ఉన్నవి. వాటికి సంబంధించిన ఆస్తులు భూములు ఎవరో దానంగా ఇచ్చారు. ఆ దాతలయొక్క కుమాళ్లు, వారసులు ఉంటారు. వారు ఆ దానంయొక్క purpose పోయిందని ఆ ప్రాపర్టీని స్వంత ప్రాపర్టీగా వ్యవహరిస్తున్నారు. ఆ పరిస్థితులు కూడ జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలి. వీటన్నింటి పరిశీలనకు charitable endowments ఆస్తిపాస్తుల విషయమై — ఏ ఏ దేవాలయానికి ఎంత ఆస్తి ఉన్నది. ఎంత ఖర్చు చేస్తున్నారు. ఆస్తి ఎవరిక్రింద ఉన్నది. ట్రస్టీ ఎవరు.

ఆ వివరాలన్నీ తెలుసుకొనుటకు గవర్నమెంటు అఫిషల్సుతోనైనా ఒక కమిటీ వేస్తే బాగుంటుంది అన్ని విషయాలు తెలుసుకొనుటకు లీగల్‌గా ప్రొసీడ్ కావడానికి వారు యిచ్చే రిపోర్టును బట్టి వీలవుతుంది కనుక వెంటనే అటువంటి కమిటీని వేయాలని కోరుతున్నాను.

ఈ దేవాలయాలలో ధర్మదర్శనం చాలచోట్ల లేదు మేము మహానంది పోయినపుడు ఉదయం దర్శనానికి టికెట్ తీసుకోవాలన్నారు పేదవారైనప్పటికీ టికెట్ లేనిదే లోపలకు రానివ్వము—అన్నారు వారికి ఎప్పుడో సాయంత్రం ధర్మదర్శనం ఉంటుందన్నారు చాలదూరం నుంచి పేదవారు వచ్చినప్పుడు డబ్బులు ఉండకపోవచ్చు, ఉదయంపూట కూడ ధర్మదర్శనం ఏర్పాటు చేయాలి.

దేవస్థానాలలో స్టాఫ్‌ను గవర్నమెంటు సర్వెంట్సుగా పరిగణించాలి డబ్బు ఎక్కువయినా ఫర్వాలేదు ఇప్పుడు ఫండ్స్ మిస్ అప్రొప్రియేషన్ ఎక్కువగా ఉన్నది ఆడిట్ కూడ పగడ్‌బందీగా జరిపితే లూప్‌హోల్సు ఉండవు

శ్రీ ఎస్ రామస్వామి చౌదరి (వేమూరు) — అధ్యక్షా, ఇదివరకు ఉన్న చట్టమును సవరించటము అవసరము అయినది అందువల్లనే మన మంత్రివర్గం యీ సవరణ చేస్తున్నది. నిశ్చయముగా యీ యాక్టు రాకముందు యీ దేవాలయములు ఎంత దుస్థితిలో ఉన్నవో చెప్పటానికి వీలులేదు. 1927 లో మొదట యీ యాక్టు వచ్చింది. అంతవరకు దాదాపు దేవాలయాలన్నీ నామ రూపాలు లేకుండా నశించే స్థితి అయిపోయింది. ఆస్తులన్నీ అర్చకుల చేతుల్లో ఉన్నవి ఆ అర్చకులు ఆ భూములు ఆక్రమించుకొని పంటలు తినటం తప్ప, దేవాలయాలకు దమ్మిడీ ఖర్చు పెట్టబడలేదు. యాక్టు వచ్చిన తర్వాత దేవాలయాల స్థితి మారిపోయి, కొత్త కళ వచ్చి, గ్రామాలకు చక్కని కళ తెచ్చి "దేవుడు ఉన్నాడు, ఫరవాలేదు" అని భావించే అవకాశం కలుగజేసి దేశంలో భక్తి ప్రపత్తులు పెంపొందింపజేసినందుకు చాలా సంతోషము. రామదాసు, త్యాగరాజు మొదలగు భక్తిపరులు పుట్టి ఆంధ్రజాతిని, ఆంధ్రదేశాన్ని హిందూమత భక్తిప్రపత్తులుగా చేసి ఎంతో అభివృద్ధికి తేవటం జరిగింది. మొట్టమొదట హిందూదేశంలో – ఆర్యవర్తనములో, ఉత్తర హిందూస్థానములో ఎక్కువ భక్తి ఉన్నదని అనుకొంటాము కాని భారతదేశములో మొట్టమొదట దేవాలయముల యాక్టు తెచ్చినది మన మద్రాసు రాష్ట్రప్రభుత్వము, మద్రాసు రాష్ట్రము ముందంజ వేసింది. అందువల్ల మద్రాసు రాష్ట్రాన్ని చూసి ఇవాళ అఖిల భారత ప్రభుత్వము రామస్వామి అయ్యర్ కమిటీని వేసి ఒక రిపోర్టును తయారు చేయంటే—వారు దేశమంతటా తిరిగి, అన్ని ప్రాంతాలు తిరిగి చక్కని రిపోర్టు తయారుచేశారు. ఆ రిపోర్టు మన మంత్రివర్యులు సెలక్టు కమిటీ నాటికి అందజేస్తామన్నారు. ఇటువంటి యాక్టు ఏర్పడటం చాలా అవసరము ఎండోమెంట్స్ స్వంతానికి ఉపయోగించుకొని పెద్దపెద్ద ఆస్థిపరులు అనుభవిస్తూ, సరిఅయిన మొత్తాలు దేవునికి చెల్లించకుండా ఉన్న కేసులు అనేకం ఉన్నవి అటువంటి లోపాలను యీ బిల్లు తీర్చి, దేవాలయాల అభివృద్ధికి తోడ్పడుతుందని ఆశిస్తున్నాను. మనం ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వం క్రింద ఉన్నప్పుడు—నేను హరిజన సేవా సంఘం తరఫున

ట్రావెన్‌కూర్ స్టేటు వెళ్ళే భాగ్యం కలిగింది. అక్కడి దేవాలయములు చూస్తే-ఆ దేవాలయముల దగ్గరకుపోయిన ప్రతివాడికి భక్తిప్రపత్తులు వాటంతట అవే కలుగుతాయి సత్యము, ధర్మము అనుసరించాలి, పాపకార్యాలు చేయకూడదు-అవన్నీ జ్ఞాపకం వస్తాయి. అక్కడి దేవాలయాలను ఎంతో పరిశుభ్రంగా అట్టి పెడతారు. దేవున్ని ఎంతో చక్కగా అలంకరిస్తారు. దేవాలయాలలో చక్కని పూజలు చేసి, చక్కని మంత్రాలు చెప్పి, హిందువులందరిని ఆకర్షించేటట్లు చేస్తారు. త్రివేంద్రం దేవాలయములో ప్రతిరోజు ఐదువేల మంది బీద విద్యార్థులకు భోజనము పెడుతున్నారు. నిజంగా అది చూస్తే చాలా పరమానందము అయినది. ఇటువంటి వసతులు మన ప్రాంతంలో కూడ ఎప్పుడు ఏర్పడుతాయా? అని నాకు అనిపించింది. మనకు పెద్దపెద్ద దేవాలయాలు, తిరుపతి, సింహాచలం, పొన్నూరులాంటివి అనేకము ఉన్నవి. ఆ మోస్తరుగా యీ దేవాలయాలలో బీదవిద్యార్థులకు అన్నదానము చేసి, విద్య పెంపొందింపజేసే అవకాశం మన ప్రాంతంలో కూడ ఎప్పుడు వస్తుందా అని ఎదురు చూశాము. కొంతవరకు తిరుపతిలో దేవస్థానంవారు హెచ్చు డబ్బు వెచ్చించి చక్కని కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయము పెట్టి విద్యాప్రబోధము చేస్తున్నందుకు చాలా సంతోషము. తిరుపతిలో కలవారికే-స్థితిపరులకే-వసతులు సౌకర్యాలు ఏర్పడుతున్నవి. సంతోషమే; దానిని కాదనము. కాని వారికంటె ఎన్నో రెట్లు సామాన్య ప్రజలు అక్కడకు వస్తున్నారు వారు తలదాచుకొనటానికి చోటులేదు. ఎండకు ఎండి, వానకు తడిసి ఎంతో బాధపడుతున్నారు. అక్కడికి వచ్చే సామాన్య జనులకొరకు షెడ్స్ వేయించి, తలదాచుకోటానికి వసతి కల్పించి, సామాన్య ప్రజలకు సంతోషము కలుగజేసి, వారి బాధలు తీర్చవలసిందిగా ఆ దేవస్థానం కమిటీ వారిని, మంత్రివర్గాన్ని, మా ముఖ్యమంత్రి బ్రహ్మానందరెడ్డిగారిని కోరుతున్నాను. ఈ దేవాలయాల ధనం ఖర్చుపెట్టి అనేక పాఠశాలలు పెట్టాలి. వేద పాఠశాలలు, సంస్కృత పాఠశాలలు, ఆగమ పాఠశాలలు పెట్టి దేశంలో చక్కగా భక్తి ప్రపత్తులు, విజ్ఞానం కలుగజేయాలి. అసలు మన హిందూమతం కొంత కాలానికి లేకుండాపోతుందేమోనని అనిపిస్తున్నది. ఎందుకంటె-యీ రోజున ఆ సంస్కృతము, వేదాలు చదివేవారు లేకుండాపోతున్నారు. వాటికి ఆదరణ లేకపోవటంవల్ల అందరూ ఆ చదువు మానివేసి కళాశాలలకు, యూనివర్శిటీలకు వెళ్లి చదువుకొని భక్తి గడుపుకొనే పరిస్థితి ఇవాళ భారతదేశంలో ఏర్పడింది. ఉత్తరహిందూస్థానంలో హరిద్వారంలో చూస్తే-అక్కడ ప్రతిదినం గంగానదీ తీరాన వేలకొలది భక్తులు కూర్చుని పాటలు పాడుతూ, ఎంతో చక్కగా భక్తిప్రపత్తులు కలుగజేస్తూ తన్మయులను చేస్తారు. అక్కడ ఉన్నంతసేపూ భగవంతునితో లీనమైపోతాము. ఇంకొక అన్య చింతన ఉండదు. భక్తిప్రపత్తులమైపోయి ఎంతో అద్భుతంగా భగవంతునితో లీనమై పోతాము. అమృతసర్‌లో సిక్కుల దేవాలయం-సువర్ణదేవాలయం-ఉంది. ఆ దేవాలయంచుట్టూ కోనేరుగట్టు వెంబడే వందలకొలది భక్తులు కూర్చుని చక్కని గానం చేస్తూఉంటారు. భగవత్‌ప్రపత్తి, భక్తిప్రపత్తితో కూడిన ఆ భక్తిప్రబోధలు, కీర్తనలు వారు పాడుతూ ఉంటే ఎంతో అద్భుతంగా అక్కడ కూర్చుండిపోయి వినాలని అనిపిస్తుంది. అటువంటి ఏర్పాట్లు మన ఆంధ్ర దేశంలో పెద్ద క్షేత్రాలలో ఏర్పాటు

చేసి ఆంధ్రజాతినంతా భక్తిప్రపత్తులతో కూడుకొనేటట్లు చేసి, మనమంతా నీతి న్యాయం ధర్మం చేయాలని భగవత్‌భక్తులుగా ఉండాలని, పాపకార్యాలు చేయకూడదని ప్రబోధము కలుగజేయమని నేను దేవాలయాల కమిటీలవారినందరిని ప్రాధేయ పడుతున్నాను. కొన్ని దేవాలయాలు ప్రయివేటు వ్యక్తులవి ఉన్నవి అంతకంటె దారుణం మరొకటి లేదు వారి తాతలో ముత్తాతలో కట్టించిపోయిన దేవాలయాలు అవి. వాటిని తర్వాత వారందరు శాశ్వతంగా అనుభవించవలసిన అవసరంలేదు ఆసలు యీ దేవాలయాలు నిర్మించినవారంతా, చక్కని ఏర్పాట్లు చేసి దేవునికోసం ఆస్తి అంతా ఉపయోగించి ధర్మాలుచేసి పోయారు. తరువాత, వారి సంతానం వచ్చి, ఆ దేవునికి ఏ కొద్దో ఖర్చు పెట్టి, మిగిలినది అంతా స్వయంగా భోజనం చేస్తున్నారు ఇటువంటి లోపాలు పోవటానికి యీ చట్టంలో చక్కని ఏర్పాట్లు చేయబడతాయని నేను ఆశిస్తున్నాను దేవాలయ అర్చకులు ట్రస్టీలు ఉన్నారు దేవాలయానికి పోగానే దేవుడు ప్రత్యక్షం అయ్యేటట్లు ఆ భక్తిప్రపత్తులు మనలో కలిగేటట్లు ఆ అర్చకులు కలుగజేయటంలేదు వచ్చే డబ్బులో తమ షేర్ ఎంత వస్తుందా అనే ఆలోచనలో ఉన్నారు ప్రజలకు భక్తిప్రపత్తులు కలుగజేసి, దేవుడు ఉన్నాడనే ఆస్తికత్వాన్ని కలుగజేసి అర్చకులు భక్తిని పెంపొందింపజేయాలి అర్చకులకు విధిగా పరీక్షలుపెట్టి ఆగమశాస్త్రాలు నేర్చుకొన్నవారినే అర్చకులుగా, ట్రస్టీలుగా అట్టెపెడతామని చెప్పండి ఒక సంవత్సరం ఆరు నెలలు టైమ్ ఇవ్వండి. ఆ ఆగమశాస్త్రాలు నేర్చుకొని పూజలు జరపటానికి వారికి శక్తి ఉంటేనే వారిని అట్టిపెంట్టండి. లేకపోతే వారిని తీసివేయండి దేవాలయాల్లో ఉత్సవాలకు హరికథలు చెప్పించి, భక్తిప్రపత్తమైన నాటకాలు వేయిస్తే, దేశంలో భక్తి ప్రబలుతుంది ప్రజలు నీతిపరులు అవుతారు. ఏరియాకమిటీలు ఆయా దేవాలయాలలో ఉత్సవాలకొరకు కొంత డబ్బు మంజూరు చేయమంటే, ఆ అసిస్టెంట్ కమీషనర్ చేయరు. చాలా కొద్ది మొత్తం మాత్రమే ఇస్తారు భక్తిపోతున్నది. దేవున్ని మరచిపోతున్నారు; అటువంటి పరిస్థితులలో ఉత్సవాలకు, ఇటువంటి కాలక్షేపాలకు ఇచ్చే డబ్బు హెచ్చు చేయమని నేను ఎన్నోసార్లు అసిస్టెంట్ కమీషనర్‌కు చెప్పాను. సరే అంటారుగాని, యధాప్రకారం బడ్జెట్‌లో కొద్దిమొత్తం వేసి పంపిస్తారు. అటువంటివి లేకుండా ఆ ట్రస్టీలు కోరిని మొత్తాన్ని ఇచ్చి, ఇటువంటి సత్కార్యాలు చేసి జాతిని భక్తిప్రపత్తులనుగా చేయటానికి అవకాశం కలుగజేయమని నేను కోరుతున్నాను. దేవాదాయశాఖలో ఉద్యోగులు చాలామంది అవుతున్నారు. కమీషనర్ ఉన్నారు. మళ్లీ డిప్యూటీ కమీషనర్ ఎందుకు? కొన్ని అధికారాలు అసిస్టెంట్ కమీషనర్స్‌కు ఇచ్చి, వారిచేత అధికార నిర్వహణ చేయిస్తే మనకు కొంత డబ్బు మిగులుతుంది. ఏరియాకమిటీలు తీసివేయాలని యీ బిల్లులో ఉండటం విచార కరము. ఏరియా కమిటీలు పోయినట్లయితే అక్కడ అంతా దేవాలయాల సిబ్బంది అధికారులే పెత్తనం వహిస్తారు వారికి దేశంలో ఏమి జరిగేది అక్కరలేదు. ప్రజల వాంఛితాలు వారికి తెలియనక్కరలేదు. వారు జీపుకార్లలో వచ్చి, తమ అధికారాలు చెలాయించిపోతూఉంటారు. కాబట్టి ఏరియాకమిటీలు తప్పకుండా అట్టేపెట్టమని మనవిచేస్తున్నాను. ఏరియాకమిటీలు ఉంటేనే ప్రజలకు సంబంధించిన ప్రతినిధులు అక్కడ ఉండి, పరిపాలన చేసి, కొంత న్యాయం ధర్మం చేస్తారు. కమీషనర్ దగ్గర

నుండి ఇన్స్పెక్టర్ లెవెల్ వరకు-మతవిద్య, సంస్కృతవిద్యలో కొంత ప్రవేశంకలిగి, హిందూమతం ఏమిటో తెలుసుకోటానికి శక్తి కలిగినవారినే యీ ఉద్యోగులుగా ఏర్పాటు చేస్తే నిశ్చయంగా యీ దేవాలయాల పరిపాలన ఇంత అక్రమంగా పోదు గ్రామాలలో చిన్న చిన్న దేవాలయాలకు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్స్ ఉన్నారు. ఎవరైతే సంస్కృతం నేర్చుకొంటారో, ఎవరైతే చక్కని శ్లోకాలు పాడుతారో, ఎవరైతే భక్తిప్రపత్తులతో ఉంటారో అటువంటివారికి—యీ ఉద్యోగాలు దొరికే అవకాశం కలిగిస్తే మనదేశంలో ఇంకా భక్తిప్రపత్తులు పెరుగుతాయి. భగవద్గీతలో ప్రతి సంవత్సరం పరీక్షలు పెట్టి భగవద్గీత చక్కగా చదవగలిగినవారికి బహుమతులు ఇచ్చే ఏర్పాట్లు చేయమని యీ దేవాలయాలకమిటీలను, కమీషనర్ గారికి యీ మంత్రివర్గాన్ని కోరుతున్నాను. అట్లాగే Tenancy Act ఉన్నది దానిని కూడ apply చేయాలని కొంతమంది మిత్రులు చెపుతున్నారు. కేరళదేశం నిన్నటివరకు ఎవరిక్రింద ఉన్నది? నంబుద్రిపాది రాజ్యం అది. ఆ నంబుద్రిపాది రాజ్యంలోకూడ దేవాలయాల ఆస్తులకు అది వర్తింపకుండా చేశాడు దేవాలయాల ఆస్తులకు Tenancy Act apply చేస్తే ఆంధ్రదేశంలో దేవాలయాలు మూడువంతులు మూసివేయవలసివస్తుంది. అసలు ఉన్న ఆదాయమే తక్కువ. పెద్ద పెద్ద ఆదాయాలు వచ్చే దేవాలయాలు ఏకోద్దో ఉన్నాయి. అటువంటప్పుడు దేవాలయాల ఆస్తులకు Tenancy Act apply చేయడం చాల అన్యాయం. హిందూమతం దాదాపుగానశించే అవకాశాలు కలుగ జేయవద్దని, నంబుద్రిపాదిని ఆదర్శంగా తీసుకొని దేవాలయాలకు Tenancy Act apply కాకుండా ఉండే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను దేవాలయాల యొక్క భూములను సామాన్యరైతులకు, 10 ఎకరాలలోపు ఉన్నరైతులకే యివ్వమని కోరుతున్నాను.

Sri K Govinda Rao —On a point of Information, Sir కేరళలో నంబుద్రిపాద్ మంత్రివర్గం Tenancy Act ను దీనికివర్తింపచేయలేదని అన్నారు. అది Tenancy Act కాదు Land ceiling Act Agrarian Bill గురించి చెప్తున్నారు. ఇప్పటికే మన Tenancy Act వర్తించబడింది. There is no doubt about that question.

శ్రీ ఎస్ రామస్వామి చౌదరి.—పెట్టుకోడానికి అవకాశం ఉన్నది. అట్లా చేస్తేనే దేవాలయాలు ఉంటాయి హిందూమతం ఉంటుంది. కనుక అట్లా apply చేయవద్దని ప్రార్థిస్తున్నాను 1,000 రూపాయలు 2,000 రూపాయల ఆదాయం వచ్చే ప్రతిదేవాలయంలో ప్రతిరోజు పురాణ కాలక్షేపం పెడితే బాగా ఉంటుంది. దేశంలో భగవంతుడు ఉన్నాడు. హిందూమతం యింకా బ్రతికిఉన్నదనేది మరచి పోకుండాచేసి. హిందూమతాన్ని గురించి వివేకానందస్వామి ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలలో చాటి, హిందూమతం గొప్పదనాన్ని చెప్పి రామకృష్ణ దేవాలయాలు కట్టించి ఇప్పటికీ హిందూమతం యింతగొప్పదని ప్రపంచం అంతా ఆశ్చర్యపడేటట్లుగా చేశాడు. అటువంటి హిందూమతాన్ని కాపాడాలంటే శాశ్వతమైన చక్కని ఏర్పాట్లు ఈ Act లో చేసి హిందూమతాన్ని కాపాడి హిందూజనులను భక్తి ప్రపత్తులనుచేసి ముముక్షువులుగా సత్యధర్మ నిరతులుగా చేయాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను. ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు అధ్యక్షులకు నమస్కారములు.

శ్రీ వందేమాతరం రామచంద్రరావు:—అధ్యక్ష మహాశయా, ప్రభుత్వం యొక్క thinking ను గురించి నేను చెప్పదలిచాను. ఈ బిల్లుపేరు Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions Bill, 1965 అని ఉన్నది. వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఒక చక్కని మాట చెప్పారు. కాని ఆయన angle of vision వేరు నేను యింకో Angle of visio తో చెప్పదలంచాను. హిందు అనే శబ్దం ఈ బిల్లు ప్రకారం అది ఒక religious term క్రింద పరిగణించినట్లు తెలుస్తున్నది. నేను స్పష్టపరచదలిచాను Hindu is not a religious term. హిందు అనే శబ్దం దానికి genesis ఏమిటంటే సింధు అనే శబ్దంనుంచి వచ్చింది సింధునదీ తీరంలో నివశించేవారందరు సప్తసింధువులను ప్రాచీనకాలంలో వారిని ఆపేరుతో పిలిచేందుకు పరిపాటిక్రింద ఉన్నది 'స' 'హ' క్రింద మారడం మనం చూస్తున్నాము. హప్త సప్త అనేశబ్దాలు మీకుతెలుసును. ఆ చర్చలోకి పోయి సమయాన్ని వృధాపరచలేను. 'స' 'హ'గా మారి సింధు అనేది హిందుగా మారిందని ఈ సప్త సింధుదేశంలో నివసించే వారందరిని హిందువులో సింధువులో అని పరిగణించబడుతున్నారు ఇప్పుడు దానినే హిందూ అనే శబ్దానికే ఒక religious colour యివ్వడం అనేది తప్పు. అలా యివ్వకూడదని నా ప్రార్థన. అలా యిచ్చినట్లయితే ఇది బహుశః మన secularism నకే వ్యతిరేకం ఏమోనని వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు అన్నారు వారి వాదంలో కొంత force లేకపోలేదు. సుబ్బారావుగారు దానితోపాటు లింగాయతులు అనేశబ్దంకూడ దానిలో add చేస్తే బాగా ఉంటుంది అన్నారు. ఇది ఎందుకు మనకు? హిందు శబ్దాన్నే delete చేస్తే అది అందరికి అనువర్తింపచేసేటట్లు చేస్తే బాగా ఉంటుందిగదా? హిందుశబ్దం religious term కానప్పుడు Hindu religious అంటే ఎవరైన దానిని నిర్వచించగలుగుతారా? అని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. Government కు సంబంధించిన వారైనాసరే యింకెవరైన సరే వాళ్ళందరికి నా ప్రశ్న హిందూమతం అనేది ఒకటి ఉన్నదా? మనలో శాక్తేయులని, రామానుజమతస్థులని, సిక్కులు అని యిలాగ వివిధ మతాలు ఉన్నాయిగాని హిందూ మతం అనేది ఒకవిశిష్టమైన మతం ప్రపంచంలోనే లేదు—హిందూదేశంలో నివశించే వివిధ మతాలకు చెందిన వాళ్ళందరను కలిపి మనం హిందువులము అని అంటున్నాము. అంతేగాని ఒక religious పదముక్రింద దానిని యింతవరకు మనం వాడటంలేదు. ఇది ఐతిహాసిక సత్యం. గవర్నమెంటువాళ్ళు ఈ హిందుశబ్దాన్ని delete చేస్తే బాగ ఉంటుంది. Delete చేస్తే ఒక ఐతికహాసిక సత్యాన్ని గుర్తించినట్లు అవుతుందని నేను ఎండోమెంటు మంత్రిగారిని ప్రార్థిస్తున్నాను ఈ ఎండోమెంటుబిల్లుకే హిందూ అనే శబ్దం వాడతేదు Hindu Code Bill అని యిలాగ ప్రతిది హిందువులకు సంబంధించినదని బిల్్సుతయారుచేసి ప్రతి పాదించడం ఒక అలవాటు అయిపోయింది. ప్రభుత్వం తలపెట్టింది ఒక సెక్షన్ గురించి మాట్లాడడం, వాళ్ళకే disablities create చేయడం అనేది అప్రసంగికం కాబట్టి దానివిషయంలో చెప్పదలచుకోలేదు కాని గవర్నమెంటువారి thinking ఏదైతే ఉన్నదో దానిలో మార్పు రావాలి. ఈ thinking ను వదలిపెట్టాలని వారిని ప్రార్థిస్తున్నాను. వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినమాట నేను సమర్థిస్తున్నాను. దేవాలయాల ఆదాయం ఆలయాల యొక్క

వ్యయం ఎక్కడ అవుతున్నది ? వెంకటేశ్వర యూనివర్శిటి అని యిలాంటి కొన్ని irreligious bodies అనండి, non religious body అనండి, డబ్బువ్యయపెడుతున్నారు. ఇతర దేశాలనుంచి మనదేశానికి డబ్బు వచ్చి proselytization నిమిత్తమై క్రిస్టియన్స్ ఖర్చుపెడుతూఉంటే ఈడబ్బు ఆ proselytization ఆపేందుకైనా వినియోగపడితే బాగా ఉంటుందని ప్రభుత్వంవారిని నేను హెచ్చరించదలిచాను. అట్లాగాని మీరు చేయక పోయినట్లయితే— మన ఉత్తరభారతదేశంలో Nagaland సమస్య ఎట్లావచ్చినదో మీకుతెలుసు. డాక్టర్ ఎలన్ అనేవాడు Nagaland గురించి ఒక చిన్నపుస్తకం వ్రాశాడు నిజంగా ప్రతివాడు ఆపుస్తకాన్ని చదవాలని నామనవి నేటిపరిస్థితి Nagaland లో కలిగేందుకు ముఖ్యకారణం Christian Missionaries అని స్పష్టపరచాడు. కాబట్టి ఈ Christian Missionaries యొక్క activities మనదేశంలో ఏవైతే జరుగుతున్నాయో, అవి political bias తో జరుగుతున్నాయి Political aggrandizement కొరకు జరుగుతున్నాయి National interest కు వ్యతిరేకము అనే విషయాన్ని గుర్తించి, దేవాలయాలద్వారా వచ్చేఆదాయాన్ని సద్వినియోగపరిస్తే, యిలాంటి proselytization ఆపేందుకు అయినా వినియోగిస్తే బాగుంటుందని సూచనచేస్తూ నేను ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. రాజమల్లు (చిన్నూర్).—అధ్యక్షా, నేను మినిష్టర్‌గారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లును సమర్థిస్తూ, ఎలాగైన యిది సెలక్టుకమిటికి పోతున్నది కాబట్టి నాకు తోచిన కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచుకొన్నాను ఇప్పుడు మొత్తం మనదగ్గరఉన్న temples 7,279. మఠాలు 141, 110 specific endowments, 899 minor temples అని మాకు యిచ్చిన administrative reports లో information నాకు దొరికింది. అయితే, వీటన్నింటిపై ఒకసమగ్రమైన పరిపాలనవుండాలని. వీటిపై వచ్చే ఆదాయం సద్వినియోగం చేయాలనేవుద్దేశంతో యీబిల్లు తేబడింది మొత్తం దేశంలోవున్న ఎండోమెంట్సుకు సంబంధించి ఆయారాష్ట్రాలలో చట్టాలు ఏరకంగా వున్నాయో చూద్దామని లైబ్రరీలో ప్రయత్నిస్తే ఆపుస్తకాలేమీలేవు ఒక్క మద్రాసు ఆక్టు మాత్రమేవున్నది. ఆఆక్టును, మంత్రిగారు యిప్పుడు ప్రవేశపెట్టినదానివిచూస్తే, మద్రాసు ఆక్టు కంటే యిది చాలా అభివృద్ధికరంగా కనబడుతుంది. అక్కడ ఏరియా కమిటీలువున్నాయి మనవద్దకూడా యిక్కడ ఒకప్పుడు ఏరియాకమిటీలు వుండేవి. తీసివేశారు. మద్రాసు ఆక్టుప్రకారం అక్కడి ఏరియాకమిటీస్‌లో అసిస్టెంటు కమీషనర్ చైర్మన్‌గావుంటాడు. ఆఏరియాలో నాలుగుగాని, అయిదుగాని ఎన్నివున్నా అతనే చైర్మన్‌గా వుంటాడు. అదితీసివేసి, యిక్కడ ఎక్కువ అధికారాలు ట్రస్టీలకు యివ్వడంజరిగింది. ఇదిచాలా అభివృద్ధికరమైన విషయమని నేను అనుకుంటున్నాను. ఏరియాకమిటీలవలన అనేకయిబ్బందులు వస్తాయి మనం చూస్తూనేవున్నాం. ఏరియా కమిటీలలో నామినేషన్ సమస్య వస్తుంది. అప్పుడందులో politics enter అవుతాయి. తద్వారా శక్తిప్రధానమైన ప్రాంతాలు రాజకీయాలకు ఆవాలమవుతాయి వీటిని తీసివేయడంతో చాలామంచిపని చేశారు. ఎందుకంటే, పూర్తిహక్కులు ట్రస్టీ: మెంబర్సుకు యిచ్చినప్పుడు తిరిగి ఏరియాకమిటీలను ఏర్పాటుచేయడం అనవసరమని నేను భావిస్తున్నాను. తరువాత, యిందులో యింకొక ముఖ్యవిషయంవుంది. మనవద్ద

ఆఫీసర్లు యింతమంది ఎందుకు? మొత్తం 9429 దేవాలయాలువుండగా, యిక్కడ యీఅధికార్లు చేయవలసిన పనేమిటో నిర్వహణలేదు. అసలు వీటిపై ఎంతఆదాయం వస్తుందో తెలియకుండా యింతమంది ఆఫీసర్లను పెట్టడం సబబుకాదు అనుకుంటు న్నాను ఎందుకంటే- మద్రాసురాష్ట్రంలో మనకంటే ఎక్కువదేవాలయాలు వున్నట్లుగా తెలుస్తున్నది. అయినప్పటికి, కమిషనర్, డిప్యూటీ కమిషనర్, అసిస్టెంటు కమిషనర్ వున్నారు, ఏరియాకమిటీలు వున్నాయి. ఇక్కడ జాయింట్ కమిషనర్ అనీ, యింకా యింతమందిని పెట్టడం సబబుకాదని నేనుకూడా అనుకుంటు న్నాను. ఇంకొకటి. అవకతవకలు జరుగుతున్నాయని ఎక్కడయినా జరుగుతున్నప్పుడు అక్కడ రద్దుచేసినతరువాత కొత్తచైర్మన్‌ను ఎన్నుకొనడానికిగాను కొత్తట్రస్టీ యీ సమయంలోపల ఏర్పాటుకావాలనే పిరియడ్ యిందులో సూచించలేదు మద్రాసు ఆక్టులో ఒకకమిటీని రద్దుచేసినతరువాత 'within six months' కొత్తకమిటీ ఏర్పాటు కావాలనివున్నది. ఇందులో 'two years' అన్నారు ఇదిచాలా ఎక్కువసమయం. ఇక్కడకూడా 'six months' అనిపెడితే బాగుంటుంది లేకపోతే దేవాలయాల పరిపాలన సక్రమంగా జరగడానికి అవకాశంవుండదు అలాగే ట్రస్టీ మెంబర్‌షిప్పు విషయంలో age 25 years above అన్నారు అయితే, ఎంతవరకు? మద్రాసు ఆక్టులో 70 years అన్నారు మనవద్ద 70 years దాటినవారుకూడా వున్నారు ఈవిషయాన్నికూడా దృష్టిలోకి తీసుకోవలసిందిగా మంత్రిగారికి మనవిజేస్తున్నాను. ఈనాడు దైవభక్తి తగ్గిపోతున్నది. దీనికి అనేకకారణాలున్నాయి. ఈరోజుల్లో దేవున్నికూడా mis use చేయడం జరుగుతున్నది రెండు, మూడు సంవత్సరాల కొకసారి కొంతమందికలిసి శంకరుడు వెలిశాడని లేక యింకొక దేవుడు వెలిశాడని ప్రజలను మోసంచేస్తున్నారు. ఈరకమైన quack gods, goddess ఎక్కువ అయిపోతున్నారు ఉదాహరణకు క్రిందటిసంవత్సరం ఆదిలాబాద్ జిల్లా, ఆసిఫాబాద్ తాలూకాలో అక్కడి temples లో పనిచేసేవారే శంకరుడుపుట్టాడని ఒకపెద్ద ఆకర్షణ కలిగించారు. ఢిల్లీనుండి, మొత్తందేశంలోని అన్నిప్రాంతాలనుండి జనం విపరీతంగా వచ్చారు. ట్రెయిన్సు, బస్సులు విపరీతంగా రష్‌గావుండేవి. విపరీతంగా డబ్బు వచ్చింది. గవర్నమెంటుకు తెలిస్తే పట్టుబడిపోతాము, ఆకొద్దరోజుల్లోనే ఎక్కువడబ్బు కాజెయ్యాలనే వుద్దేశంతో యాత్రికులు ప్రతిసోమవారం రావాలని, అలా మూడువారాలు రావాలనిపెట్టారు చాలాడబ్బువచ్చింది ఆతర్వాత కొద్దిరోజుల్లోనే తెలిసిపోయింది దానికియిదంతా తమాషాఅని శంకరుడు ప్రత్యక్షమయ్యాడని కూర్చున్నవాడికి, ఆడబ్బు పంచుకునే యితరులకే పంచుకునేచోట పోట్లాటరావడంతో యిది అందరికీ తెలిసిపోయింది, బోగస్‌అని. ఇప్పుడు అక్కడికి ఒక్కమనిషికూడా రావడంలేదు. ఈవిధంగా దేశంలో చాలాచోట్ల జరుగుతున్నది. దీనివలన డైరెక్టుగాను, యిన్‌ డైరెక్టుగాను దైవంపై విశ్వాసం తగ్గిపోవడానికి అవకాశంకలుగుతుంది. అందువలన యిటువంటివాటిని అరికట్టడానికి యిందులో ఏప్రొవిజన్ లేదు, ఇంకొకటి తిరుపతి దేవస్థానంవుంది. అక్కడ యింతడబ్బు యిచ్చినవారికి యీటిక్కెట్టు, యింతయిచ్చిన వారికి యీటిక్కెట్టు అని ఎక్కువడబ్బు చెల్లించేవారికి ముందు దర్శనంఅయ్యేట్లుగా ఏర్పాట్లువున్నవి. అది సరియైనపద్ధతికాదు. కనీసం దైవంముందుఅయినా అందర్నీ

సమానమే అనే వాతావరణం కలిగించేట్లుగావుండాలి. అందుకు ప్రయత్నించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మరొకవిషయం కొన్ని temples సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఆక్టుక్రిందకు వస్తున్నవి అవిపూర్తిగా neglect చేయబడుతున్నవి. ఉదాహరణకు వరంగల్లులోవి వెయ్యిస్థంభాలగుడివుంది చాలాబ్రహ్మాండమైనది. రాతిచెక్కడం చాలాగొప్పగా వున్నది. అక్కడకు వెళ్ళినప్పుడు 'దీనినెందుకు neglect చేస్తున్నారని నేనుఅడిగితే, యిది సెంట్రల్ గవర్నమెంటుక్రింద ఉన్నది, స్టేటుగవర్నమెంటు చేసేదేమీలేదు' అన్నారు. అదిచాలా చారిత్రాత్మకమైన దేవాలయం. ఇవి ఎందువలన కొన్ని సెంట్రల్ గవర్నమెంటు క్రింద కొన్ని స్టేటు గవర్నమెంటుక్రింద వుండి neglect కావబడుతున్నవో నాకు అర్థంకావడంలేదు.

శ్రీ పి. వి నరసింహారావు :—అది ఆర్కాయలజీకి సంబంధించినది. పూజా పునస్కారంలేని దేవాలయాలమాటలేదు ఇక్కడ మనం పూజాపునస్కారాలువుండి ఎండోమెంట్సు క్రిందకువచ్చే వాటివిషయం ఆలోచిస్తున్నాం.

శ్రీ పి రాజగోపాలనాయుడు :—పూజాపునస్కారం లేకపోయినా ఆస్తివున్నదా?

శ్రీ పి వి. నరసింహారావు :—ఆస్తిలేదు

శ్రీ కె. రాజమల్లు:—పాతకాలంలో వ్రాసిన గ్రంధాలు అట్లాగే వుండిపోయాయి ఆ పుస్తకాలనన్నిటినీ తెలుగులోకి ట్రాన్స్‌లేట్ చేయించి ఇంగ్లీషులోకిగాని అచ్చు వేయించాలి. ఈ వచ్చే డబ్బంతా యూనివర్సిటీలకు ఖర్చు చేస్తున్నారంటున్నారు. కమ్యూనిస్టుపార్టీ వారుకూడ ఆవిధంగా చెప్పడం విచిత్రంగా వుంది. మనది సెక్యులర్ స్టేట్, బిల్లులో మంత్రిగారు పొందుపరచినది సరైనదే. ఎడ్యుకేషను అభివృద్ధిలో కూడ విశ్వాసం, నైతిక విలువలు వస్తాయి. హిందు సిద్ధాంతం గురించి ఒక స్కూలు పెట్టమని చెప్పడం అది అవసరం లేదు. ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ కోసం చేసే ఖర్చు సరిగానే ఖర్చు అవుతోంది, అది సరైనదేనని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. రాంగోపాలరెడ్డి:— అధ్యక్షా, చాలాకాలానికైనా యీ మంచి బిల్లు తెచ్చినందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను ఈ బిల్లులో మూడు ముఖ్యోద్దేశాలున్నాయి. ఒకటి, తెలంగాణాలో వేరే చట్టం అమలులో వున్నది, ఆంధ్రప్రాంతంలో వేరే చట్టం అమల్లో వున్నది. యీ రెంటినీకూడ ఒక చట్టం క్రిందకు తెచ్చి ఒక కమిషనరు క్రిందకే తేవాలనేది. రెండు, దేవాలయాల ప్రాపర్టీకి సంబంధించిన తగాదాల విషయం ఒక జాయింటు కమిషనరుకు అప్పగించి వాటి నిర్వహణ జరిపించాలనేది. మూడవది, దేవాలయాలకు వచ్చే ఆదాయం మాక్జిమం ఎవర్టు చేసి మాక్జిమం ఆదాయం సంపాదించి దేవాలయాల ఉద్ధరణకోసం వినియోగపరచాలనేది, ఈ మూడు అంశాలమీద ప్రభుత్వం బిల్లు తెచ్చినందుకు మరొకసారి అభినందిస్తున్నాను. ఇదివరకు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో రెండు శాసనాలున్నప్పుడుకూడ మంచి కార్యక్రమం జరిగింది. చట్టం ఎంత చక్కనిది అయినాగాని దానిని అమలు చేసేవారిమీద

ఆధారపడి వుంటుంది కమిషనరుగారు గత ఒకటి, ఒకటిన్నర సంవత్సరాలనుంచి చేసిన కృషి ఫలితంగా మంచి వాతావరణం ఎన్నోచోట్ల ఏర్పడింది. రాజమల్లుగారు ఆవైపునుంచి మాట్లాడి ఎడ్యుకేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్సుకు కూడ యీ పైకం ఖర్చు చేయాలన్నారు నేను దానిని పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తున్నాను ఎడ్యుకేషనుకోసం మనం 33-34 కోట్ల రూ లు ఖర్చు చేస్తున్నాము ఇంకా అదనంగా కావాలంటే ప్రభుత్వం అదనంగా ఖర్చు చేయాలి కాని మతానికి సంబంధించిన యీ పైకం ఎక్కడనో ఖర్చుచేయడం మంచి పద్ధతి కాదు వేములవాడ టెంపుల్ కమిటీనుంచి పైకం తీసుకువచ్చి ఎస్. ఆర్ ఆర్. కాలేజి పెట్టారు కరీంనగరంలో. తిరుపతి దేవస్థానం నుంచి పైకం తీసుకువెళ్లి హార్స్లీ హిల్స్ మీద పబ్లిక్ స్కూలు పెట్టడానికి ఖర్చు చేస్తున్నారు పబ్లిక్‌స్కూలుకు దేవాలయాలకు ఏమైనా సంబంధం వుందా, పొంతనవుందా అని అడుగుతున్నాను దేవాలయాలకు పబ్లిక్ స్కూలుకు నూరామడల దూరం వుంటుంది. తెలంగాణాలో షేక్‌మియాకు గోకులాష్టమికి సంబంధం ఏమైనా వుందా అంటుంటారు. దేశంలో హిందూస్ అభివృద్ధికోసం ఖర్చు చేయవచ్చు. వెనుకబడిన హరిజనులకోసం ఖర్చు చేయవచ్చు ప్రభుత్వం యిస్తున్న పైకం అందుకు చాలడం లేదు. హరిజన హాస్టల్స్ ఎక్కువ పెట్టవచ్చు. వారికి స్కాలర్‌షిప్స్ ఎక్కువగా యివ్వవచ్చు సెంట్రలు గవర్నమెంటు, స్టేటు గవర్నమెంటు నుంచి యిచ్చే స్కాలర్‌షిప్స్ వున్నాయి దేశంలో హరిజనులను ఇతరులను చూస్తే ఎంతో భేదం కనుపిస్తోంది అది మన మతానికే ఒక నల్లటి మచ్చలావుంది. అది మాపడానికి ప్రభుత్వం వీటినుంచి పైకం తీసి ఖర్చు చేస్తే బాగుంటుంది దేవాలయాలలో పండితులు, వేదం చదువుకున్నవారు వున్నారు. ఘనాపాటీలు వున్నారు వారిని ప్రోత్సహించాలి వేములవాడ టెంపుల్ దగ్గర నేను స్వానుభవంతో చెబుతున్నాను. అక్కడ మంచి పండితులు వున్నారు, వారంతా 50 సం. లు పైబడినవారే, ఒక్క పిల్లవాడు 20-25 సంవత్సరములవాడు మాత్రం వున్నాడు పోనుపోను వేదం చదువుకున్నవారే మన దేశంలో వుండరేమోనన్న భయం నాకున్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వం వేదాధ్యయనం చేసే పండితులను ప్రోత్సహించాలి కావలసివుంటే కొంత పెన్షనులు యివ్వాలి. ప్రభుత్వం నామినేషను పద్ధతి పెట్టింది. అట్లా నామినేట్ కాబడేవారు దేవాలయాలను గౌరవించే వ్యక్తులు కావాలి పండితులు, వేదాధ్యయనం చేసేవారిమీద గౌరవభావం కలవారు కావాలి. పండితులను, పూజార్లను ఇల్‌ట్రీట్ చేయడం మంచిది కాదు. మనం మెట్రిక్, బి ఎ పాస్ అయిన మనిషికి కొన్ని ఇంగ్లీషు ముక్కలు వచ్చాయని ఎంతో గౌరవం యిస్తాము ఈ జీవితంలో వాళు ఇంకొక 20 సంవత్సరాలు వేదం చదువుకున్నా రాదు, ఇంగ్లీషు చదువవచ్చు. ఇప్పుడు వేదం చదువుతున్న పండితులకు గౌరవం లేకుండా చేస్తున్నారు. నామినేషను చేసేటప్పుడు సంస్కృతం చదువుకున్నవారిని, సంస్కారం వున్నవారిని నామినేట్ చేస్తే మంత్రిగారికి పుణ్యం వుంటుంది. దేవాలయం కమిటి ట్రస్టీలను ఏర్పాటు చేసేటప్పుడు ఛైర్మనుకైనా కనీసం సంస్కృతం రఘువంశం చదువుకున్నవారినైనా వేయాలి, అది మినిమం టెస్టు క్రింద పెట్టాలని కోరుతున్నాను. నామినేషను అవేటప్పటికి 5-6 నెలలు ముందునుంచే పైరవి చేస్తున్నారు. కొ...[illegible]

షుగర్ ఫ్యాక్టరీలలో డైరెక్టరులకంటె యీ టెంపుల్స్ విషయంలో ఆ కన్సెర్న్డ్ మంత్రినే గాక మొత్తం మంత్రులందరినీకూడ యిబ్బందులకు గురిచేస్తున్నారు. ప్రభుత్వం ఇటువంటి విషయాలలో జాగ్రత్తగా వుండాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు జాగ్రత్తగానే వుంటున్నారు. గత పది, ఆయిదు సంవత్సరాల ఇంప్రూవ్‌మెంటు కంటె దేవాలయాలలో యీ ఒక్క సంవత్సరంలో చాలా తృప్తికరంగా అభివృద్ధి అయింది. ప్రభుత్వం అదే ధోరణిలో వ్యవహరించాలి. సి పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు ఒక సమగ్రమైన రిపోర్టు యిచ్చారు దేవాలయాలనుంచి వచ్చే ఆదాయాలు హిందువుల జీవిత విధానాన్ని అభివృద్ధి చేసేందుకు వినియోగించాలని, ఆధ్యాత్మిక విలువలు ఎక్కువ చేసేందుకు వినియోగించాలని చెప్పారు. ప్రభుత్వం వాటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని తు చా. తప్పకుండా చేస్తే బాగుంటుంది. ధర్మకర్తలు వున్నారు. వందలకొలది అప్లికేషనులు వస్తున్నాయి. ఎంక్వయిరీ చేస్తున్నారు కాని వాటిలో కొంచెం సత్యం వున్నప్పటికీకూడ వారిని ఎలిమినేట్ చేస్తేనే బాగుంటుంది. దేవాలయాలకు అక్కడక్కడ యీనాములు వున్నాయి. ఈనాముల అబాలిషన్ జాయింట్ సెలక్టు కమిటీలో నేనుకూడ సభ్యునిగా వున్నాను. ఆ యీనాములను అట్లాగే వుంచితే బాగుంటుంది. రైత్వారీ పట్టాలు యిచ్చివేస్తే ప్రభుత్వానికి ఆదాయము వస్తుంది కాని ప్రభుత్వానికి ఆదాయమే కావాలనుకుంటే ఏ సేల్సు టాక్సువంటి మీదనో ఒక పైస ఎక్కువ చేస్తే మంచి ఆదాయం వస్తుంది. ప్రజలను దైవభక్తిగలవారు గాను, విజ్ఞానవంతులుగాను చేయాలనుకున్నప్పుడు దేవాలయాలకు ఎక్కువ ఆదాయం వచ్చేటట్లు చూడాలి దేవాలయాల స్టాఫ్—యీ బిల్లులో ఎన్విసేజ్ చేసినది మినిమం స్టాఫ్. అది తక్కువ చేయాలని కాదు. వారికి కొరతవుంటే ప్రభుత్వ ఖజానా నుంచి యివ్వాలి. మనది సెక్యులర్ స్టేటు కాని ఇర్రెలిజియస్ స్టేటు కాదు. మంత్రులు చాలమంది ప్రొద్దున్నే నామం పెట్టుకుని వస్తున్నారు. చాల సంతోషం. ప్రభుత్వ ఖజానానుంచి కొంత పైకం-తక్కువపడితే యిస్తే ఎవ్వరూ ప్రభుత్వంమీద దురుద్దేశం ఆపాదించరు, అట్లా ఆపాదించినా లెక్క చేయవలసిన విషయంకాదు. టెంపుల్స్‌లో వుండే పవిత్రతను, క్లీన్‌నెస్‌ను మెయిన్‌టెయిన్ చేయాలి. ఎండోమెంటు స్టాఫ్—సూపరింటెండెంట్ లెవెల్‌లో ఒకరిద్దరు ఆఫీసరులు నాకు తెలుసు. వారు చాలా నిర్మొహమాటంగా, బాగా పని చేస్తున్నారు. అటువంటి వారికి కావలసివుంటే యింకా కొంత ట్రెయినింగు యిచ్చి ఆధ్యాత్మిక విషయాలలో ప్రవేశం వుండేటట్లు చేసి, అటువంటివారినే అప్పాయింటు చేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:—అధ్యక్షా, ఈ ఎన్‌డోమెంటు చట్టాల చరిత్ర చూస్తే భక్తులు భక్తివల్లనో, భయంవల్లనో, ప్రేమపూర్వకంగానో ఇచ్చిన కానుకలు, ఆస్తులు మొదలైనవాటిని మరికొందరు దుర్వినియోగం ప్రారంభించిన తరువాత వాటిని ఎలా అరికట్టాలనేది ఆనాటి సమాజానికి కాని ప్రభుత్వానికిగాని పుట్టినబుద్ధివల్ల దాదాపు 100 సంవత్సరాలనుంచి ఈ ప్రయత్నం చేస్తూ అనేకచట్టాలు తీసుకువస్తూ వాటి సర్వసారాంశంగా ఈనాడు ఈ బిల్లు ఒక రూపంగా తీసుకువస్తున్నారు. ఇంత వరకు ఉన్న చట్టాలను ఎంత వరకు అమలు చేసారు, దుర్వినియోగం ఎంతవరకు

ఆపారు, దానివల్ల ఫలితాలు ఏమిటి, ఆస్తులు ఎంతవరకు బాగుపడ్డాయి, దానికి వచ్చే సొమ్ము ఎట్లా వస్తోంది ధర్మకర్తలు ఏమి చేస్తున్నారు. వీటన్నింటి గురించి మొత్తంమీద ఈ సందర్భంలో కొన్ని వివరాలు ఇవ్వాలి ఆ వివరాలు మనవద్ద లేవు. తెలంగాణాకు సంబంధించినంతవరకు ఈ సమాచారం రావడం కష్టం అన్నారు, కావచ్చును. కాని ఆంధ్రకు సంబంధించిన వివరాలను ఇవ్వ వచ్చును ఇది ఆంధ్రకు సంబంధించిన బిల్లు మాత్రమే కాదు • మద్రాసు రాష్ట్రం నుంచి వచ్చిన వారసత్వపు చట్టాన్ని అనుసరించి షెడ్యూల్సులో ఆంధ్రప్రాంతంలోని దేవాలయాలను గురించి ధర్మ సంస్థలను గురించి మఠాలను గురించి వివరాలున్నాయి ఈ మధ్యకాలంలో ఏమి చేసినది అర్థం కాదు. ఈ సందర్భంలో ఆంధ్రకు సంబంధించిన సమగ్రమైన సమాచారం ఇచ్చినా బాగుండేది ఆ సమగ్ర సమాచారం లేదు ఈ బిల్లుకు సంబంధించినంత వరకు ఇంకా ఎక్కువ సమాచారం కావాలి. లాకమిషన్ రిపోర్టులు కావాలని ఇతర రిపోర్టులు కావాలని సభ్యులు అడుగుతూ వచ్చారు ఒక విచిత్రమైన పరిస్థితి ఏమి అంటే సెలక్టు కమిటీ సభ్యులకు information రావడం కష్టం. కొన్ని సందర్భాలలో అక్కడి సమాచారం కావాలంటే తలప్రాణం తోకకు వస్తుంది. ఇంతపెద్ద సభలో అందరికి ఇవ్వాలంటే కష్టంగానే భావించవలసి ఉంటుంది ఇస్తే బాగుంటుంది, ఉపయోగ పడుతుంది. చివరకు ఇదంతా అరణ్యరోదనంగానే ఉంటున్నది. ఈ చట్టంలోని విషయాలు చూస్తే ఇదివరకు చట్టాలకంటె కొంత improvement ఉన్నది. ఆదాయాలలో leakage అరికట్టే ప్రయత్నం కనిపిస్తోంది. సిబ్బందిని అదుపులో పెట్టాలని కనిపిస్తోంది క్రొత్త ఉద్యోగాలను వేయడం, అధికారులు అదనంగా load చేయడం కనిపిస్తోంది. మరొకసారి పునర్విచారణ చేయవలసి ఉన్నదా, దేవాలయాలు పెరిగినవా, ఆస్తులు పెరిగినవా, ఇది అవసరమా, జాయింట్ కమిషనర్‌ను వేసినంత మాత్రంచేత అదుపులోనికి వస్తాయా, ఉన్నవారు చేయలేరా ఇవన్నీ సెలక్టు కమిటీలో చూడడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఆంధ్రకు సంబంధించి ఆరువేల దేవాదాయాలు ఉన్నవని అందులో దేవాలయాలు ఎక్కువకాని మఠాధిపతులు తక్కువగానే ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. ఈ బిల్లుకు సంబంధించి ఒక లక్షణం కనిపిస్తోంది. ఈ బిల్లుకే ప్రతి బిల్లునకు కనిపిస్తున్న లక్షణమే అది. It has become the feature of th day and feature of the Government. ఎక్కడ చూచినా నామినేషన్ తప్ప మరొకటి కనిపించడం లేదు. అదే slogan, అదే order ఇక్కడ కనిపిస్తోంది. ట్రస్టు బోర్డు మెంబర్లు అందరుకూడా నామినేషన్లే, వారికి అనర్హతలు ఏమిటో చెప్పారు Moral turpitude ఉండకూడదు అన్నారు. Insolvent కాకూడదు అన్నారు. ఖైదులోపడితే కొంతకాలమైన తరువాతకాని వేయకూడదన్నారు. ట్రస్టుబోర్డు మెంబరుగా ఉండడానికి అర్హతలు ఏమిటో మాత్రం చెప్పలేదు Negative గా అనర్హతలను చెప్పడమే కాకుండా అర్హతలు ఏమిటి—ఏమైనా పుస్తకాలు పెడతారా, పరీక్షలు పెడతారా, వారిని ఏ విధంగా నిర్ణయిస్తారు అనేది కనిపించకపోవడానికి కారణం ఒక పద్ధతి, ప్రమాణం ఆలోచనలో లేదని అనుకోవాలి అసలు లేకపోలేదు వారి ప్రమాణం ఏమిటో; అనేకసార్లు వింటూంటాము. దేవాలయాల మంత్రిగారు కాని మంత్రిణిగారు కాని

అనేకసార్లు సమాధానం ఇస్తూ వచ్చారు. భక్తి ప్రధానమైనటువంటి వారినే వేస్తామని చెబుతూంటారు ఆ భక్తి ఎవరియెడల — దేవుని యెడలనా, the gods of the river Musi యెడలనా? మూసీనది ఒడ్డున దేవతల యెడల భక్తియా. దేవుని యెడల భక్తి నా — ఏది కొలత అంటే the gods of the river Musi యెడల భక్తి ఉన్నవారినే తీసుకుంటున్నారు. అదే కొలబద్ద తప్ప మరేమీ లేదని అర్థం చేసుకోవలసి ఉంటుంది ఈ బిల్లులో అర్చకులకు వేదంలో training ఇవ్వడానికి, వేదపాఠశాలలు నడపడానికి అవకాశం కలిపిస్తోంది తప్పకుండా అటువంటి ట్రయినింగ్ ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. అనేకమంది అర్చకులను చూస్తూంటాము. ఏ పూజచేసినా స్పష్టమైన ఉచ్చారణ ఉండదు. 'కృష్ణా' అనేది 'క్రష్నా' అంటాడు. 'మధ్యదేశే' అంటే 'మద్దెదేసే' అంటాడు. అపస్వరాలు లేకుండా శిక్షణ ఇవ్వడం అవసరం. ఇదే సందర్భంలో వారికిచ్చే జీతాలు, ప్రతిఫలం చూస్తే అదికూడా చక్కగా ఉండవలసిన అవసరం ఉంది రామస్వామి అయ్యర్ కమిటీ రిపోర్టులో మూడు నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం వ్రాసారు — కనీసం రూ. 60 లు అయినా వారికి ఇవ్వాలని, అందుచేత ఈ రెండవ side కూడా చూడకపోతే బాగుండదు. అర్చకులు అంటున్నాము, ఆడవారి సంగతి ఏమిటి? పూజారిణిల సంగతి ఏమిటి? వారికి కూడా ట్రయినింగ్ ఇచ్చినట్లయితే, డిగ్రీపెట్టినా డిప్లొమా పెట్టినా, వారినికూడా రిక్రూట్ చేస్తే చక్కగా ఉంటుంది, అది మరచిపోవద్దని లా మినిస్టర్‌గారు దృష్టిలో ఉంచుకుంటారని పూజారిణిలకుకూడా ఏర్పాటుచేస్తారని నమ్ముతున్నాను అనేక దేవాలయాలలో చూస్తుంటాము, పుస్తకాల ప్రకారంచూస్తే ఆనాడున్న మనుష్యులు భక్తిమంతులు, దృఢమైనభక్తి ఉందని వారి మనస్సు చాలా గట్టిది అని అభిప్రాయపడవలసి ఉంటుంది. చాలా దేవాలయాలలో అనేకచోట్ల బూతుబొమ్మలు కనిపిస్తూంటాయి. రథాలమీదకూడా బూతుబొమ్మలు కనిపిస్తూంటాయి. చాలా absurd గా కనిపిస్తూంటాయి. ఈ నాటికి వాటిని ఎందుకు tolerate చేయాలో అర్థం కాదు. ఈ మధ్యకాలంలో కట్టిన రథాలు, చిన్న దేవాలయాలకుకూడా ఈ బూతు బొమ్మలు వేస్తున్నారు ఈ బూతును ఎంతవరకు సహించాలో అర్థం కావడంలేదు. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని కోరుతున్నాను తిరుపతికి సంబంధించి అక్కడ సదుపాయాలు పరిస్థితి ఇంతకుముందే విన్నాము. అన్నింటికంటె ముఖ్యమైన విషయం ఒకటి ఉన్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఇక్కడే ఉన్నారు ఇదివరకు యాత్రికులు పోయినప్పుడు మామూలుగా వెడుతూండేవారు, ఇది వరకు అలవాటులేనిది ఒక క్రొత్త నిబంధన ఏర్పాటు చేసారు. అది అమలులోకి వచ్చిందో లేదో తెలియదు. యాత్రికులు దేవుని దర్శనార్థం వెళ్లినప్పుడు షర్టు, బనీను, వంటి మీద గుడ్డాలేకుండా పోవాలని క్రొత్త నిబంధన ఏర్పాటు చేసారు. ఇతర దేవాలయాలలో ఇటువంటి నిబంధన ఉన్నది అంటున్నారు. చొక్కావుంటే భక్తి కాదా, లేకపోతేనే భక్తియా? ఆలోచిస్తే షర్టు ఉంటేనే బాగుంటుంది; వంటిమీదగుడ్డ ఉంటేనేబాగుంటుంది. ఆ rush లో చెమటలో కొంత అయినా protection గా ఉంటుంది, contagious కాకుండా ఉంటుంది. షర్టులు లేకుండా rush లో ఒకరినొకరు త్రోసుకుంటూంటే ఎట్లా వుంటుందనేది వేరు వర్ణించడంకూడా మంచి పనికాదు అనుకుంటాను. షర్టుల నేమకోడం విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు

relaxation ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఆఖరు విషయం—అనేక విషయాలలో మా జిల్లాను చిన్నచూపు చూస్తున్నారని complaint ఉన్నది. దగ్గర దగ్గరగా 70 దేవాలయాలు మా జిల్లాలో ఉన్నాయి. వాటిని చూచినవారు లేరు, రక్షించినవారు లేరు. నాలుగైదు సంవత్సరాలక్రితం లెక్కలుచూస్తే, అలో లక్ష్మణా అంటూరిపేర్లు కోసం చూస్తున్నాయి. వాటినిగూర్చి పట్టించుకొన్నవారులేరు. అక్కడ ద్వారకాతిరుమల అని ఒక దేవాలయం ఉన్నది. Haves, have-nots అని చెప్పారు. దేవుళ్లలోకూడా haves, have nots వున్నారు. మాది have not దేవుడు, ఎటువంటిశ్రద్ధ అక్కడ కనిపించదు. వచ్చే ఆదాయం తక్కువ. ఉన్నభూమి బంజరుభూమి. మెట్ట ప్రాంతం అవడంవల్ల ఆస్తిపాస్తులు తక్కువ. అక్కడ కనీస సౌకర్యాలుకూడా యాత్రీకులకు లేవు. ఒకే విషయం చెబుతాను—మరుగు సౌకర్యంకాని స్నానాలసౌకర్యంకాని ఎవరికి లేకుండా ఉన్నది. ఈ మధ్యకాలంలో డబ్బులు చవుక కావడంవల్ల సంవత్సరానికి మూడు లక్షలువస్తోందని వింటున్నాము. సదుపాయాలుచాలా మృగ్యంగా ఉంటున్నాయి. Hereditary trustees సూరపనేనివారి కుటుంబం 60 మైళ్ల దూరంలో ఉంది flying visits చేస్తూంటారు తప్ప అంతకంటె ఏ విధమైన కంట్రోలు లేదు. అక్కడ కావలిసిన సదుపాయాలు చేస్తారని నమ్ముతున్నాను.

Mr. Deputy Speaker:—The House is adjourned to 8-30 A. M. day after tomorrow.

The House then adjourned till Half Past Eight of the clock on Monday, the 16th August, 1965.